

Местна инициативна рибарска група Шабла – Каварна – Балчик

Местна стратегия за развитие 2011 – 2013

Ноември, 2010 г.

Раздел/подраздел	Страница
Въведение	4
Резюме на стратегията	4
А. Описание на ситуацията	11
А.1 Местоположение на рибарската област ..	11
А.2 Демографска характеристика на рибарската област...	12
А.3 Екологична характеристика на рибарската област ...	16
А.4 Културно-историческо наследство ...	20
А.5 Социално-икономически профил ...	23
А.6 Състояние на риболова в рибарската област ...	25
А.7 Заетост и безработица ...	27
Б. Процес на изработване на стратегията	32
Б.1 Първи етап – подаване на декларация за заявяване на интерес ..	32
Б.2 Втори етап - създаване на местната стратегия за развитие ..	33
Б.3 Подходи при консултиране с местните общности ..	34
Б.4. Основни изводи - обобщение на резултатите от анкетата...	35
В. Силни и слаби страни на РО, възможности и заплахи на външната среда	41
В.1 SWOT - таблица ...	41
В.2 Основни предизвикателства и възможности за въздействие по ос 4 ..	44
Г. Описание на местната инициативна рибарска група	48
Г.1 Организационна структура ..	48
Г.2 Механизъм за вземане на решения...	49
Д. Цел и приоритети на местната стратегия за развитие	49
Е. Мерки по изпълнение на местната стратегия за развитие	64
Е.1 Мерки по приоритет 1: Разнообразяване и повишаване на предприемаческата активност в рибарската област	64
Е.2 Мерки по приоритет 2: Оползотворяване на местните природни и културни ресурси.....	82
Ж. Допълняемост на местната стратегия за развитие в контекста на общата политика на развитие на областта	97
З. Описание на европейското и национално законодателство за прилагането на дадената мярка	124
3.1 Европейско законодателство..	124
3.2 Национално законодателство..	124
И. Индикативна финансова рамка	128
И.1 Индикативно разпределение на средствата по мерки и години .	130
И.2 Индикативен времеви график на местната стратегия за развитие по мерки..	134
И.3 Бюджет и условия за финансиране..	136
Й. Процедури и изисквания за мониторинг и докладване	140

Й.1 Мониторинг и оценка..	140
Й.2 Нередност и измама в контекста на местната стратегия за развитие..	142
К. Актуализиране на местната стратегия за развитие	144
Л. Сътрудничество и изграждане на мрежи	144
М. МИРГ и хоризонталните политики на ЕС	145
М.1 Равенство на половете и липса на дискриминация ..	145
М.2 Устойчивост на околната среда...	147
М.3 Иновации ..	148

Списък на съкращенията

ДВ	Държавен вестник
ДФ „Земеделие“	Държавен фонд «Земеделие»
ЕФР	Европейски фонд за рибарство на Европейския съюз
ЕО	Европейска общност
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ИАРА	Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури
МЗ	Междинно звено
МЗХ	Министерство на земеделието и храните на Република България
МИРГ	Местна инициативна рибарска група
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
НВМС	Националната ветеринарномедицинска служба
OLAF	Европейска служба за борба с измамите
ООН	Организация на обединените нации
ОПРСР	Оперативна програма за развитие на сектор «Рибарство» 2007-2013 г
РА	Разплащателна агенция
РО	Рибарска област
УС	Управителен съвет
УО	Управляващ орган
ФАО	Организация по храните и селското стопанство на ООН

Въведение

Този документ представлява стратегия за развитие на рибарската област, състояща се от общините Шабла, Каварна и Балчик (област Добрич), по смисъла и по изискванията на Оперативна програма за развитие на сектор «Рибарство» 2007-2013 г. (ОПРСР)

С този документ се планира създаването и функционирането на местната инициативна рибарска група (МИРГ) по мярка 4.1 “Развитие на рибарските области” на приоритетна ос 4 „Устойчиво развитие на рибарските области” на ОПРСР, финансирана от Европейския фонд за рибарство на Европейския съюз.

Документът е създаден в резултат на проучвания на документи, анкетиране на местни заинтересовани лица, интервюта и групови дискусии в трите общини.

Основният подход, приложен при разработката на стратегията, е подходът „отдолу-нагоре”, който предоставя власт на местните хора да подобрят качеството си на живот и им предоставя инструменти и ресурси, чрез които те да открият и приложат на практика решения за справяне със своите проблеми.

Резюме на стратегията

Партньорството

През м. октомври 2009 г. стартира прилагането на мярка 4.1.А. “Финансова подкрепа за прилагане на местните стратегии за развитие и покриване на оперативните разходи на Рибарските групи” по приоритетна ос 4 “Устойчиво развитие на рибарските области” от ОПРСР /2007-2013/.

На 30.11.2009 г. беше подадена Декларация за заявяване на интерес за изграждане на публично частно партньорство за рибарска група „Шабла – Каварна – Балчик”.

При подготовката на Декларацията за заявяване на интерес основни инициатори бяха общините в обхвата на РО – Шабла, Каварна и Балчик, които организираха няколко работни срещи с всички заинтересовани страни – потенциални членове на МИРГ. За водещ партньор с консенсус беше определена Община Шабла. Декларацията е одобрена от ИАРА на 11.01.2010 г.

Работата по изграждане на капацитета на РГ и разработването на стратегията за развитие стартира с официално анонсиране на дейностите в края на м. август 2010 г. С цел успешното прилагане на подхода „отдолу-нагоре“ и изграждане на едно стабилно партньорство в рамките на МИРГ, още от самото начало на инициативата бяха ангажирани всички партньори и значителен брой представители на местната общност. Проведоха се поредица от срещи и консултации, анкети, интервюта, дискусии, чиито заключения бяха отчетени в SWOT анализа и при формулирането на приоритетите и мерките на стратегията.

На 26 октомври се проведе Учредително събрание на МИРГ „Шабла-Каварна-Балчик“. Сдружението „Местна инициативна рибарска група (МИРГ) Шабла-Каварна-Балчик” е доброволна, независима организация с нестопанска цел, регистрирана за осъществяване на дейност в обществена полза. Седалището и адресът на управление на сдружението е в гр. Шабла, ул. „Равно поле“ 36. Сдружението се управлява от следните органи – общо събрание, управителен съвет, управител, контролен съвет.

Учредители: 40 бр., от които общините Шабла, Каварна и Балчик, 23 физически лица, 14 регистрирани по ТЗ и ЗК и ЮЛНЦ.

Управителният съвет се състои от седем човека, от които един председател. Контролният съвет е в състав от трима човека

Територия – уникални характеристики, предизвикателства и възможности

Рибарската област включва 3 (три) общини - Шабла, Каварна и Балчик, с обща територия от около 1335 кв. км. Трите общини, разположени в съседство, се намират в Североизточен район за планиране с център Варна и в област с център Добрич.

Транспортна достъпност: първокласен път Е87, в близост до коридор 9 (Русе-Свиленград) и коридор 8 (Калотина-София-Бургас), пристанища: Балчик, Варна и Русе, летище Варна

Общо на територията на рибарската област по постоянен адрес са регистрирани 45 481 души (към м. ноември 2009 г., ЕСГРАОН). Те са разпределени в 60 населени места. Общински центрове са съответно градовете Балчик, Каварна и Шабла, където живее по-голямата част от населението.

На съвкупната територия на трите общини условно може да се разграничат две зони на насищане на населените места – крайморска (селища разположени в близост до крайбрежната ивица) и аграрна (разположени във вътрешността). Общата характеристика е, че числеността на населението в крайморската зона е по-голяма, отколкото в селищата от аграрната зона. И в трите общини има тенденция към намаляване на населението, което се дължи както на миграционни процеси, така и на отрицателен естествен прираст. Обща е също тенденцията за намаляване на младите генерации.

Регионът, попадащ в обхвата на рибарската област, се характеризира с благоприятни климатични и географски условия за развитие на селско стопанство. Затова и този сектор е водещ икономически отрасъл и за трите общини. В РО оперират предимно малки и средни предприятия, като по-голямата част от тях развива дейност в селското стопанство. На второ място се нарежда секторът на услугите и по-конкретно дейностите, свързани с хотелиерство, ресторантьорство и туризъм. Значителна част от населението на региона е заето в тези два икономически отрасли.

През 2008 г. в обществения и в частния сектор в рибарската област са заети 11 146 души – 917 в община Шабла, 3549 в община Каварна и 6680 в община Балчик. Хората, заети в частния сектор, превишават броя на хората, наети в обществения сектор.

Сектор „Рибарство” е част от икономиката на рибарската област и обхваща дейностите свързани с производство, преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура. В крайморските територии рибарството по традиция е поминък за определена част от населението. Статистическите данни сочат, че 1,76 % от трудоспособното население на трите общини се занимава с риболов и риболовни дейности. На територията на РО работят 10,99 % от заетите в сектора в България. В последните години в РО се наблюдава развитие на аквакултурата - един от най-бързо развиващите се отрасли от селското стопанство в света. На територията на рибарската област са позиционирани водещи ферми за производство на миди, които разширяват своята дейност и успешно реализират продукцията си.

През последните години сектор „Рибарство” на територията на РО е засегнат от идентични за всички области процеси и въздействия, свързани с промените и реструктурирането на сектора във връзка с членството. Влияние върху сектора оказват и миграционните процеси, застаряването на местното население, натискът на европейските конкуренти. Наличието на фирми, които вече имат опит в мащабно развитие на аквакултурата, както и на фирми с опит в изпълнението на проекти с европейско финансиране са едни от благоприятните условия за изпълнението на стратегията.

Най-важните елементи на природното богатство на рибарската област са морето, крайбрежието и високопродуктивните обработваеми земи. Общо от територията на РО 7 зони попадат в Натура 2000. Културно-историческото наследство на РО има потенциал да бъде един от факторите за специфично местно развитие с принос за осигуряване на заетост, като се съчетае с други икономически дейности от сферата на туризма и рибарството. В землищата на трите общини в състава на рибарската област има находки от всички исторически пластове от неолита насам.

SWOT анализът беше разработен в резултат от поредица интензивни дискусии с местната общност, съчетани с прецизен анализ на състоянието и тенденциите в РО.

Силни страни	Слаби страни
• Кохерентност на територията • Излаз на Черно море • Източна Добруджа – една от най-плодородните области на България • Квалифицирани кадри с опит в адекватни за региона икономически сектори • Почти равно съотношение между броя на жените и мъжете • Сравнително ниска безработица • Отлично съчетание на разнообразни природни дадености • Няма индустрия, която да влияе негативно върху екологичната обстановка • Селското стопанство и услугите - водещи отрасли в РО • Традиции в туризма • Наличие на културно наследство с туристически потенциал • Рибарството е традиционен поминък, съхранени професионални традиции • Квалифицирани и опитни рибари • Налични рибарски сдружения • Подходящи условия за аквакултура • Наличие на различни заинтересовани от местната стратегия страни – общини, фирми, НПО, физически лица.	• Периферност • Дисбаланс в развитието на крайбрежните и вътрешните зони • Тенденция за намаляване броя на населението и дисбаланс в демографската структура • Все по-малко млади хора се занимават с риболов • Липсват целенасочени дейности за повишаване на квалификацията за специфични за РО икономически дейности • Засушавания през лятото, силни ветрове през зимата • Свлачищни райони • Видовете риби за улов са по-малко от други морета и са намалели 5 пъти за 50 години • Браконьерство • Голяма част от територията е в различен режим на защита • Липсват алтернативни/иновативни решения в туристическия сектор • Слаба реклама на възможностите на региона • Лодкостоянките не са узаконени • Рибарските селища са незаконни; липсват техническа инфраструктура и услуги за изграждането им

	• Териториите под защита възпрепятстват рибарството • Липсват безопасни условия за влизане/излизане в морето • Липсва инфраструктура за разтоварване изкупуване на улова – борси, тържища, терени за тях • Неефективни мрежи за дистрибуция на продуктите • Рибарите работят с остаряло оборудване • Липсва оборудване за алтернативни форми на туризъм – например, лодки за разходка • Ниски приходи в сектора
Възможности	Заплахи
• Европейска политика за развитие на аквакултурите създава възможности за алтернативна заетост на рибарите • Ефективно използване на наличния потенциал за разнообразяването на икономическите дейности, свързани с рибарството. • Възможности за финансиране чрез ОПРСР и други оперативни програми • Възможности за обмяна на опит с МИРГ от България и други страни на ЕС • Засилен интерес към алтернативния туризъм, вкл. риболова като атракция и екотуризма • Възможности за увеличаване и разнообразяване на износа на риба и рибни продукти • Възможност за концесия на минералните води и изграждане на басейни	• Липса на базова инфраструктура и наличие на законови пречки за изпълнение на малките проекти, в обхвата на стратегията и ос 4 на ОПРСР • Няма точни правила при усвояване на морските ресурси • Публично-частното партньорство не е уредено от закон или местни нормативни актове • Ограничени дейности в защитените територии • Няма решение проблемът за преминаване през държавни територии • Труден достъп до кредити • Световна тенденция за намаляване на рибарския сектор и улова за промишлени цели • Висока конкурентоспособност на европейския пазар

Цел, приоритети, мерки

Към 2015 година качеството на живот в рибарска област Шабла-Каварна-Балчик ще се подобри, защото ще бъдат запазени съществуващите и създадени нови устойчиви работни места за 60 човека, ще бъдат въведени 10 иновативни практики – услуги, продукти или процеси, 100 души ще придобият знания и професионални умения.

Приоритет 1: Разнообразяване и повишаване на предприемаческата активност в рибарската област

Мерките, по които ще се изпълнява стратегията в този приоритет, са:

Мярка 1.1. Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област;

Мярка 1.2. Разнообразяване на дейности чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство”;

Мярка 1.3. Създаване на добавена стойност към продуктите от риболов и аквакултура;

Мярка 1.4. Подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности.

Индикативни финансови ресурси за приоритета: 2 280 000,00 € (с вкл. частно съфинансиране)

Приоритет 2: Оползотворяване на местните природни и културни ресурси

Мерки, които съответстват на този приоритет, са:

Мярка 2.1. Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие;

Мярка 2.2. Защита на околната среда в рибарски райони, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните селца с рибарски дейности и съхраняване и развиване на националното природно и архитектурно наследство

Индикативни финансови ресурси за приоритета: 1 639 458 € (с вкл. частно съфинансиране)

Приоритет 3: Устойчиво развитие на МИРГ

Мярка 3.1. Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на местната стратегия за развитие;

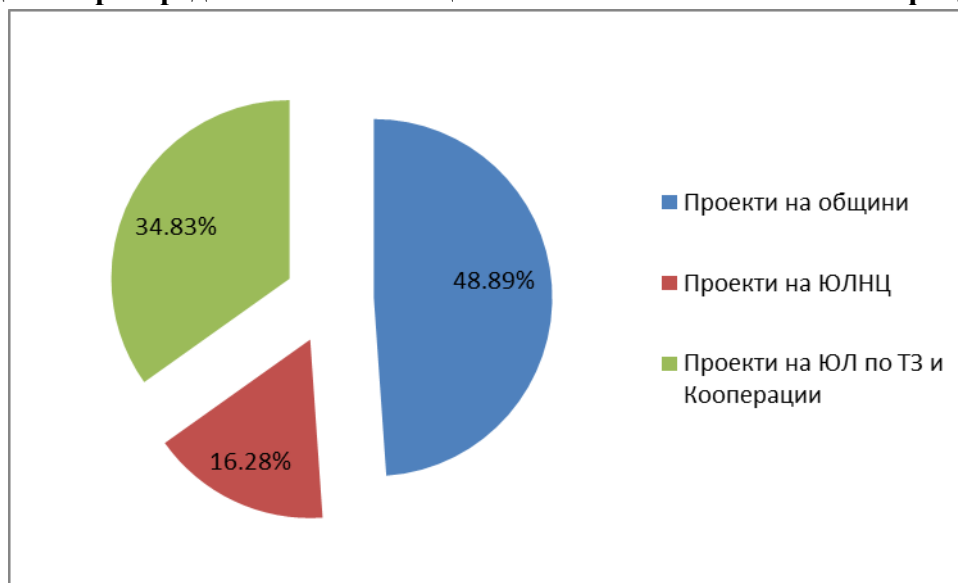
Подмярка 3.1.1. Изграждане на капацитет на МИРГ (предварителни разходи)

Мярка 3.2. Принос към текущите разходи на МИРГ

Индикативни финансови ресурси, предвидени за хоризонталните мерки: 384 542,00 € (с вкл. частно съфинансиране)

Общ бюджет на интервенциите, вкл. частно съфинансиране: 4 304 000,00 €

Процентно разпределение на помощта от ЕФР и НБ по типове бенефициенти

Поканите за набиране на проектни предложения по всички мери ще бъдат без краен срок и постъпилите проекти ще се оценяват един път месечно (при подадени проекти). Административната и техническата оценка ще се осъществява от екипа на МИРГ, с участието на външни експерти, селектирани според детайлно описаната в Плана за действие методология. Договорите ще се сключват по правилата на Наредба 15. Всеки кандидат има право да кандидатства по всяка от мерките с различни проекти. Всеки бенефициент има право на финансиране на един проект в обхвата на дадена мярка, като кандидатстване с втори е допустимо след одобрен финален отчет на предходния.

Интервенциите, дефинирани в местната стратегия за развитие на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик целят постигане на синергичен ефект с другите програмни документи, определящи развитието на територията, както и ясна демаркация с релевантните програми на ЕС и други финансови инструменти. Синергията и демаркацията са детайлно описани в текста на стратегическия документ.

Очаквани резултати за територията

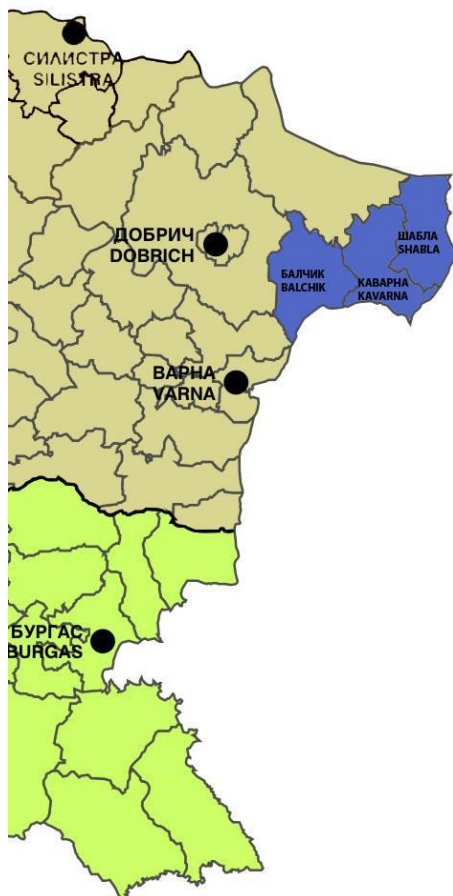
- Подпомогнати 92 бр. проекти, от които 15 на общини, 24 на ЮЛНЦ и 53 частни – на юридически лица, регистриран по Търговския за кон или Закона за кооперациите;
- Успешно приключени 90% от проектите, от които 100% на общини, 95% на ЮЛНЦ и 95% на ЮЛ по ТЗ и ЗК;
- Устойчиво запазени и създадени нови общи 60 бр. работни места, от които поне 30 извън сектор Рибарство;
- Регистрирани поне 6 нови фирми, от които поне 3 извън сектор Рибарство;
- Привлечени външни за територията инвестиции с 30% повече от базовата стойност, измерена към 2011 год.;
- Обучени поне 100 човека, от които поне 30 в придобиване на нови умения извън за дейности извън сектор Рибарство;
- Изградена поне една малка борса/тържище;

- Подобрена инфраструктура подпомагаща малките рибарски общности с поне 30%;
- Замърсяването на околната среда поради нерегламентирано изхвърляне на отпадъци в морето намалено с 50%;
- Разработени и успешно промотирани поне 6 нови интегрирани туристически услуги, от които поне 3 свързани с морски туризъм и сектор Рибарство;
- Успешно усвоени поне 90% от планираните в местната стратегия за развитие на РО финансови ресурси;
- Изграден работещ екип за управление на МИРГ;
- Създадени поне 2 международни партньорства за работа в мрежа.

А. Описание на ситуацията

А.1 Местоположение на рибарската област

Рибарската област включва 3 (три) общини - Шабла, Каварна и Балчик, с обща територия от около 1335 кв. км. Трите общини, разположени в съседство, се намират в Североизточен район за планиране с център Варна и в област с център Добрич.

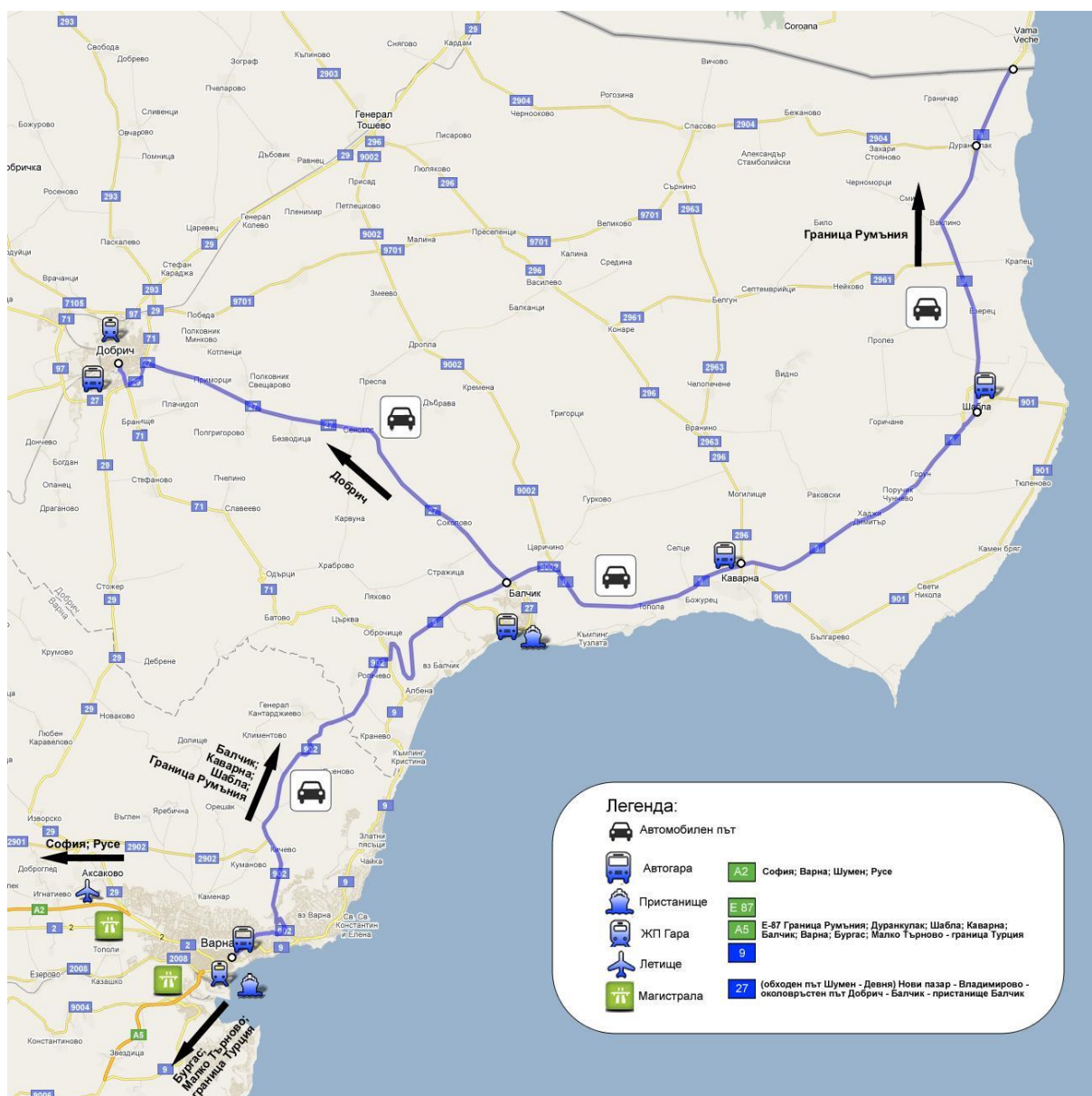

Община Шабла се простира върху площ от 329,6 кв. км. и е разположена в Североизточна България. На изток граничи с Черно море, на север с Румъния, а на югозапад и запад - с общините Каварна и Генерал Тошево. В структурата на общината влизат 1 град – Шабла и 15 села - Божаново, Ваклино, Горичане, Горун, Граничар, Дуранкулак, Езерец, Захари Стояново, Крапец, Пролез, Смин, Стаевци, Твърдица, Тюленово, Черноморци.

Община Каварна е разположена в най-източната част на Дунавската равнина и заема южната част от Добруджанското плато и се простира на територия от 481,4 кв.км. На север граничи с Шабла, на запад с община Балчик, а на юг - с Черно море. Над 75% от общинската територия е заета от плодородни обработваеми земи. Живописното каварненско крайбрежие е 42 км. Общата площ на неговите плажове е 74 000 кв. м. В състава на община Каварна влизат 1 град – Каварна и 20 села – Белгун, Било, Божурец, Българево, Челопечене, Хаджи Димитър, Иречек, Камен бряг, Крупен, Могилище, Нейково, Поручик Чунчево, Раковски, Селце, Септемврийци, Свети Никола, Топола, Травник, Видно, Вранино.

Община Балчик е най-голямата от трите общини и се простира върху обща площ от 524,2 кв.км. На север тя граничи с община Генерал Тошево, на изток с Каварна, на югозапад с Аксаково, на запад - с община Добрич и на юг - с Черно море. В състава на общината влизат 1 град – Балчик, 19 села – Безводица, Бобовец, Гурково, Дропла, Дъбрава, Змеево, Кранево, Кремена, Ляхово, Оброчище, Пряспа, Рогачево, Сенокос, Соколово, Стражица, Тригорци, Храброво, Царичино, Църква, Змеево, както и два курорта – Албена и Тузлата.

Транспортната достъпност на територията на рибарската област е илюстрирана на картата по-долу:

A.2 Демографска характеристика на рибарската област

Общо на територията на рибарската област по постоянен адрес са регистрирани 45 481 души (към м. ноември 2009 г., ЕСГРАОН). Те са разпределени в 60 населени места, както следва: Община Шабла – 5 580 души в 16 населени места, Община Каварна – 15 861 души в 21 населени места и Община Балчик – 21 832 души в 20 населени места (по данни на Териториалното статистическо бюро в Добрич към 31.12.2009 г.). Общински центрове са съответно градовете Балчик, Каварна и Шабла, където живее по-голямата част от населението.

На съвкупната територия на трите общини условно може да се разграничат две зони на насищане на населените места – крайморска (селища разположени в близост до крайбрежната ивица) и аграрна (разположени във вътрешността). Общата характеристика е, че числеността на населението в крайморската зона е по-голяма, отколкото в селищата от аграрната зона. И в трите общини има тенденция към

намаляване на населението, което се дължи както на миграционни процеси, така и на отрицателен естествен прираст. Обща е също тенденцията за намаляване на младите генерации. Възрастовата структура в градовете на рибарската област е по-благоприятна от тази в селата, където живеят предимно възрастни хора. Съотношението между жените и мъжете показва превес на жените, който е по-малък в градовете и по-отчетливо изразен в селата.

По численост на населението **община Шабла** е на предпоследно място в област Добрич (по-малка е само община Крушари).

Тенденцията в демографското развитие на общината е в посока на намаление на населението още от средата на 50-те години на миналия век, която продължава и сега. В демографско отношение центърът на общината – град Шабла, се характеризира с нарастване на населението до 1985 г., последвано от период на намаление (1985-2000 г.) и стабилизиране след този период на около 4 000 души, което е около 63,4% от населението на общината. Селското население е с непрекъсната тенденция на намаление, всички села са с отрицателен прираст. Селата на общината са много малки (до 200 жители) и малки (до 1000 жители). В малките села – Дуранкулак, Крапец, Ваклино и Граничар е съсредоточено повече от половината (57,4%) от селското население на общината. В останалите 11 много малки селища с население до 200 души (от които 6 са с население до 100 души) живеят 42,6% от селското население.

Разпределението на населението на община Шабла по възрастови групи е по-неблагоприятно в сравнение със средните стойности за областта, района и страната, обусловено от влошения възрастов състав на селското население. Тенденцията е към постепенно намаление на броя и дела на младите хора под 15 г. Хората от 15 до 64 г. намаляват като абсолютен брой, но запазват относителния си дял от общото население. Възрастните на 65 и повече години нарастват като относителен дял, но намаляват като абсолютен брой. Делът на младите генерации е над два пъти по-малък от този на възрастните хора.

Град Шабла е с влошена възрастова структура, но процесът на застаряване на населението не е така задълбочен, както при селското население. Делът на лицата в град Шабла във възрастовата група 15-64 г., която е основен източник на работна сила, е 66,6% - близък, но малко под средната стойност за областта и страната. Аналогична е ситуацията и за населението под 15 г., което съставлява 14,0% от общото население на града (14,2% - средно за Р България, 14,9% - за област Добрич). Делът на възрастните хора в гр.Шабла (19,4%) е по-висок от стойността на показателя за страната (17,1%) и областта (15,3%). Селското население на общината е силно застаряло – 37,6% от него е над 65 г., т.е. всяко трето лице. Селищата с население до 100 души се състоят основно от възрастни хора. Тази структура е повлияна от неблагоприятните демографски процеси – миграция и отрицателно естествено възпроизводство.

Съотношението между мъжете и жените в община Шабла показва превес на жените - на 100 мъже се падат 106 жени (средно за област Добрич – 104, за България - 106). Ситуацията за градското и селското население на общината също се характеризира с превес на жените, съответно 105 и 108 жени на 100 мъже. От 10 години насам не са настъпили съществени изменения в тази демографска структура.

Естественият прираст на населението е отрицателен, неговата стойност е -12,1‰ (над два пъти по-висока в сравнение със средния за страната). През последните години броят на родените в общината е в границите 34-41 деца годишно. Коефициентът на раждаемост (живородени деца на 1000 души от населението) е 5,5‰ – под средния за областта и страната. Смъртността е с по-високи стойности от раждаемостта.

Механичният прираст в общината също е отрицателен, т.е. изселванията превишават заселванията, като тенденцията е за застой. В това отношение общината споделя характерното механично движение на населението за област Добрич и Североизточния район за планиране.

Демографските процеси в общината са неблагоприятни по отношение на неговото възпроизводство. Формираните структури и протичащите демографски процеси оказват влияние както върху настоящата ситуация, така също и върху развитието на населението в перспектива.

Разпределението на населението на община Шабла по етническа група по данни от преброяванията показва, че от българската етническа група се е самоопределило 92,1% от общото население на общината (2001 г.), от турската етническа група – 0,6%, от ромската – 5,1%. Абсолютното намаление на населението се отразява и върху реципрочно намаление по отделни етноси с изключение на ромския, където е регистрирано неголямо нарастване като абсолютен брой и относителен дял. Основно вероизповедание е източно-православното християнство (98%).

В община Каварна структурата на населението по пол показва превес на жените – както и в другите две общини на рибарската област, така и изобщо в област Добрич. На 100 мъже се падат средно 105 жени (средно за област Добрич – 104, за България - 106). Аналогична е ситуацията за градското население на общината (104 жени на 100 мъже), докато при селското население делът на жените е по-висок (108), повлиян от възрастовата структура. Няма изгледи за промяна на тази тенденция.

Възрастовата структура на населението в община Каварна е много близка до структурата на национално ниво. Налице е сериозен дисбаланс по този компонент в структурата между градското и селското население. Населението над 65 годишна възраст в град Каварна е 11.5%, а в селата този дял е 27.4%.

Сравнителният анализ между двете преброявания показва намаление на относителния дял на всички възрастови групи с изключение на двете групи на най-възрастните.

Очертава се постепенно намаление на броя и дела на младите хора под 15 г. и контингентите от 15 до 64 г. и нарастване на дела на възрастните хора (на 65 и повече години). Съотношението между трите основни възрастови групи (0-14 г.: 15-64 г.: 65+) за община Каварна е 14,7: 69,0: 16,3% – делът на младите генерации е по-нисък от този на възрастните хора. В сравнение със средния възрастов състав на населението на област Добрич като цяло в община Каварна се наблюдава по-висок дял на населението на 65 и повече години.

По етнически групи в състава на общината 82.5% са българи, малко над 12% са се самоопределили като роми, 4.1% турци и около 2% - други. Общата тенденция за намаляване на населението се отразява съответно и на етническите групи, като най-голямото намаление е при групата на турците (над 34%).

Естественото движение е един от основните компоненти, оказващи влияние на динамиката на населението и неговата структура по възраст. През 2003 г. в община Каварна са родени 136 деца. За последните 5 години броят на родените е в границите 120-160 деца, през 2009 г. те са 133 деца. Коефициентът на раждаемост (живородени деца на 1000 д. от населението) през 2003 г. е 8,3‰ – под средния за областта (8,8‰) и страната (8,6‰). Тенденцията в развитието на раждаемостта на населението на община Каварна показва неголеми изменения. Смъртността е с по-високи от раждаемостта стойности (231 души през 2009 г. Естественият прираст на населението на община Каварна е отрицателен, той е -98 души през 2009 г., сходен със средната стойност за страната (-5,7‰) и област Добрич (-5,4‰).

Крайморската зона на община Каварна обхваща населените места с.Божурец, с. Българево, гр. Каварна, с. Камен бряг, с. Свети Никола, с. Топола с население 84% от общото население на общината. Аграрната зона обхваща останалите 15 населени места с население 16% от общото население на общината.

Населението на **община Балчик** представлява 10,6% от населението на област Добрич. В демографското развитие на общината се наблюдават няколко етапа през последните 50 г.: нарастване на населението до средата на 70-те години на миналия век, намаление за периода 1975-1992 г. и задържане – за периода между последните две преброявания (1992-2001 г.). Населението на гр. Балчик в последните години се стабилизира в диапазона 12-13 000 души. В общинския център е съсредоточено 55,7% от населението на общината и през последните години не се наблюдават съществени изменения.

Селското население на общината е с тенденция на намаление и застаряване. По броя на населението си повечето села са от категориите “много малки” и “малки”. Изключение правят селата Оброчище и Соколово. Близо до долната демографска граница на средните села е и с. Кранево.

Възрастовата структура на населението е по-благоприятна от тази за областта, района и страната. Очертава се постепенно намаление на броя и дела на младите хора под 15 г., контингентите от 15 до 64 г. и лицата на 65 и повече години нарастват като относителен дял и абсолютен брой. Съотношението между трите основни възрастови групи за общината (0-14 г.: 15-64 г.: 65+) е 15,8: 69,6: 14,6%. Делът на младите генерации е по-висок от този на възрастните хора.

Възрастовата структура по населени места има значителни различия. Град Балчик е с благоприятна възрастова структура - има висок дял на контингентите 15-64 г. (72,9%), които са основен източник за формиране на трудовите ресурси. Делът на младите хора е също висок (15,8%), а този на възрастните (11,3%) – сравнително нисък. Селското население е с трайна тенденция на застаряване, която е по-силно изразена в много малките и малките села.

Съотношението между мъжете и жените е почти изравнено, с лек превес на жените. На 100 мъже се падат 101 жени, като ситуацията е аналогична за градското и селското население на общината.

Естественото движение е един от основните компоненти, оказващи влияние на динамиката на населението и неговата възрастова структура. Броят на родените е в границите 170-230 деца годишно, а през 2009 г. – 229 деца. Коефициентът на раждаемост е 9,2‰ – над средния за областта и страната.

Естественият прираст на населението е отрицателен. Механичният прираст е положителен, тенденцията е трайна. Характерно за област Добрич и Североизточния район за планиране е, че механичното движение на населението е с отрицателни стойности за последните години.

Таблица А.3.1 Население на общините към 31.12.2009

Община	Общо население			В т.ч. мъже	В т.ч. жени
	общината	града	селата		
Шабла	5580	3586	1994	2740	2840
Каварна	15861	11397	4464	7679	8182
Балчик	21832	12196	9636	10916	10916

Източник: Териториално статистическо бюро - Добрич

Таблица А.3.2 Възрастово съотношение на населението на РО – 2008 г.

Възрастови групи	Под трудоспособна възраст	В трудоспособна възраст	Над трудоспособна възраст
Община Шабла	582	3 176	1 890
Община Каварна	2 403	9 906	3 655
Община Балчик	3 356	13 993	4 486

Източник: Териториално статистическо бюро - Добрич

А.3 Екологична характеристика на рибарската област

Най-важните елементи на природното богатство на рибарската област са морето, крайбрежието и високопродуктивните обработваеми земи. Усвояването на природните ресурси е довело до обособяване на две различни по характер и развитие части от територията на рибарската област – крайбрежна и вътрешна. Крайбрежната е разнообразна по релеф и носи висока степен на антропогенно въздействие. Вътрешната част – т.е. частта от Добруджанската равнина, е с едностранен профил на едроплошно земеделие и малко население в разпръснати села, което определя периферния характер на тази територия.

Рибарската област попада в умерено-континенталната климатична подобласт - източен климатичен район на Дунавската равнина и Черноморската климатична подобласт - климатичен район на Северното Черноморие.

Климатичният район на Северното Черноморие се характеризира със сравнително повисоки средногодишни и сезонни температури, по-кратки периоди на заснежаване, пониски средногодишни суми на валежите. Средната годишна температура е 12°C. Зимата е мека, лятото е слънчево и топло. Пролетта настъпва по-късно поради влиянието на морето. Есента е по-топла от пролетта с около 2 до 5°. Засушаванията през топлия сезон нанасят щети на селското стопанство.

Термичните условия на района благоприятстват развитието на селскостопанските култури, включително и на някои по-топлолюбиви. Морската вода (с температура през лятото до около 24°), плажовите ивици и климатът благоприятстват развитието на икономически дейности в сферата на туризма, лечението и отдиха.

Липсата на високи оградни планини и близостта на морето позволяват нахлуването на северните и северозападните ветрове. Характерни за района са силните северни ветрове през зимата, които на места издухват снежната покривка и причиняват измръзване на есенните култури, а снегонавяванията по пътищата затрудняват транспорта.

В рибарската област минералните води представляват ценен ресурс. По качеството си тези води се отнасят към трапезните, но все още не са намерили своето рационално приложение.

В областта има множество свлачищни райони.

Трите общини на рибарската област са разположени в региона на българското Северно Черноморие. Черно море не е особено богато на флора и фауна. Само в 13% от водите на морето съществува живот. Особеност на Черно море е наличието на сероводород в концентрация 11-14 мл/л на дълбочина от 120-150 м до дъното, което прави невъзможно съществуването на живи същества с изключение на някои анаеробни бактерии.

Черно море спада към едно от слабо солените морета. Водите на морето се отличават с редица предимства по състав, соленост и температура. Тези предимства го правят подходящо за нуждите на профилактиката, лечението и отдиха. В крайбрежните зони

изискванията към водите отговарят на параметрите за туризъм и изискванията на Директива 76/160 на ЕС.

Дейностите на национално ниво по опазване водите на Черно море се осъществяват от структурите на Министерството на околната среда и водите и по-специално на регионалното му поделение във Варна - Басейнова дирекция за управление на водите на Черноморския регион.

България се нарежда на първо място сред черноморските страни по относителен дял на населението в крайбрежните райони, ползващо съвременна канализация, включително пречистването на отпадъчните води. В момента по българското крайбрежие са в експлоатация 26 пречиствателни станции за битови отпадъчни води, като 17 от тях са с биологично пречистване. Въпреки всичко навътре в морето водите са доста замърсени. В Черно море живеят около 125 вида риба (26 от тях имат търговска стойност). Най-често обект на риболов са дребни видове риби: цаца, хамсия, сафрид и меджид. Значимите за черноморския риболов видове с ценни качества са калкан, акула, паламуд, лефер, кефал, есетрови видове и дунавска скумрия (карагъоз).

Сведенията за рибните ресурси са приблизителни, тъй като липсват научни изследвания за състоянието им и използването на резултатите от тях при управлението им. Единствените видове с устойчиви запаси са цацата (от рибите) и морският охлюв рапан (от моллюските). Популацията на цацата в българската зона на Черно море е приблизително 60 000 т. Хищният морски охлюв рапан има голяма популация като според някои изследвания той разширява ареала си за сметка на черната мида. След средата на 90-те години ловът на рапана чрез гмуркане е заменен с тралене (в момента забранено), за което е установено, че разрушава дънните екосистеми. Калканът е с намалени запаси и е обект на квотиране от страна на Европейския съюз.

В Червената книга на България са включени 41 вида риба (не само в Черно море). Застрашеността на тези видове предполага предприемане на адекватни мерки за защитата и запазването на популациите им. Защитата и устойчивата експлоатация на разнообразните биологични ресурси са формулирани в три основни закона (Закон за защитените територии, Закон за лечебните растения и Закон за биологичното разнообразие), както и в допълнителни постановления и наредби. Основен проблем е, че списъкът с видовете в Червената книга е от 1985 година, а досега картината значително се е променила. Всички есетрови риби са включени в Анекс II на Конвенцията за международна търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора CITES. С цел да въведат процедурите на CITES общите правила за запазване на есетровите видове са залегнали в Закона за биологичното разнообразие. България е предприела съответните мерки за въвеждане на мораториум за защита на есетровите видове риба в районите на Черно море и р. Дунав.

Последните изследвания показват, че черноморската екосистема се бори за своето оцеляване. Наблюдава се ограничаване на цъфтежа на планктона. В същото време, обаче, от скорошни наводнения има проникване в черноморския басейн на много органични елементи, затова и почти през цялото лято водата не се избистря.

Прекомерният улов на риба и примитивното дънно тралене, е довело до сериозно намаляване на рибните запаси, особено на калкана, акулите и лефера.

Липсата на достатъчен контрол върху риболова и високото равнище на браконьерство са също сериозна заплаха пред екологичния баланс в региона.

В сравнение с другите български черноморски райони – особено тези около големите градове и курорти - околната среда на територията на РО е в много добро състояние: няма промишлени замърсители, най-дългата и съхранена в естествената си красота плажна ивица в България е на територията на РО, няма урбанизация и презастрояване.

В **община Шабла** земеделските територии заемат 80% от общата площ, горите са десет пъти по-малко от средното за страната – 3.3%, урбанизираните територии – 6.2%, необработваемата земя – 7.1%, териториите за добив на полезни изкопаеми, минерално-суровинни ресурси и депа за отпадъци са незначителни (0.3%) и за в бъдеще ще намаляват, териториите за транспорт и инфраструктура са по-малко от 0,7% от общата площ на общината, което е близко до средната стойност за страната (0,6%), но са недостатъчни, като се има предвид, че 75% от тях се заема от международния път Е-87. Република България е подписала Рамсарската конвенция за опазване на влажните зони през 1975 г. и участва с 4 влажни зони: Сребърна, Дуранкулашко езеро, Атанасовско езеро и Аркутино. В края на 1990 г. страната се присъедини и към Вашингтонската конвенция за забрана на търговията със застрашени видове животни, а в началото на 1991 г. и към Бернската конвенция за опазване на дивата флора и фауна на Европа и опазване на застрашени видове птици с поставянето на основните станции под специална защита.

Защитените местности и природни забележителности са 8600 дка или 2.6 % от общата площ на община Шабла, а санитарно-охранителни зони 0.07% от територията на общината. Защитените територии са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и на характерни или забележителни обекти на неживата природа и пейзажи.

В община Шабла се намират Дуранкулашко езеро с площ 3500 дка и Шабленско езеро с площ 5100 дка. Тук са местообитанията на над 70 редки и застрашени от изчезване видове.

Около езерото Дуранкулак са разположени обработваеми земи; отглеждат се зърнени, технически и фуражни култури. Чрез помпени станции езерните води се използват за напояване, което силно понижава водното ниво, предизвиква се просмукване на морски води и засоляване на езерото. Този проблем може да се регулира едва когато се прецизира водочерпенето за гр. Добрич.

Шабленското езеро обединява две крайбрежни езера в Езерец и в Шабла, отделени от морето с широка пясъчна ивица. Те са свързани помежду си с изкуствен канал. Двете влажни зони образуват един уникален комплекс. Шабленското езеро е едно от най-големите находища на водна лилия и жълта водна роза в България. Езерото е безотточно, полусолено, с подземно хранване. Поради значително колебание на водното ниво се наблюдава инфилтрация на морска вода.

На територията на общината има три сондажни минерални водоизточника и едно езеро с лечебна кал с обща минерализация 3-5 гр./а, с общ дебит около 200 л/сек, запаси от лечебна кал около 230 хил. тона.

Шабленската тузла е с площ на езерото около 240 дка и притежава запаси висококачествена лечебна кал от около 200 хил. тона. Калта се характеризира като утаечна лиманна кал, със силикатно-карбонатен кристален скелет и ниско съдържание на гипс. Тя е гъста, черна, пластична и мазна на пипане, със силна миризма на сероводород. Близко до калонаходището при с. Тюленово при дълбок сондаж е разкрита минерална вода с температура 41 С и дебит 6000 л/мин., която се характеризира като хипертермална, хлоридно-натриева, със съдържание на свободен сероводород и метаборна киселина.

Общината е бедна на полезни изкопаеми, установено е наличие на въглища и манганова руда, добива се нефт от находища с ограничени запаси и затихващи функции. Тюленовското газонефтенно находище се намира в най-североизточната част на България. Открито е през 1951 г.

В **община Каварна** земеделските територии заемат 87,2% от общата площ (при средно за страната 58,7%). Горите са 6% (при средно за страната 33%), населени места и други урбанизирани територии – 6.1% (при средно за страната 5%), водните течения и водните площи са с най-малък относителен дял – 0,02% , териториите за добив на полезни изкопаеми и депа за отпадъци са 0,2% и териториите за техническа инфраструктура - 0,5%.

Релефът е равнинен, до равнинно-хълмист. Живописното каварненско крайбрежие е дълго 42 км. Общата площ на неговите плажове е 74 000 кв. м. Подземните водоизточници са изобилни, особено минералните. В земните недра има запаси на черни каменни въглища, природен газ и др.

Калиакра е с площ 6 875 дка (669 дка горски фонд, 4 000 дка морска акватория и 2 206 дка земеделски земи). В района на Калиакра се намират най-големите у нас находища на 45 редки и застрашени вида растения. Това е важен птичи район в Европа. Той се ползва като междинна станция за почивка или концентрация преди отлитане на птици, използващи западночерноморския прелетен път. Голяма част от видовете птици, обитаващи или мигриращи през резервата, са включени в Червената книга. Почти всички от световно застрашените видове могат да бъдат наблюдавани тук. Към резервата е обявена буферна зона от 122 дка горски фонд и 970 дка земеделски земи.

Яйлата е живописна местност с площ от 453 дка в землището на с. Камен бряг. Представлява приморска тераса, ограничена от Добруджанското плато и морето. Впечатляващи са степите и отвесните скалисти брегове.

Тауклиман (Птичи залив) е влажна зона с площ 1 214 дка, разположена в землището на с. Свети Никола.

Болата представлява влажна зона в близост до Калиакра, която е убежище и попътна спирка на застрашени от изчезване птици и влечуги.

В **община Балчик** земеделските територии заемат 80% от цялата площ. Други 12.2% са заети от гори, урбанизираните територии са 5.9%, транспорт и инфраструктура – 1.6%, добив на полезни изкопаеми и ТБО – 0.2% и водни площи – 0.2%.

Балтата е разположена на площ 197,7 ха, а буферната зона е 163,4 ха. Намира се в землището на с. Оброчище. Местността е уникална в световен мащаб - 16 вида от растенията са с природозащитна стойност. В Червената книга са включени 7 вида, като три от тях са защитени, а останалите са редки видове. Тук 116 лечебни растения, живеят 140 вида птици, от които 44 са включени в Червената книга.

На територията на община Балчик попада и малка част от Природния парк “Златни пясъци” – 26,2 ха в землището на с. Кранево.

Тук се намират също единственото в страната обиталище на дропли (3620,0 ха в землищата на селата Дропла, Змеево и Кремена) и находище на обикновен божур (46,3 ха в землището на с.Църква).

Общо от територията на РО 7 зони попадат в Натура 2000 - общоевропейска мрежа, съставена от защитени територии, целяща да осигури дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа в съответствие с основните международни договорености в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие.

Местата, попадащи в екологичната мрежа се определят в съответствие с две основни за опазването на околната среда Директиви на Европейския съюз – Директива 92/43/ЕЕС за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за хабитатите) и Директива 79/409/ЕЕС съхранение на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците). В България към момента са приети от

Министерски съвет 332 защитените зони от Натура 2000, покриващи общо 33,89 % от територията на страната.

Таблица А.3 Защитени територии по Натура 2000

	Зони	Директива 92/43/ЕЕС за местообитанията	Директива 79/409/ЕЕС за птиците
Община			
Шабла	Дуранкулашко езеро	✓	✓
	Шабленски езерен комплекс	✓	✓
	Калиакра	✓	✓
	Крайморска Добруджа	✓	
Каварна	Белите скали		✓
	Калиакра	✓	✓
	Крайморска Добруджа	✓	
Балчик	Балчик		✓
	Белите скали		✓
	Долината на р. Батова	✓	✓

Източник: МОСВ и Федерация на природозащитни сдружения „Зелени Балкани”

А.4 Културно-историческо наследство

Културно-историческото наследство на РО има потенциал да бъде един от факторите за специфично местно развитие с принос за осигуряване на заетост, като се съчетае с други икономически дейности от сферата на туризма и рибарството. В землищата на трите общини в състава на рибарската област има находки от всички исторически пластове от неолита насам. Тракийско, римско, византийско и средновековно време, както и българското Възраждане са напастявали култура и ценности. Високата културно-историческа и познавателна стойност на уникалните културни паметници са обект на изследвания и основа за конкурентни туристически продукти.

Две от местата от особен интерес са включени в списъка на националното туристическо движение, основано през 1966 г. – „Опознай България – 100 национални туристически обекта”: Архитектурно-парковият комплекс „Двореца” (Балчик) и Археологически резерват «Калиакра» (Каварна). Списъкът от местата, които представляват интерес от културно-историческа гледна точка, е много по-дълъг и той включва крепостни ансамбли, антични селища, укрепления, некрополи и др.

На територията на РО има множество паметници на културата от национално значение и от местно значение. В ход са инициативи да се разшири списъкът на паметниците от категорията «Национално значение», като се добавят нови обекти от територията на РО - например, фарът на нос Шабла (най-стария фар по нашите земи); храмът на малоазийската богиня Кибела в Балчик (най-добре запазеният храм в България от елинистичната епоха).

Основните проблеми на трите общини в състава на РО в тази сфера са хроничната липса на средства и квалифицирани кадри за проучване, консервация, експониране и опазване; въздействието на времето и човешките дейности; липса на институционален синхрон в действията по опазване. И като следствие от това – недостатъчно експониране, слаби приходи от използването на културно-историческото наследство. Местната стратегия за развитие предлага мерки, които стимулират инициативите за опазване, ревитализация и използване на историческото наследство (в съчетание с уникалните природни дадености) по начин, който води до икономическо съживяване и откриване на нови работни места.

Богатата история на района на **община Шабла** може да се проследи до най-далечни времена по изключително богатите археологически находки в общината. Списъкът с паметниците на културата в общината наброява над 75 обекта. Няколко примера: - неолитно селище, некропол - срещу големия остров в Дуранкулашкото езеро. Вероятно такива селища има и при Езерец и Шабла, но там не са правени проучвания; - две енеолитни селища - “Шабла - новите лозя” (проучено през 1973/74 г.) и Дуранкулак (големия остров) - единствената селищна могила в тази част на Добруджа. Открита е най-ранната каменна архитектура за континентална Европа, проучен е и некропол с над 700 погребения от каменно медната епоха, някои от тях със златни украшения. Енеолитни селища и некрополи могат да се очакват и край другите езера. - могилен некропол от бронзовата епоха при селата Граничар, Тюленово, Дуранкулак, Ваклино, Крапец, Смин, З. Стояново и при град Шабла - антична крепост (вероятно античната кария) на нос Шабла. - м. “Катмера” край Дуранкулашкото езеро - непроучено късно антично /може би сарматско/ селище.

Землищата на пет от селищата в общината са изследвани чрез целенасочени теренни обхождания, а на шест са частично проучени, в резултат на което са известни 66 обекта.

Седем църкви са паметници на културата от местно значение в община Шабла. Само две от тях имат качества на паметници на изобразителното изкуство, а останалите (поради това, че иконите им са изчезнали или са пренесени другаде) се охраняват само като архитектурни паметници. Като цяло поддръжката е занемарена.

Паметниците на културата се намират в 14 населени места в **община Каварна**. Общият брой на обектите под закрила на Закона на паметниците на културата и музеите е 118, от които 67 са декларирани и 51 са обявени. Културно-историческото наследство на територията на общината включва основно археологически паметници на културата – 68 обекта, антични селища, укрепления, могилен некропол и др. По-голямата част от тях – 51 обекта, са обявени през 60-те години. 40 обекта имат категория “национално значение”, а други – от местно значение. Висока концентрация на археологически паметници на културата има в: с. Българево, с. Камен бряг, с. Топола и гр. Каварна. Някои примери:

- “Бизоне” – селище от V в пр. н.е. в м. “Чиракман”;
- “Калиакра” – забележителен природен обект и крепостен ансамбъл;
- „Яйлата” – крепостен ансамбъл от I до VI в., изграден върху естествено защитена тераса край морето;
- м. “Кованлъка” – прабългарско селище от VIII-XI в. – занаятчийски и грънчарски център;
- м. “Таук лиман” – забележителен природен феномен и останки от крепостни стени.
- Хамам – масивна каменна куполна баня;

- старите магазини на пристанището –складови помещения за съхраняване на зърнени храни от времето на Възраждането;
- каменен мост – построен от местни майстори през Възраждането, единствен в целия район.

Архитектурно-строителните паметници на културата се намират главно в гр. Каварна и са от периода на българската архитектура след Освобождението, предимно жилищно-търговски сгради.От периода на Възраждането са запазени само 3 къщи.

В **община Балчик** има над 300 единични и групови паметници на културата, съсредоточени в общинския център и околностите му. По значимост и брой те поставят Балчик на едно от първите места в страната. Те са обект на познавателен туризъм и отлично допълнение към ваканционния туризъм, балнеолечението и отдиха.

По-значимите разкрити паметници и културни факти в гр.Балчик са:

- землено-каменното укрепление в кв. Хоризонт – паметник на културата с национално значение от 1994 г., разположен върху 1300 дка и съставен от 4 свързани укрепления (експонирането е незадоволително).
- крепост – преустроена през средновековието антична крепост Дионисополис, разположена в централната част на Балчик върху 120 дка;
- средновековни селища и 4 некропола

В селата Кранево, Оброчище, Рогачево и Храброво също са разкрити древни селища, крепости и некрополи. Повечето са от епохата на средновековието, като шест от тях са разположени върху останки от античната епоха. Подобни археологически находки са разкрити и в много други села на общината.

Архитектурните паметници са съсредоточени в гр.Балчик (113 броя). Най-голямата забележителност на Балчик е архитектурно-парковият комплекс “Двореца” с най-голямата и богата ботаническа градина на Балканите с над 3000 редки и екзотични видове.

Таблица А.4 Недвижими културни ценности в РО

	Паметници на културата от национално значение
Община Шабла	1. Историческа местност при с. Дуранкулак, свързана със селския бунт от 1900 г. 2. Селищни и надгробни могили и средновековни отбранителни валове
Община Каварна	1. Археологически резерват в местност „Яйлата” 2. Антична и средновековна крепост „Калиакра” при с. Българево и прилежащата ѝ територия и акватория 3. Селищни и надгробни могили и средновековни отбранителни валове
Община Балчик	1. Антична крепост в града 2. Античен некропол в града 3. Късноантична и средновековна крепост в кв. Хоризонт 4. Архитектурно-парков комплекс „Двореца” 5. Селищни и надгробни могили и средновековни отбранителни валове

Източник: Министерство на културата

A.5 Социално-икономически профил

Регионът, попадащ в обхвата на рибарската област, се характеризира с благоприятни климатични и географски условия за развитие на селско стопанство. Затова и този сектор е водещ икономически отрасъл и за трите общини. В РО оперират предимно малки и средни предприятия, като по-голямата част от тях развива дейност в селското стопанство.

На второ място се нарежда секторът на услугите и по-конкретно дейностите, свързани с хотелиерство, ресторантьорство и туризъм. Значителна част от населението на региона е заето в тези два икономически отрасъла.

Сравнително нов отрасъл за региона се явява производството на електроенергия от вятърни електроцентрали, който през последните години се развива с бързи темпове поради значително благоприятните природни условия. Този отрасъл засега няма принос към местното икономическо развитие и осигуряването на заетост.

И в трите общини съществува сериозен потенциал за развитие на сектор рибарство и аквакултури, въпреки че към настоящия момент той има малък принос в местните икономики.

Водещо значение в икономиката на **община Шабла** има селското стопанство. Независимо от значителното намаляване на произведената продукция през 90-те години на 20-ти век, отрасълът остава основен източник на доходи в селата. В структурата на земеделските земи около 260 хил. дка, или 92 % от всички земеделски земи, са обработваеми. Лозята и трайните насаждения заемат около 4,5 хил. дка.

По данни на Община Шабла (октомври 2010 г.) големи фирми с над 100 служители на територията на общината няма. Средните фирми с до 100 служители са само две и те работят в сферата на земеделието и машиностроенето. Средните фирми с до 50 служители са 38. От тях най-много са регистрираните в отраслите земеделие и търговия – по 9, други 8 работят в сферата на туризма, а останалите са ангажирани в различни видове производство, строителство и др.

По сведения на общинската администрация към същия месец на територията на общината работят 193 микрофирми с до 10 служители. В основната си част те работят в сферата на търговията – 98 икономически субекти, като 90% от тях се занимават с търговия на дребно. С туризъм са ангажирани 53 фирми, а с хотелиерство – 10. Останалите микропредприятия са в сферата на услугите, земеделието (само 5) и др.

Най-добре развит отрасъл в община Шабла е “Вътрешна търговия и ремонтни услуги и услуги, обслужващи личността”. Той се характеризира с най-голяма динамика и изменения в териториалната организация. Отрасъл “Хотели и ресторанти” (туризъм и заведения за хранене), разглеждан като икономическа дейност е свързан със степента на развитие на туристическите функции на общината и степента на използване на туристическия ѝ потенциал. Този отрасъл, заедно със земеделието, осигурява най-големия дял от временната заетост.

От гледна точка на образователното ниво на работещите общинската администрация в Шабла разполага с информация за 1320 души (данните са към края на 2008 г.), от които най-многобройната е групата на заетите със средно общо образование – 507 души, следвана от групата на хората със средно специално образование – 405 души. Заетите висшисти са 98, а хората с полувисше образование – 23; с основно образование са 259 души, а с начално – 28.

Община Каварна разполага с уникален природен потенциал, който е определящ за социално-икономическия ѝ облик и перспективите ѝ за развитие. Приоритетни отрасли

в общинската икономика са селското стопанство, туризмът, леката и хранително – вкусовата промишленост.

Селското стопанство съставлява най-важният дял на икономиката на общината. Районът е един от големите производители на селскостопанска продукция в страната. Природните условия са изключително благоприятни за развитието на растениевъдство – за отглеждане на зърнени, технически и фуражни култури. През последните години се възраждат лозарството и овощарството. Полагат се основите на промишлено отглеждане на култивирани миди. Застъпени са и двата подотрасъла на селското стопанство - растениевъдство и животновъдство (в по-малка степен). Рибарството заема не голям дял от местната икономика, но е традиционен поминък на голям брой хора. Секторът създава заетост и във всички свързани отрасли като туризма и търговията, като ги допълва и обогатява. Морската кухня определя специфичния облик на ресторантьорския бизнес в този район.

На територията на община Каварна са регистрирани 392 фирми. Приоритетен отрасъл на общинската икономика е селското стопанство, което все още създава най-голяма част от БДС. Към 2008 г. на територията на общината са регистрирани 6 земеделски кооперации, 28 дружества, занимаващи се със земеделие, и около 55 частни земеделски производители. Обработваемата земя е 376 669 дка, което е над 75% от цялата територия.

В своя план за развитие 2007-2013 общината залага на морския и алтернативен туризъм, но все още базата за настаняване в района е недостатъчна за това. Наличната леглова база, категоризирана от Община Каварна, е 715, а категоризираната от Държавната агенция по туризма е с капацитет 897 легла.

В сферата на промишлеността съществуват производствени мощности за бутилиране на минерална вода, завод за производство и ремонт на строителни, пътни и селскостопански машини. Съществуват фирми за обработка на дърво, производство на мебел, шивашки, трикотажни и предприятия за конфекция.

Балчик е сред общините, имащи структурна значимост в икономическото развитие на черноморския регион. Още по-съществено е значението на тази община за икономиката на областта. Измерено с показателя “приходи от продажба на човек”, нивото на община Балчик е значително над средното за областта. Основен фактор за развитието на общината са богатите природни ресурси и действително благоприятното географско положение. Това определя водещото значение на туризма и селското стопанство за икономическата структура на общината. Секторът на услугите дава 75% от приходите и включва 65% от наетите. Обяснимо водещо място в отрасловата структура на общината заема подсектор “Хотели и ресторанти” с 30.8% от наетите лица; само в к.к. Албена са заети над 1500 души - 3/4 от общия брой на наетите. На второ място с 18.8% се нарежда преработващата промишленост, а на трето - селското стопанство с 8.4%. След туризма селското стопанство е втората по значение икономическа опора за общината. Природните условия са изключително благоприятни за развитието на диверсифициран и ефективен аграрен сектор, но в действителност растениевъдството е монопрофилно, а животновъдството – слабо и натурализирано.

На територията на общината е разположено и едно от водещите черноморски пристанища за разтоварване на улов.

Морската аквакултура и морският риболов са далеч под оптималното ниво на тези отрасли.

В бизнес структурата на общината преобладава дялът на микро- и малките фирми, които са насочени към сектора на услугите. Процентът на заетите в МСП е изключително голям (99.3%), което се обяснява с липсата на големи предприятия и

големия брой самонаети в сектора на услугите. Най-голям е дялът на микро-предприятията (92.7%), но най-голямо е увеличението в броя на новосъздадените малки предприятия. По данни на Община Балчик от октомври 2010 г. малките фирми със служители от 10 до 50 души са 47, а микропредприятията (до 10 служители) са 6. Общинската администрация разполага с информация за 5 фирми с до 100 служители и 4 фирми с над 100 служители.

Разпределението на активните фирми по отрасли не претърпява съществено изменение през последните години. По-съществено нарастване на активни субекти се забелязва в селското стопанство и строителството. Обяснимо е водещото място на отраслите от сектора на услугите (специализацията на общината в туризма). С близо 40% от активните фирми на първо място е търговията и обслужването, следвани от транспорта (19.2%) и хотелиерството (15.2%), което бележи спад в броя на фирмите си с близо 20%.

Дялът на фирмите от селското стопанство е почти 6%, а този на преработващата промишленост е под 5%.

Инвестициите в община Балчик (като в повечето черноморски общини) през последните години са насочени най-вече в строителството на нови сгради за нуждите на туризма.

А.6 Състояние на риболова в рибарската област

Сектор „Рибарство” е част от икономиката на рибарската област и обхваща дейностите свързани с производство, преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура. В крайморските територии рибарството по традиция е поминък за определена част от населението. Статистическите данни сочат, че 1,76 % от трудоспособното население на трите общини се занимава с риболов и риболовни дейности. На територията на РО работят 10,99 % от заетите в сектора в България .

Според данни, предоставени от ИАРА в процеса на разработване на стратегията, в електронната система на ИАРА към днешна дата са включени:

- регистрираните към 23.09.2010 г. риболовни кораби в Регистъра на риболовните кораби на ИАРА са съответно – 125 в Шабла, 117 в Каварна и 92 в Балчик;
- издадените през 2010 г. безсрочни разрешителни за извършване на стопански риболов в сектор РК – Добрич са 234;
- издадените през 2010 г. удостоверения за право на усвояване на ресурс от риба и други водни организми в сектор РК – Добрич са 501, като от тях 13 са специалните разрешителни за риболов със стационарен уред (далян);

В последните години в РО се наблюдава развитие на аквакултурата - един от най-бързо развиващите се отрасли от селското стопанство в света. Според прогнозата на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (ФАО) през 2020 година половината от общата продукция на хидробионти (обитатели на водната среда на живот), добита от улов и култивиране, ще са от аквакултурата. Приоритетното развитие на отрасъла се дължи на отбелязаната тенденция за намаляване на рибните и нерибните запаси (мекотели, ракообразни и др.) в световния океан, а това все по-остро поставя въпроса за вземане на адекватни мерки за намаляване на влиянието върху естествените популации на хидробионтите, което може да се извърши чрез различни методи за отглеждане на водни организми, т.е. чрез приоритетно развитие на аквакултурата (источник – доклад на ФАО, 2010 г.).

На територията на рибарската област са позиционирани водещи ферми за производство на миди, които разширяват своята дейност и успешно реализират продукцията си.

Регистрираните в Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури мидени ферми към 23.09.2010 г. в акваторията на трите общини на рибарската област са 14, като сред тях има 2 отменени регистрации. Регистрацията на мидени ферми се извършва и от Басейнова дирекция – Варна, където фигурират 9 ферми от този район, които през октомври 2010 г. са започнали процес на изграждане на собствено сдружение.

С правоспособност да реализират на пазара своята продукция са само фермите, които са вписани в регистъра на фирмите за култивирани черни миди на Националната ветеринарномедицинска служба (НВМС). Към октомври 2010 г. там фигурират 15 обекта по цялото българско Черноморие, от които 6 са на територията на РО и всички те са в община Каварна

По данни на ИАРА през 2010 г. от мидени ферми в област Добрич са реализирани 36.88 тона продажби.

По неофициални сведения има още проекти за създаване на нови аквапроизводствени ферми дори и на места извън региона на Каварна, който се приема за най-подходящ за отглеждане на култивирани черни миди. Интерес проявяват и чуждестранни инвеститори.

В регистъра на фермите за риби на НВМС няма вписани икономически субекти от територията на РО.

Досега по ОП за развитие на сектор „Рибарство”, приоритетна ос 2 „Аквакултура, риболов във вътрешни водоеми, преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура”, са финансирани 4 проекта, които ще се развиват в региона на РО.

Два от тях са принос към развитието на аквакултурата.

Проектът на „Бляк сий шелс” ООД „Разширяване и модернизация на ферма за аквакултура – черноморска мида край гр. Каварна” е финансиран с 590 267.13 лева по мярка 2.1 „Производствени инвестиции в аквакултурата”.

„Изграждане на трети етап на ферма от подводен тип за производство на култивирани миди” се нарича проектът на „Дълбока” ООД, който е финансиран по същата мярка със 773 079.04 лева.

Другите два проекта са финансирани от приоритетна ос 1 “Мерки за приспособяване на българския риболовния флот” на ОПРСР.

„Закупуване на оборудване с цел повишаване на селективността на риболовните уреди” е проектът на „Кария Фиш” ООД, Шабла, който се подкрепя по мярка 1.3 „Инвестиции на борда риболовните кораби и селективност” с 47 438.37 лева.

„Делта 2000” ООД получава финансиране от 11 870.96 лева по същата мярка за проекта си „Подобряване на селективността чрез закупуване и подмяна на риболовните уреди”.

През последните години сектор „Рибарство” на територията на РО е засегнат от идентични за всички области процеси и въздействия, свързани с промените и реструктурирането на сектора във връзка с членството на страната ни в ЕС и новите приложими правила и нормативни изисквания. Критериите по отношение безопасността и условията на труд, мощност на двигателите, опазването на околната среда, въведените квоти за улов, ограниченията в инструментариума за риболов няма как да не се отразят на сектора. Влияние върху сектора оказват и миграционните процеси, застаряването на местното население, натискът на европейските конкуренти. Местната стратегия за развитие има потенциал да се превърне в навременен инструмент за решаване на някои от най-належащите проблеми на рибарската общност. Наличието на фирми, които вече имат опит в мащабно развитие на аквакултурата,

както и на фирми с опит в изпълнението на проекти с европейско финансиране са едни от благоприятните условия за изпълнението на стратегията.

A.7 Заетост и безработица

По данни на Териториалното статистическо бюро в Добрич средният годишен брой на наетите по трудово или служебно правоотношение в общественния сектор и в трите общини намалява в последните пет години. Посочените по-долу данни показват броя на наетите през 2004, 2005, 2006, 2007 и 2008 година в съответната община:

- община Шабла: 516 – 457 – 351 – 308 – 325 души
- община Каварна: 1340 – 1160 – 1181 – 1162 – 1134 души
- община Балчик: 1869 - 1707 - 1701 - 1548 – 1509 души

В същото време статистическите данни за същия период 2004 – 2008 г. показват увеличение на броя на наетите по трудово правоотношение в частния сектор в общините Шабла и Каварна и намаление в община Балчик:

- община Шабла: 533 – 513 – 523 – 558 – 592 души
- община Каварна: 2032 – 2067 – 2314 – 2179 – 2415 души
- община Балчик: 5339 – 5756 – 6158 – 5612 – 5171 души

Обобщавайки информацията, през 2008 г. в общественния и в частния сектор в рибарската област са заети 11 146 души – 917 в община Шабла, 3549 в община Каварна и 6680 в община Балчик. Хората, заети в частния сектор, превишават броя на хората, наети в общественния сектор.

Таблицата по-долу отразява нивото на заетост по сектори в трите общини на рибарската област.

Таблица А.7.1 Брой на заетите лица по сектори и ниво на заплащането – 2008 г.

Сектор	Шабла		Каварна		Балчик	
	Брой заети	Средна годишна заплата	Брой заети	Средна годишна заплата	Брой заети	Средна годишна заплата
Селско – горско и рибно стопанство	276	7130	12	7630	396	8803
Добивна промишленост	-	-	-	-	КФ*	-
Преработвателна промишленост	52	6007	759	5007	772	3372
Производство и разпространение на електро и топлинна енергия, газообразни горива	-	КФ	35	9977	6	12162
Доставка на вода, канализационни услуги и управление на отпадъците	-	-	-	-	-	-
Строителство	25	3805	208	5005	595	7775

Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	164	3417	644	4418	554	3374
Транспорт, складиране и пощи	32	4111	62	4125	232	6304
Хотелиерство и ресторантьорство	25	2775	201	3253	2118	3792
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти	-	-	-	-	КФ	-
Финансови и застрахователни дейности	Н.д **	-	Н.д.	-	28	10663
Операции с недвижими имоти	Н.д.	-	17	4208	56	4079
Професионални дейности и научни изследвания	6	4185	25	3996	26	3254
Административни и спомагателни дейности	71	3842	КФ	-	307	5095
Държавно управление	КФ	6616	210	7299	257	7082
Образование	97		392	6894	452	6901
Хуманитарно здравеопазване и социални работи	40	5247	293	3632	445	6169
Култура, спорт и развлечения	-	-	73	5779	45	4312
Други дейности	17	4184	44	4771	58	4613

Източник: Териториално статистическо бюро - Добрич

* КФ – конфиденциална информация

** Н.д. – няма данни

Фактите и тенденциите на пазара на труда, изложени по-долу, са съвкупни за **община Шабла и община Каварна**, тъй като двете територии се обслужват от една Дирекция «Бюро по труда» (ДБТ) в гр. Каварна, която предостави обобщена информация.

Според водената от ДБТ статистика средномесечният брой на безработните в двете общини за първата половина на 2010 г. е 1372 души, което е с 29.68% повече спрямо същия период на 2009 г. Като причина за повишението ДБТ посочва икономическата криза, която оказва негативно въздействие върху пазара на труда.

Сезонният характер на икономиката в този района определя динамиката на безработицата. В началото на годината по принцип се наблюдава запазване на по-високи стойности на безработицата, а през летния - по-ниски, което е резултат от активизиране на дейностите в туризма, строителството, селското стопанство. Месечната динамика варира от най-висок брой през март – 1494 безработни лица, до най-ниската стойност през юни – 1179 души.

Икономически активното население в двете общини наброява 10 922 души.

Повишаването на нивото на безработицата се наблюдава при всички възрастови групи. Безработните без специалност и професия остават доминираща група в професионалната структура – средно за първата половина на 2010 г. техният брой е 907, като в сравнение със същия период на 2009 г. са нараснали с 25.3%. Най-малка остава групата на безработните с висше образование – 83 души средномесечно, като при тази група има увеличение от 40.7% спрямо първата половина на 2009 г.

Таблица А.7.2 Образователна структура на регистрираните безработни от общините Шабла и Каварна – първо шестмесечие на 2010 г.

Източник: Дирекция „Бюро по труда” – Каварна, октомври 2010

В община Шабла и община Каварна в неравностойно положение на пазара на труда са жените, младежите до 29-годишна възраст, продължително безработните лица (с престой над 1 година в ДБТ) и лицата с намалена работоспособност.

Средномесечният брой на безработните жени в двете общини през първата половина на 2010 г. е 778, като спрямо януари-юни 2009 г. се отчита нарастване от 25.5%. В образователната структура преобладава дялът на жените с висше и средно общо образование – съответно 64% и 69% от безработните в тези групи.

Безработните младежи до 29-годишна възраст са 237 и нарастват с 51.9% /+81 лица/ спрямо предходния период. Делът им е 17.3%. Анализът на професионално образователната характеристика на младежите показва, че 63% от тях са без професия и специалност, а с основно и по-ниско образование – 54%. Ниската квалификация и степен на образование, както и липсата на трудов опит в голяма степен затрудняват успешната реализация на младите хора.

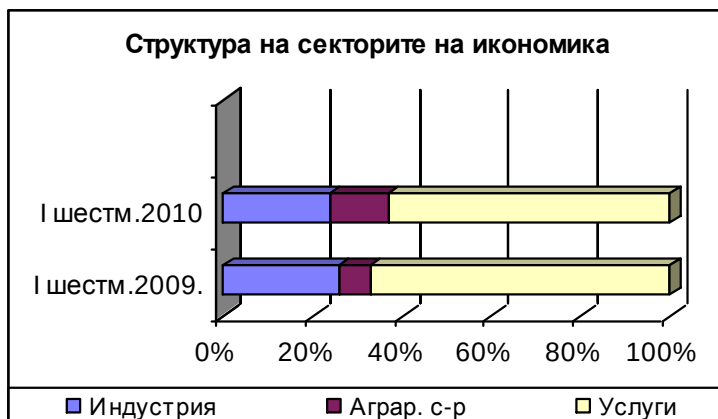
Безработните с регистрация в ДБТ над 1 година нарастват с 16% спрямо първото шестмесечие на 2009 г. Броят им е 399 души. Делът им съставлява 29% от общия брой безработни. Престоят на един безработен в ДБТ към 30.06.2010 г. е 8.41 месеца, като се отчита нарастване спрямо януари - юни 2009 г. с 5.71 месеца. Сред тази група най-голям дял имат младежите и жените, а от гледна точка на професионалната структура – хората без специалност.

През анализирания период в ДБТ Каварна са регистрирани 37 лица с различна степен на увреждания /средномесечен брой/, което представлява 2.70% от общо регистрираните. Има намаление спрямо същия период на 2009 г. - причината е, че при явяване пред ТЕЛК част от експертните решения с изтекъл срок не се подновяват.

През първото шестмесечие на 2010 г. новорегистрираните безработни от общините Шабла и Каварна са общо 782, като от тях 706 от трите сектора на икономиката –

аграрен, индустрия и услуги. Има тенденция към нарастване на дела на лицата, освободени от сектор “Аграрен”, и намаление в сектор „Услуги” и “Индустрия”.

Таблица А.7.3 Новорегистрирани безработни от общините Шабла и Каварна

Източник: Дирекция „Бюро по труда” – Каварна, октомври 2010 г.

От гледна точка на търсенето на работна сила заявените свободни работни места през периода януари-юни 2010 г. намаляват спрямо първото шестмесечие на миналата година - както на първичния пазар на труда, така и на вторичния. Обявените работни места в общините Шабла и Каварна са 514, като от тях 452 са на първичния пазар на труда (спад с 6%), а 62 - по програми за заетост.

Анализът на ДБТ показва следните тенденции: съществува приоритетно предлагане и търсене на нискоквалифициран труд; при категорията “работници” има дефицит на работни места; налице е висока степен на съответствие между професионалната структура на заявените и заетите работни места; има несъответствие между търсенето и предлагането на работна сила.

В обобщение на всички факти и данни за нивото и структурата на безработицата в общините Шабла и Каварна се налагат следните изводи:

- Равнището на безработица е с 2.87% по-високо спрямо същия период на 2009 г.
- Делът на женската безработица е 57% от всички регистрирани
- Превес на изходящия над входящия поток –типично явление за райони със сезонен характер на икономиката.
- Превес на освободените от сектор “Услуги”
- Процес на стабилизация на пазара на труда, за което говори броят на обявените работни места на първичния трудов пазар и на постъпилите на работа безработни лица.
- Преобладават регистрираните лица с ниско или без образование и без придобита специалност и професия
- При безработните млади хора до 29-годишна възраст /17%/ - една от рисковите групи на пазара на труда, делът на хората с ниско образование и без професия също преобладава
- Около 29% от регистрираните в ДБТ Каварна продължително безработни; те губят своите позиции на пазара на труда и преминават в групата на т. нар. обезкуражени работници.

По данни, подадени от общинската администрация в **Балчик**, на територията на общината равнището на безработицата е 5.53%. Информацията се отнася за август 2010 г. За същия период средното равнище на безработицата за област Добрич е 8.61%. Икономически активните лица в община Балчик са 11 015 души, а регистрираните безработни – 609 души.

В средата на 2005 г. равнището на безработицата е 7,91, т.е. забелязва се намаление в периода на последните пет години. Тогава регистрираните безработни са били 871 души.

Най-ниското равнище на безработица в последните пет години е измерено през лятото на 2008 г. – 4.10. Забелязва се плавно нарастване до юни 2010 (6.06) и отново спадане през август 2010 г.

Сред групите в неравностойно положение на пазара на труда най-големият процент регистрирани безработни в община Балчик в средата на 2010 г. са хората без квалификация, следвани от лицата с основно и по-ниско образование, продължително безработните, младежите до 29 години и лицата с намалена работоспособност. Анализът на обявените свободни работни места показва, че от началото до средата на 2010 г. най-много места са обявени за хора без квалификация, а най-малко са търсени хора в сферата на хуманитарните дисциплини и изкуствата, математиката и естествознанието, техниката и технологиите, селското стопанство и здравеопазването.

В обобщение на данните по общини приложената по-долу таблица дава информация за безработицата в рибарската област от гледна точка на: равнище на безработицата към август 2010 г., брой на икономически активните лица, брой на регистрираните безработни лица и разпределение по пол, възрастова, образователна и професионална структура на регистрираните безработни, брой на продължително безработните, брой на регистрираните безработни с намалена работоспособност. В нея за съпоставимост са публикувани данни и за другите общини в област Добрич, както и за цялата област.

Таблица А.7.4 Сравнителен анализ за безработицата в РО и другите общини в област Добрич

	област Добрич	Шабла	Каварна	Балчик	Генерал Тошево	Добрич - град	Добричка община	Крушари	Тервел
Равнище на безработица	8,61	12,56	9,41	5,53	18,58	5,77	9,00	15,56	15,80
Икономически активни лица	105343	2779	8143	11015	8233	53383	10306	2526	8958
Регистрирани безработни	9069	349	766	609	1530	3079	928	393	1415
жени	4817	204	428	322	831	1572	471	209	780
мъже	4252	145	338	287	699	1507	457	184	635
Възрастова структура									
до 19 години	143	3	13	9	39	33	19	8	19
от 20 до 24 години	556	24	51	33	117	164	64	32	71
от 25 до 29 години	788	34	69	59	155	253	75	43	100
от 30 до 34 години	906	31	60	63	185	285	98	54	130
от 35 до 39 години	965	28	94	60	165	311	136	44	127
от 40 до 44 години	948	42	78	55	171	330	97	47	128
от 45 до 49 години	1037	49	77	57	145	399	89	40	181
от 50 до 54 години	1296	47	120	83	184	471	130	45	216
над 55 години	2430	91	204	190	369	833	220	80	443

Професионална структура									
с работническа професия	1707	82	115	107	201	873	134	41	154
специалисти, в т.ч.	1585	46	129	70	118	1052	53	15	102
образование	169	4	13	3	5	123	9	2	10
хуманитарни и изкуства	74	5	6	0	6	49	2	0	6
общество, икономика, право	371	11	31	21	27	261	9	1	10
математика и естествознание	41	1	2	3	1	31	0	0	3
техника и технологии	523	9	29	12	35	390	9	7	32
селско стопанство	243	11	35	6	29	119	14	4	25
здравеопазване	24	0	2	2	1	17	1	0	1
услуги, транспорт, охрана	140	5	11	23	14	62	9	1	15
без специалност и професия	5777	221	522	432	1211	1154	741	337	1159
Образователна структура									
с висше образование	772	18	65	36	34	552	23	5	39
със средно образование	3238	150	225	195	390	1657	154	50	417
в т.ч. със средно професионално образование	2258	99	167	129	239	1257	127	42	198
с основно образование	1765	80	77	140	407	399	371	130	161
с начално и по-ниско образование	3294	101	399	238	699	471	380	208	798
Продължително безработни (над 1 година)	3338	165	259	214	731	625	416	196	732
Безработни с намалена работоспособност	414	14	19	23	43	223	25	5	62

Източник: община Балчик

Б. Процес на изработване на стратегията

Б.1 Първи етап – подаване на декларация за заявяване на интерес

През м. октомври 2009 г. стартира прилагането на мярка 4.1.А. “Финансова подкрепа за прилагане на местните стратегии за развитие и покриване на оперативните разходи на Рибарските групи” по приоритетна ос 4 “Устойчиво развитие на рибарските области” от ОПРСР /2007-2013/. В рамките на тази мярка се предоставя безвъзмездна финансова помощ на рибарски групи, избрани чрез процедура по конкурентен подбор, за организиране и функционирането им и дейности за местно развитие, представени от местни жители или предприети от самите групи.

На 30.11.2009 г. беше подадена Декларация за заявяване на интерес за изграждане на публично частно партньорство за рибарска група „Шабла – Каварна – Балчик”. В Декларацията за заявяване на интерес, според изискванията на Наредба 15 е

представено кратко описание на рибарската област – териториален обхват, брой на населението, социално-икономически профил, основен поминък, интегритет на района. Направен е кратък анализ на значението и ролята на риболова и потенциала за развитието му. Идентифицирани са основните проблеми и заплахи пред РО, вкл. и свързаните с околната среда, направена е оценка доколко промените в сектор „Рибарство“ са засегнали целевата територия. Освен аналитична част в Декларацията са дефинирани мотивите за създаване на РО, индикативните цели и приоритети, които си поставя бъдещата МИРГ, идентифицирани са партньорите и накратко е обяснена тяхната роля в процеса на структуриране на групата. Представена е индикативна работна програма и план за действие, с разпределени във времето отговорности на партньорите. Програмата и планът за действие са съобразени с изискванията на Наредба 15.

При подготовката на Декларацията за заявяване на интерес основни инициатори бяха общините в обхвата на РО – Шабла, Каварна и Балчик, които организираха няколко работни срещи с всички заинтересовани страни – потенциални членове на МИРГ. За водещ партньор с консенсус е определена Община Шабла. Декларацията е одобрена от ИАРА на 11.01.2010 г.

Б.2 Втори етап - създаване на местната стратегия за развитие

За изпълнение на дейностите в рамките на етапа за изграждане на капацитет и разработване на местната стратегия за развитие на рибарската област беше избрана консултантска организация, която предостави двама консултанти – експерт стратегическо планиране и развитие и експерт управление на проекти. Работата на експертите беше изцяло съобразена с всички изисквания на ОПРСР, ИАРА, публикуваните от тях наредби и ръководства, както и добрите практики в стратегическото планиране в европейски и световен мащаб.

С цел успешното прилагане на подхода „отдолу-нагоре“¹ и изграждане на едно стабилно партньорство в рамките на МИРГ, още от самото начало на инициативата бяха ангажирани всички партньори и значителен брой представители на местната общност.

Работата по изграждане на капацитета на РГ и разработването на стратегията за развитие стартира с официално анонсиране на дейностите в края на м. август 2010 г. На срещата, проведена в гр. Шабла на 31.08.2010 г., присъстваха 28 представители на общините и местната общност, в т.ч. от рибарски сдружения, местни бизнесмени, рибари, водолази, преработватели и търговци. Обсъди се програмата за работа и се разясни какво се очаква да бъде участието на местните хора в целия процес на изграждане на капацитет, създаване и признаване на МИРГ, разработване на стратегията за развитие и признаване на РГ. Формираха се фокус групи в шест направления (1. Рибарство, обновяване на риболовните съдове, пристанища, лодкостоянки, 2. Аквакултури, 3. Борси, тържища, 4. Преработка и маркетинг на продукцията, 5. Алтернативни форми на развитие на рибарството, вкл. Туризм, 6. Участие на жени, малцинства и млади хора в сектора), в които да се участва според интересите и желанията, като всяка ФГ беше организирана по начин, който предвижда участието в нея на различни заинтересовани страни – местни власти, сдружения, частен сектор, физически лица. Проведеха се общо 5 работни срещи на ФГ на

¹ Подходът „отдолу-нагоре“ означава, че местните хора участват във вземането на решения за стратегията и избора на приоритети, които да бъдат следвани.

територията на трите общини – в с. Тюленово на 7.09.2010 г., в гр. Балчик на 7.09.2010 г., в гр. Шабла 8.09.2010 г., и две в гр. Каварна на 8.09.2010 г. В тях се включиха повече от 50 души, като се открииха местни лидери, които се оказаха движещ механизъм на целия процес по изграждане на капацитета на МИРГ и формиране на основните мерки в стратегията. Съвместно бяха обсъдени предимствата и проблемите на РО, перспективи, идеи и мерки, които да залегнат като стратегически в плановия документ и да се оформят като приоритетни за дейността на МИРГ и стратегията като цяло.

Освен срещите по места се организираха и т.нар. „дни на отворените врати“ в трите общини, където се даде възможност на всички заинтересовани лица да вземат участие във формиране на основните цели, приоритети и мерки за стратегическо развитие. На тях се обсъждаха конкретни идеи за проекти, с които да се кандидатства за финансиране при изпълнение на стратегията. Проведе се и обучителен семинар с цел придобиване на умения за формулиране на приоритети, мерки, план за действие и работа в екип, в който участваха 10 представители на местната общност.

По време на втория цикъл дни на отворените врати на 13 и 14 октомври в Шабла, Каварна и Балчик се включиха 20 представители на местните власти и рибарския сектор. Участниците в срещите съвместно с консултантите коментираха следните теми: участие на заинтересованите страни в сдружението; свикване на учредителното събрание; описание на дейностите в рамките на мерките; практически аспекти на процедурите от внасяне на проекта до получаване на финансиране; отчетност на изпълнените проекти.

В последствие подготвените от консултантите материали, дискутирани по време на дните на отворените врати, са раздадени на широк кръг кооперации и сдружения в трите общини. Информацията е публикувана и на общинските сайтове.

В процеса бяха ангажирани както представители на сектор Рибарство, така и от други социално-икономически сектори. Приложената методология значително насърчи всички участници да изкажат своето мнение и възгледи за посоката на развитие на РО, които обсъждаха с присъстващите на срещите, експертите и представителите на общините. Този процес естествено породил редица дискусии и спорове.

Направените изводи от събраната информация бяха представени на обща среща, проведена на 20.09.2010 г., на която присъстваха над 70 представители на местните власти, ИАРА, експерти и широка група от местната общност – повече от 60 души. С консенсус се идентифицираха проблемите, към чието решаване да бъде насочена стратегията на бъдещата МИРГ и начините как да стане това. Предмет на дискусията беше и споделянето на ангажиментите между общините и частния сектор и какви са възможностите в рамките на стратегията.

Б.3 Подходи при консултиране с местните общности

Основни подходи при събирането на информация бяха интервютата и анкетирането. На всеки заинтересован беше предоставена за попълване специално изработена за целта анкета, която включва основни въпроси, свързани с проблемите на сектор Рибарство и рибарската област, предложения за акцентирание върху основни мерки и стратегически приоритети, както и раздел за формиране на проектни идеи, които биха могли да се финансират от стратегията.

Както беше споменато, експертите проведоха редица срещи с представители на местната общност, където под формата на интервюта и разговори беше събрана достатъчна информация за формулиране на основната проблематика и стратегически мерки. Освен срещи с представители на местната общност в хода на експертната работа се проведоха редица срещи с представители на местните власти – водещата община, партниращите общини и експерти от ИАРА.

Освен събиране на информация в процеса на изработване на стратегията бяха предоставени консултации на всички заинтересовани страни, които се включиха в дните на отворените врати. С помощта на експертите представителите на местната общност успяха да формулират различни проектни идеи, които да осъществят в хода на действие на стратегията. Получиха експертен съвет за основните аспекти, върху които да помислят, преди същинската реализация на инициативите си и към кои приоритетни мерки на стратегията да ги отнесат.

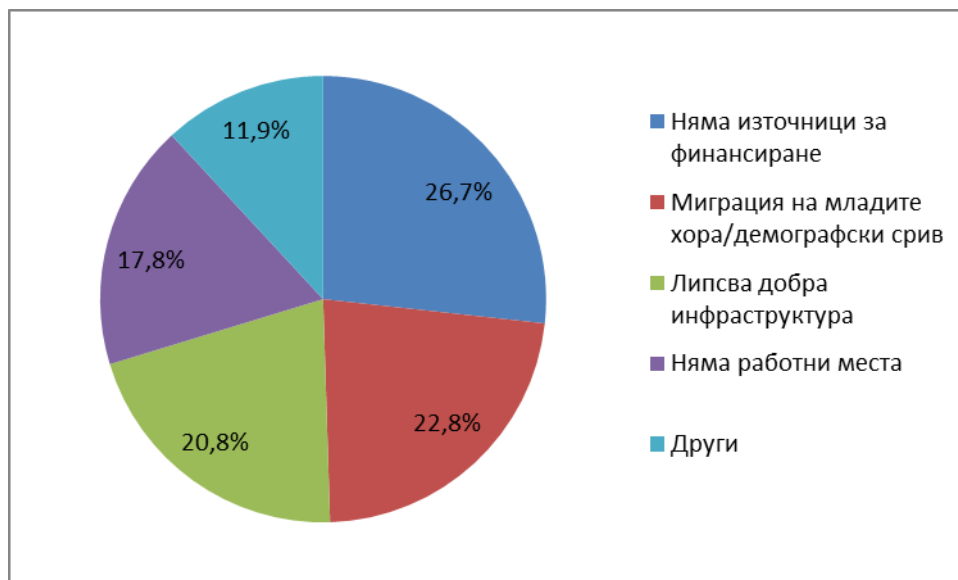
Б.4. Основни изводи - обобщение на резултатите от анкетата

Анкетата включваше 10 основни въпроса, структурирани в няколко направления: оценка на състоянието на територията силни/слаби страни; приоритизиране на възможните мерки в обхвата на стратегията по важност; оценка на готовността и капацитета за генериране на проектни идеи. Резултатите от анкетата са представени в графиките по-долу.

Проблеми на сектор „Рибарство“. Анкетиранияте бяха помолени да определят трите основни проблема в сектора на територията на РО

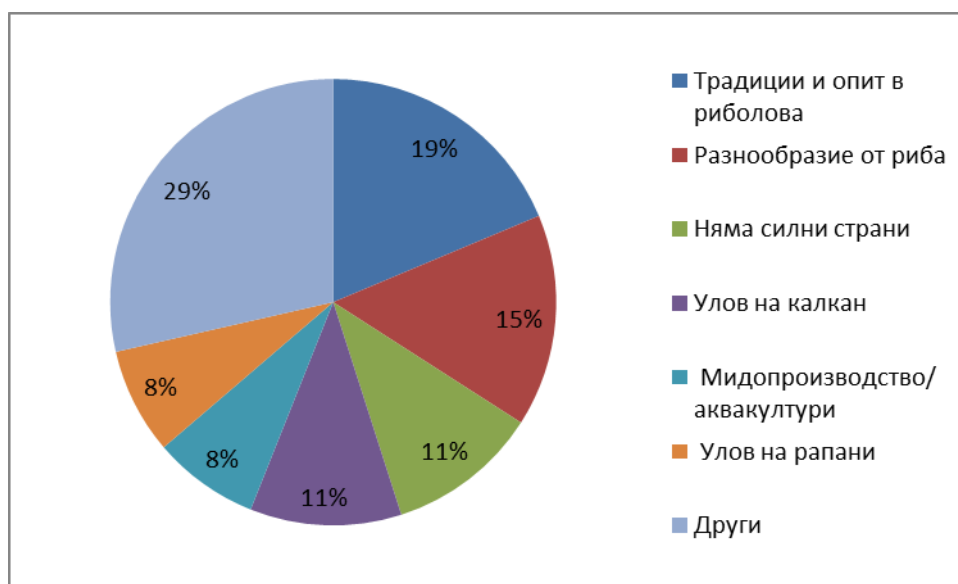

Проблеми в развитието на територията. Анкетираните бяха помолени да определят трите най-важни проблема на територията на РО

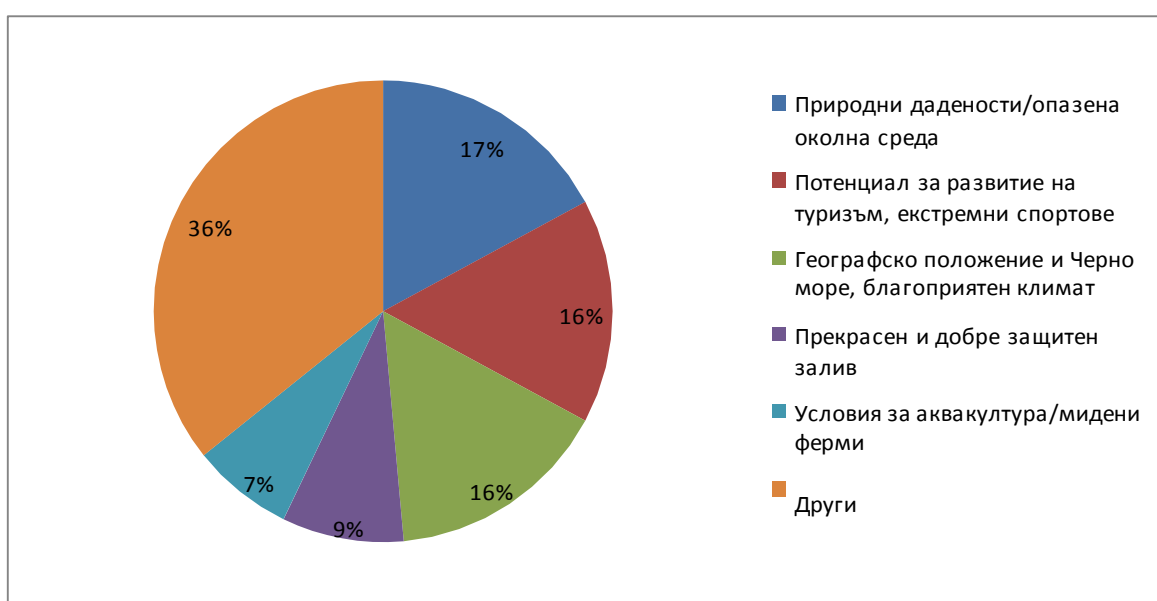
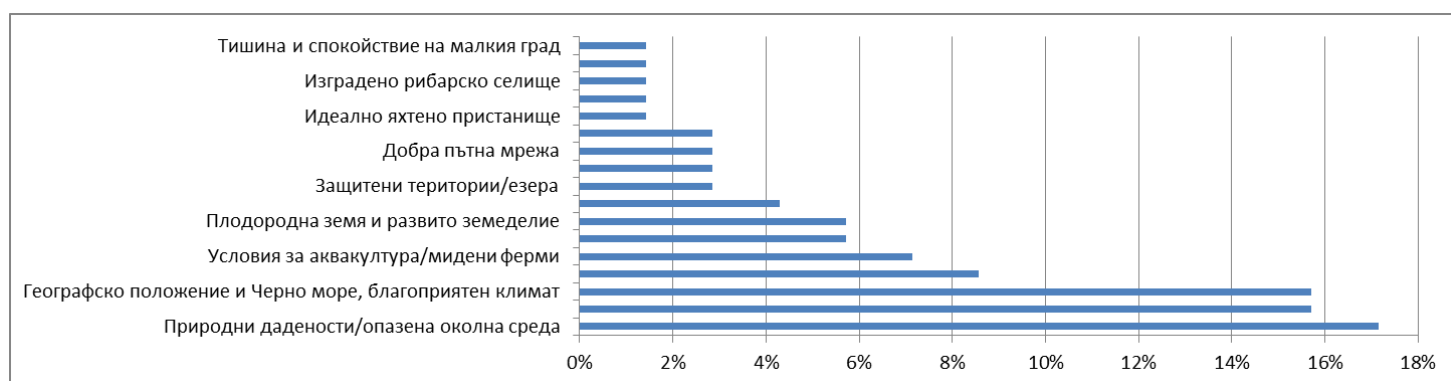
Основни предимства на сектор „Рибарство“ в РО. Анкетираните трябваше да формулират 3 основни предимства.

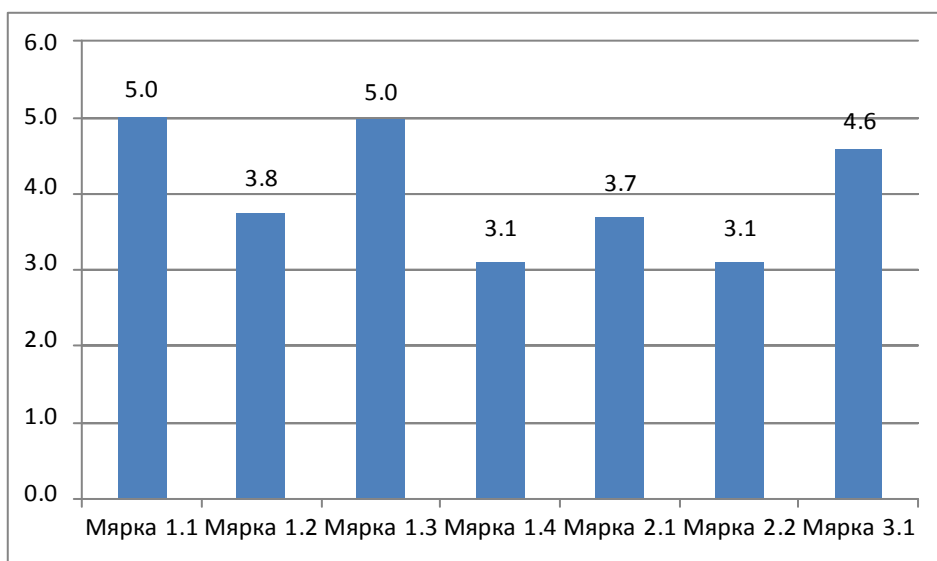
Отговори, получили над 8%

Трите основни предимства на територията бяха определени, както следва:

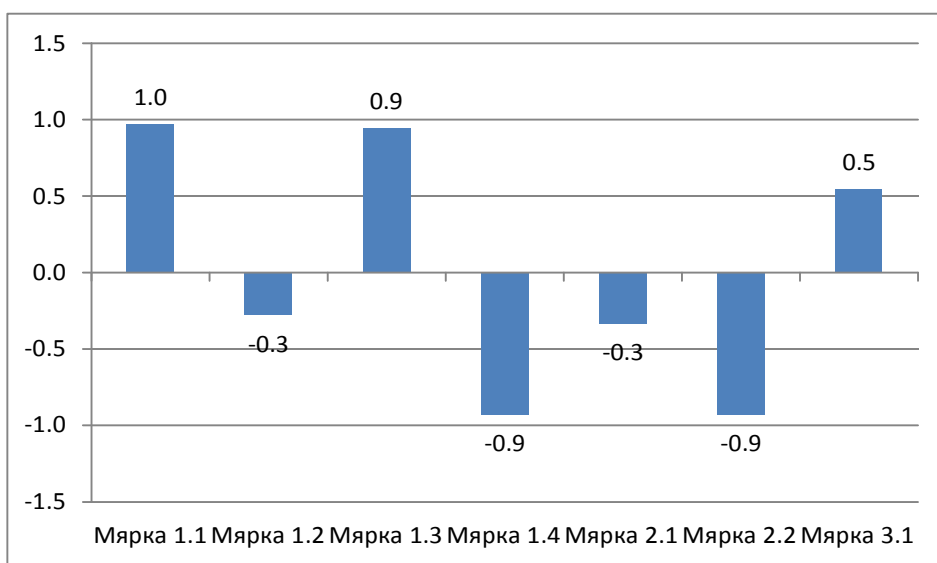

Отговори, получили над 7%

Основни направления, по които местната стратегия да подкрепя проекти, оценени по приоритетност

В абсолютна стойност

В отклонение от средното

Мярка 1.1. Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област

Мярка 1.2. Разнообразяване на дейности, чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство“

Мярка 1.3. Създаване на добавена стойност към продукти от риболов и аквакултура

Мярка 1.4. Подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности

Мярка 2.1. Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие

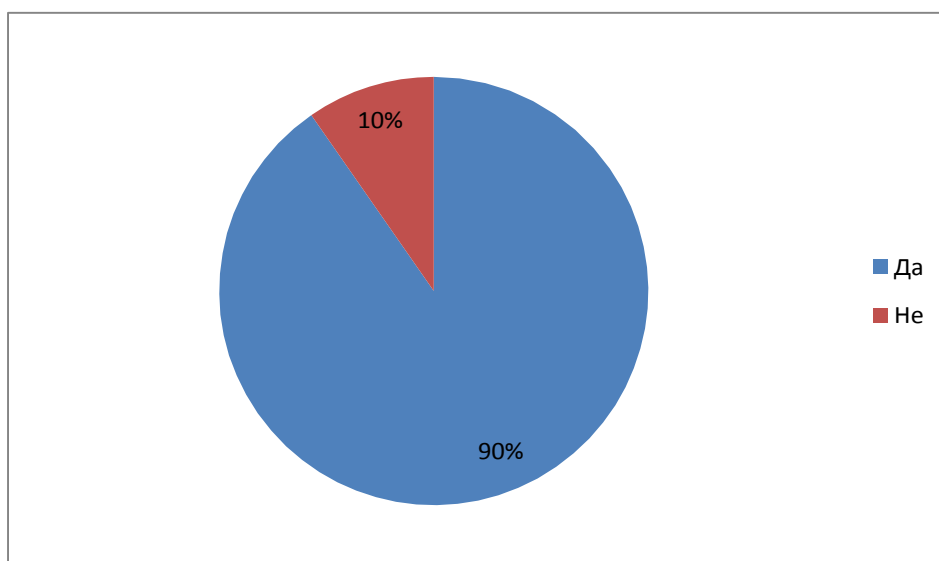
Мярка 2.2. Защита на околната среда в рибарските области, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните рибарски селища и съхранение и развитие на природното и архитектурно наследство

Мярка 3.1. Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на местната стратегия за развитие – обучения, подкрепа за подготовка на проекти, др.

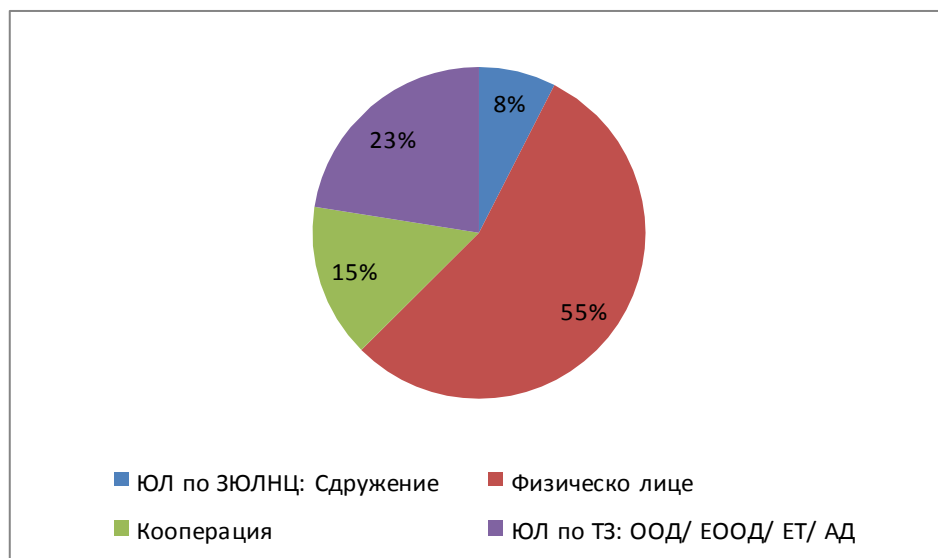
Защо не кандидатствате/не бихте кандидатствали с проекти по ОПРСР 2007 – 2013/Местната стратегия за развитие:

Считате ли за добро решение 49% от средствата на местната стратегия да бъдат за инфраструктурни проекти на общините

Правен статут на попълнилите анкетата:

Обобщение

Направените анализи въз основа на получената по посочените методи информация, показват кохерентност на проблематиката в рибарската област. Идентифицираните нужди са до голяма степен идентични и за трите общини, като могат да се обобщят в следните групи:

- Инфраструктурни проблеми;
- Институционални и законодателни проблеми;
- Секторни проблеми;
- Околна среда.

Като водещ проблем местната общност идентифицира липсата на базова инфраструктура, която да позволи осъществяването на малки, допълващи инвестиции, които са приоритет на местната стратегия за развитие. Тази слаба страна се откроява от всички интервюирани, като за основен двигател за подобряване на ситуацията се посочват публичните власти (общините, областта, държавата). На тях се разчита и за решаване на съществуващите институционални и законодателни проблеми – основна предпоставка за постигане целите на стратегията и респективно устойчивото развитие на рибарската област.

Предизвикателствата, пред които е изправен сектор Рибарство също се разпознават от значителна част от консултираните. Въпреки това, ясно се открие желанието за поддържане на заетост в сектора. За голяма част от заинтересованите лица риболовът е традиционен начин за изкарване на прехрана или бизнес. Много голям е интересът към възможностите за финансиране в тази насока, както и за разнообразяване към дейности в други икономически сектори, основно свързани с рибарството, вкл. туризъм.

Не на последно място се дискутират и проблемите на околната среда. Голяма част от РО е заета от защитени територии, което предполага спазването на допълнителни правила и процедури и ограничава възможностите за развитие на икономическа

дейност. Въпреки това, бяха отчетени и плюсовете за региона от наличието на редица природни забележителности и възможностите за тяхното стратегическо използване, например за екотуризъм.

В тази връзка, перспективата, към която е насочена настоящата Стратегия за развитие акцентира както върху развитието на сектор рибарство и рибарската общност, така и върху възможностите за развитие на бизнес и заетост в други социално-икономически сектори, но при спазване на основните принципи на устойчивото развитие и политиката на ЕС подкрепяните дейности да не водят до увеличаване на риболовното усилие.

Подробна информация за силните и слаби страни, предимствата и възможностите пред областта са посочени в систематизирания SWOT анализ.

В. Силни и слаби страни на РО, възможности и заплахи на външната среда

В.1 SWOT - таблица

Силни страни	Слаби страни
<i>Местоположение</i>	
• Кохерентност на територията • Излаз на Черно море • Източна Добруджа – една от най-плодородните области на България • Наличие на крайбрежни и вътрешни зони	• Периферност • Дисбаланс в развитието на крайбрежните и вътрешните зони
<i>Човешки ресурси</i>	
• Квалифицирани кадри с опит в адекватни за региона икономически сектори • Почти равно съотношение между броя на жените и мъжете • Сравнително ниска безработица	• Тенденция за намаляване броя на населението • Дисбаланс по възрастова структура между градовете и селата на РО • Дисбаланс по броя на населението в различните зони – превес на крайморската зона • Отрицателен естествен прираст • Отрицателен механичен прираст в повечето от селищата на общината • Намаляване на дела на младите хора в населението • Все по-малко млади хора се занимават с риболов • Липсват целенасочени дейности за повишаване на квалификацията за специфични за РО икономически дейности
<i>Екологични условия</i>	
• Отлично съчетание на	• Засушавания през лятото, силни

разнообразни природни дадености Няма индустрия, която да влияе негативно върху екологичната обстановка в региона	ветрове през зимата - Свлачищни райони - Водочерпенето за гр. Добрич променя качеството на водите на езерото Дуранкулак - Видовете риби за улов са по-малко от други морета и са намалели 5 пъти за 50 години - Липса на пречиствателни съоръжения за битови отпадни води - Липсват изследвания за състоянието на рибните ресурси - Репанът разширява ареала си за сметка на други видове - Намаляващи запаси от калкан и есетрови видове - Бракониерство - Голяма част от територията е в различен режим на защита
<i>Социално-икономически условия на РО</i>	
- Селското стопанство и услугите - водещи отрасли в РО - Секторът на услугите е в пряка връзка с туризма - Традиции в туризма - Наличие на културно наследство с туристически потенциал - Преобладават микро- и малки фирми	- Липсват алтернативни/иновативни решения в туристическия сектор - Неефективно растениевъдство и животновъдство - Слаба реклама на възможностите на региона
<i>Сектор „Рибарство“</i>	
- Традиционен поминък, съхранени професионални традиции - Квалифицирани и опитни рибари - Налични рибарски сдружения - Секторът дава идентичност на региона - Подходящи условия за аквакултура - Опит в развиването на мидени ферми - Наличие на различни заинтересовани от местната стратегия страни – общини, фирми, НПО, физически лица	- Лодкостоянките не са узаконени - Рибарските селища са незаконни; липсват техническа инфраструктура и услуги за изграждането им - Териториите под защита възпрепятстват рибарството - Липсват безопасни условия за влизане/излизане в морето - Липсва инфраструктура за разтоварване, изкупуване и съхранение на улова – борси, тържища, терени за тях - Неефективни мрежи за дистрибуция на продуктите - Липсват пазарни умения - Бракониерство - Повечето рибари са земеделски

	производители, а не ЕТ • Липса на хигиенен контрол върху обработката на рибата в морето • Рибарите работят с остаряло оборудване • Липсва оборудване за алтернативни форми на туризъм – например, лодки за разходка • Ниски приходи в сектора
Възможности	Заплахи
• Европейска политика за развитие на аквакултурите създава възможности за алтернативна заетост на рибарите. • Ефективно използване на наличния потенциал за разнообразяването на икономическите дейности, свързани с рибарството. • Възможности за финансиране чрез ОПРСР и други оперативни програми. • Възможности за обмяна на опит с МИРГ от България и други страни на ЕС • Достъп до информация за опита на други страни от ЕС в развитие на рибарските области – организация на МИРГ, малки проекти, поуки • Вероятност да се позволи тралене, щадящо морското дъно • Засилен интерес към алтернативния туризъм, вкл. риболова като атракция и екотуризма • Възможности за увеличаване и разнообразяване на износа на риба и рибни продукти • Възможност за концесия на минералните води и изграждане на басейни • Развитие на гражданския сектор чрез изпълнение на програми, финансирани от ЕС.	• Извършването на задължително необходимите промени в нормативната база е бавен процес • Липса на базова инфраструктура и наличие на законови пречки за изпълнение на малките проекти, в обхвата на стратегията и ос 4 на ОПРСР • Няма точни правила при усвояване на морските ресурси • Публично-частното партньорство не е уредено от закон или местни нормативни актове • Държавата/общините няма решение къде да се позиционират лодкостоянките • Неясен правен статут на рибарските селища, необезпеченост с ресурси, терени, услуги • Ограничени дейности в защитените територии • Няма решение проблемът за преминаване през държавни територии • Нерешени проблеми със сметосъбирането в рибарските селища • Въпросът за риболова в езерата Дуранкулак и Шабла ще се реши бавно поради бюрократични спънки • Труден достъп до кредити • Световна тенденция за намаляване на рибарския сектор и улова за промишлени цели • Висока конкурентоспособност на европейския пазар

- Нецелесъобразно разпределение на квотите за улов, наложени от ЕС.

В.2 Основни предизвикателства и възможности за въздействие по ос 4

От посочените данни за територията произтича изводът, че развитието на рибарската област по визията на Европейския фонд за рибарство е изправено пред следните основни предизвикателства:

- периферност на територията спрямо националната територия;
- демографски промени;
- уникална природна среда;
- превес на услугите и селското стопанство в икономическия профил;
- западане на сектор „Рибарство”;
- тенденции във външната среда (на национално и европейско ниво)

Анализът на силните и слабите страни на РО, визуализиран по-горе в таблица, при съобразяване с позитивните и негативните тенденции на външната среда води до идентифициране на специфичните приложни полета на местната стратегия за развитие. В таблицата по-долу са обосновани мерките, които залягат в стратегията по начин, който позволява да се излявят преимуществата на РО от гледна точка на нейното местоположение, човешки ресурси, екологична обстановка, социално-икономически условия и специфично развитие на сектор «Рибарство». Отчетени са преодолимите и непреодолимите негативи на вътрешната и външната среда, както и благоприятните тенденции на национално и европейско ниво. В резултат на това са посочени мерките, които, приложени на практика чрез местна инициативност и европейско финансиране, дават възможност да се намерят ефективни решения на проблемите и в крайна сметка – да се подобри качеството на живот в РО.

	Възможности за въздействие и обосновка
Периферност на територията	Рибарската област е свързана от гледна точка на идентичност, географско местоположение и социално-икономически характеристики. Общините Шабла, Балчик и Каварна географски могат да се обособят като една обща територия, тъй като граничат една с друга. Основно предимство е излазът им на Черно море, което оказва съществено влияние върху икономическото им развитие и представлява огромен потенциал. Освен това и трите общини се намират в източна Добруджа – една от най-плодородните области на България. Наблюдава се кохерентност и от икономическа гледна точка – развити са сходни икономически отрасли в отделните общини. От гледна точка на европейските регламенти и изискванията на ЕФР съвкупността на описаните по-горе територии е напълно подходяща за създаването на рибарска област, тъй като отговаря на изискванията за териториална близост между трите общини, отдалеченост до 15 км от Черно море, както и периферност спрямо националната територия. Тя е една от целевите области, посочени в т. Б.4.3 на Оперативната програма за развитие на сектор „Рибарство”. Въздействието е в посока създаване и поддържане на публично-частно партньорство чрез МИРГ, затова подходящите тук мерки

	са: • Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на местната стратегия за развитие • Принос към текущите разходи на МИРГ
Демографски промени	Тенденциите в демографското развитие на трите общини в рамките на рибарската област Шабла-Балчик-Каварна през последните години са постепенно намаление на населението, по-слабо изразено след 2000 г., или задържане; колебливост в механичния прираст; отрицателен естествен прираст; влошаване на възрастовата структура – застаряване на населението като цяло и особено в селата. Изпълнението на местната стратегия за развитие се насочва към мерки, които имат положителен ефект върху качеството на живот в рибарската област и по този начин да водят до задържане на младите хора и ограничаване неблагоприятните тенденции в демографските процеси, предимно в естественото възпроизводство. От друга страна, местната стратегия за развитие обръща специално внимание и на повишаване на квалификацията на кадрите, както в сектор „Рибарство”, така и в свързаните с него сектори – например, ресторантьорство, преработка на продукцията, алтернативни форми на туризма. От тази гледна точка подходящи мерки на местната стратегия са: • Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област; • Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на местната стратегия за развитие
Уникална околната среда	Специфичното географско разположение на рибарската област противопоставя предимствата на природата на недостатъците на периферното положение. Рибарската област разполага с уникални природни дадености, чието оползотворяване за местно развитие и подобряване на качеството на живот на хората не е достигнало оптимални стойности. Като цяло в региона на трите общини има 7 територии, които са в различни режими на защита и представляват ареали на редки растения и животни. В съчетание с историческото наследство на региона природните ресурси създават изключителни предимства за местното развитие. Природните дадености се съчетават с благоприятен климат и наличие на минерални води. Черно морето е една от най-характерните природни дадености на региона. То е бедно на флора и фауна, но осигурява благоприятни възможности за развитие на рекреацията и туризма. В най-новата история човешките действия оказват негативно въздействие върху екосистемата на морето. При изпълнението на местната стратегия за развитие всички проекти, които ще бъдат подкрепяни и осъществявани от МИРГ, ще бъдат оценявани и спрямо потенциалното им въздействие

		върху околната среда. По този начин местната стратегия ще се превърне в отличен инструмент за позитивно влияние върху и опазване на околната среда. От друга страна, наличието на уникални екологични предимства на рибарския регион изисква специално съобразяване на човешките дейности и по-точно – ограничаване на редица от тях, вкл. рибарството. Това поставя пред изпълнението на бъдещата местна стратегия за развитие задачата да се заложи на баланса в развитието на различните части на рибарската област и на съхраняването на природното равновесие – например, специално внимание към функционалните взаимодействия между крайбрежната и вътрешната зона при запазване на спецификата им. Като обобщение в тази сфера подходящите мерки, чрез които се търси положително въздействие върху развитието на рибарската област, са: • Защита на околната среда в рибарски райони, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните селца с рибарски дейности и съхраняване и развиване на националното природно и архитектурно наследство; • Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие
Превес услугите селското стопанство икономическия профил на РО	на и в	Основен поминък на населението в рибарската област се явява предоставянето на туристически услуги. Броят на заетите в сектор услуги е повече от 60% от общо заетите в РО. Предвид географското положение на общините и основно близостта до Черно море основната част от населението се занимава с хотелиерство, ресторантьорство и търговия. Повечето предприятия са от типа микро- и малки. Туризмът се предоставя по традиционен начин, липсват алтернативни и иновативни решения, фирмите не са устойчиви на кризисни промени, равнището на безработица е високо, природният потенциал и културното наследство не са усвоени ефективно, за да работят за икономически просперитет и осигуряването на нова заетост. От гледна точка на ос 4 тук подходящите мерки са: • Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област; • Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие; • Разнообразяване на дейности чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство”
Западане на сектор		Рибарството има малък относителен дял от местната икономика,

„Рибарство”	но е традиционен поминък на голям брой хора, които в момента изпитват затруднения от преструктурирането на сектора, намаляването на комерсиалните видове риба в Черно море, отсъствието на навици за консумация на риба в голяма част от българското население, забраните и ограниченията заради различните територии под режим на защита. В рибарския сектор няма ангажирани млади хора. Затова са необходими мерки да се привлекат и да се насърчи участието им в развитието на сектора на местно ниво. Необходими са също стъпки за модернизиране и подобряване на ефективността в сектора. От гледна точка на приоритетна ос 4 и местната стратегия за развитие в рибарската област има критична маса от хора, които да осигурят изпълнението ѝ, и достатъчно юридически субекти, които да инициират проекти. Представените статистически данни за ангажираните в сектор „Рибарство” на територията на РО доказват, че в сектора има необходимия брой човешки ресурси, заинтересовани от местната стратегия за развитие. На територията на всяка една от общините има сдружения на рибарите и заетите в сектора, рибарски кооперации, бизнес структури. Фактът, че има институционализирани организации на рибарите, е достатъчно показателен за това, че местни хора са силно заинтересовани от просперитета на сектора, имат своя визия за неговото развитие и търсят начини да я реализират. Проявеният интерес от физически лица, регистрирани като рибари, да станат учредители на МИРГ още на първия етап на подаване на Декларацията за заявяване на интерес също е неоспоримо доказателство за наличие на хора с желание за активно включване. Като следствие от тези изводи подходящите мерки в тази сфера са: • Разнообразяване на дейности чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство”; • Създаване на добавена стойност към продуктите от риболов и аквакултура; • Подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности.
Тенденции във външната среда	Външната среда предоставя както шансове, така и рискове за развитието на рибарската област. Трябва да се отбележи, че благоприятните възможности са с превес над заплахите, което ще окаже положително въздействие върху трите общини в РО. Най-съществените рискове са свързани с факта, че малките проекти могат да бъдат възпрепятствани от наличието на проблеми, за решаването на които ос 4 не може да влияе – законодателство, нерешени проблеми със собствеността върху земята, правила за защитените зони и др. Друга група рискове произтичат от членството на България в ЕС и

	свързаните с това правила (например, квоти за улов), засилена конкуренция и др. Благоприятните възможности също са свързани с членството на България в ЕС – обмяната на опит, достъпа до информация, достъпа до по-благоприятни пазари, достъпа до финансови ресурси и др. За да се възползва от благоприятните възможности и да неутрализира в някаква степен заплахите местната стратегия ще развива следните мерки: • Създаване на добавена стойност към продуктите от риболов и аквакултура; • Подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности; • Защита на околната среда в рибарски райони, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните селца с рибарски дейности и съхраняване и развиване на националното природно и архитектурно наследство.
--	--

Г. Описание на местната инициативна рибарска група

Г.1 Организационна структура

Сдружението „Местна инициативна рибарска група (МИРГ) Шабла-Каварна-Балчик” е доброволна, независима организация с нестопанска цел, регистрирана за осъществяване на дейност в обществена полза. Седалището и адресът на управление на сдружението е в гр. Шабла. Сдружението се управлява от следните органи – общо събрание, управителен съвет, управител, контролен съвет.

Учредители на сдружението са 40 субекта – физически и юридически лица, представители на публичния (7%) и частния (83%) сектор. В състава на сдружението като юридически лица участват Община Шабла, Община Каварна и Община Балчик, за което има решения на съответните общински съвети.

Управителният съвет, избран от общото събрание, се състои от един председател и шест членове, които имат постоянен адрес на територията на действие на МИРГ.

Управителят е назначен от председателя на УС за осъществяване на местната стратегия за развитие.

Контролният съвет, избран от общото събрание се състои от 3-ма членове.

За изпълнението на местната стратегия за развитие сдружението ще създава допълнителни временни и постоянни структури.

Основните права и задължения на членовете на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик са разписани в учредителния акт на сдружението – Устав, приет на 26.10.2010 г. В него са определени и специфичните функции на всички органи, свързани с прилагане на местната стратегия за развитие в съответствие с изискванията на Наредба № 15/21.05.2010 г. на Министерството на земеделието и храните (ДВ бр. 40/28.05.2010 г.). Сдружението се вписва в централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност.

Г.2 Механизъм за вземане на решения

Решенията в МИРГ Шабла – Каварна – Балчик се вземат на различни нива при спазване на йерархическа последователност.

Най-ниското ниво на вземане на решения е управителят. Неговите правомощия – описани в раздел Б на Плана за действие - са оперативни и се отнасят до прилагането на процедурите за изпълнение на местната стратегия, подбора на персонал, координация и контрол върху работата на служителите и външните експерти, отчитането на дейността пред УС, съставяне на изискваната информация от ИАРА, Сметната палата, МЗХ и други органи.

Управителят разработва проекти на решения, включително по прилагането на местната стратегия, и ги предлага за одобрение на Управителния съвет. Той участва в заседанията на УС без право на глас.

Второто ниво на вземане на решения е Управителният съвет, който изпълнява тази функция на редовни или извънредни, присъствени или неprisъствени заседания, свикани от председателя.

Правилата, по които се вземат решенията по време на заседание, са различни в зависимост от вида и темата на решенията и са описани подробно в устава на МИРГ Шабла – Каварна – Балчик.

Най-високото ниво на вземане на решения е Общото събрание, което е върховният орган на сдружението и се състои от онези негови членове, които имат постоянен адрес на територията на рибарската област. Решенията на Общото събрание са задължителни за всички останали органи.

Редът за вземане на решения е описан подробно в устава на сдружението.

Вземането на решения за финансиране на проекти е описано в Плана за действие, раздел В „Подготовка на проекти, процедури за кандидатстване и одобрение”.

Д. Цел и приоритети на местната стратегия за развитие

Глобалната цел на местната стратегия за развитие на рибарската област Шабла – Каварна – Балчик е:

Към 2015 година качеството на живот в рибарска област Шабла-Каварна-Балчик ще се подобри, защото ще бъдат запазени съществуващите и създадени нови устойчиви работни места за 60 човека, ще бъдат въведени 10 иновативни практики – услуги, продукти или процеси, 100 души ще придобият знания и професионални умения.

Тази глобална цел е формулирана, като са взети под внимание следните фактори:

- досегашният опит на общностите в РО за разработка и прилагане на местни стратегии;
- изводите от анализа;
- природните и културните дадености;
- състоянието и перспективите на сектор „Рибарство” на национално и европейско ниво;
- самооценката на общностите в РО за техните силни и слаби страни;
- гледната точка на общностите в РО относно приоритетите за развитие.

Тя е съобразена също с факта, че в обхвата на РО се прилагат следните местни/регионални стратегически документи:

- Стратегия за развитие на област Добрич;
- Планове за развитие на общините Шабла, Каварна и Балчик;

Разработена е също и Стратегия за местно развитие (по Програма за развитие на селските райони) за община Шабла съвместно с община Генерал Тошево, която към момента на съставяне на настоящия документ е внесена и очаква одобрение в Министерството на земеделието и храните.

Разработена е Стратегия за местно развитие (по Програмата за развитие на селските райони) за община Каварна.

Глобалната цел е следствие от споделената от местните общности визия, която обвързва по-доброто качество на живота с диверсификацията на икономическите дейности, успоредно с опазването и използването на природните и културните дадености, развитието на човешките ресурси и осигуряването на заетост.

За реализация на глобалната цел на стратегията и с оглед да се осигури цялостен и логически обвързан подход при нейната реализация са изведени следните приоритетни теми:

Приоритет 1: Разнообразяване и повишаване на предприемаческата активност в рибарската област

Този приоритет на стратегията се налага от промените в сектор „Рибарство” и свързания с него цялостен социално-икономически контекст на целия регион – в частност района на общините Шабла, Каварна и Балчик.

Той произтича също от разбирането, че в близко бъдеще е наложително подобряване на ефективността и въвеждането на иновации в този традиционен за РО икономически сектор и това може да стане чрез разнообразяване на предприемаческите инициативи.

Този приоритет означава също акцент върху насърчаване на ученето през целия живот и повишаване на икономическата култура, споделянето на добри практики и know-how с други рибарски области.

В този приоритет акцент се поставя върху инвестициите, които допринасят за увеличаване на добавената стойност на местните продукти на рибарството и аквакултурата.

Не на последно място приоритетът е изведен заради осъзнатата необходимост от създаване на модерна инфраструктура и услуги, които съдействат за икономическото съживление на РО.

Мерките, по които ще се изпълнява стратегията в този приоритет, са:

- Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област;
- Разнообразяване на дейности чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство”;
- Създаване на добавена стойност към продуктите от риболов и аквакултура;
- Подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности.

Приоритет 2: Оползотворяване на местните природни и културни ресурси

Този приоритет е изведен въз основа на задълбочен анализ на силните и слабите страни на РО по време на информационните срещи и индивидуалните консултации с местните заинтересовани страни. Той отразява общата визия, че икономическото съживяване на този край задължително е свързано с ефективното използване на уникалните му природни и културни дадености, които компенсират неговата периферност.

Общинските власти, рибарите и представителите на нестопанския сектор достигнаха до споделено разбиране, че икономическите дейности трябва да се реструктурират по начин, който не води да екстензивно рибарство, а създава възможности за нови инициативи, свързани с културното наследство, преимуществата на природните дадености, квалификацията и опита на местните хора.

Мерки, които съответстват на този приоритет, са:

- Реструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие;
- Защита на околната среда в рибарски райони, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните селца с рибарски дейности и съхраняване и развиване на националното природно и архитектурно наследство

Приоритет 3: Устойчиво развитие на МИРГ

- Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на местната стратегия за развитие;
- Принос към текущите разходи на МИРГ

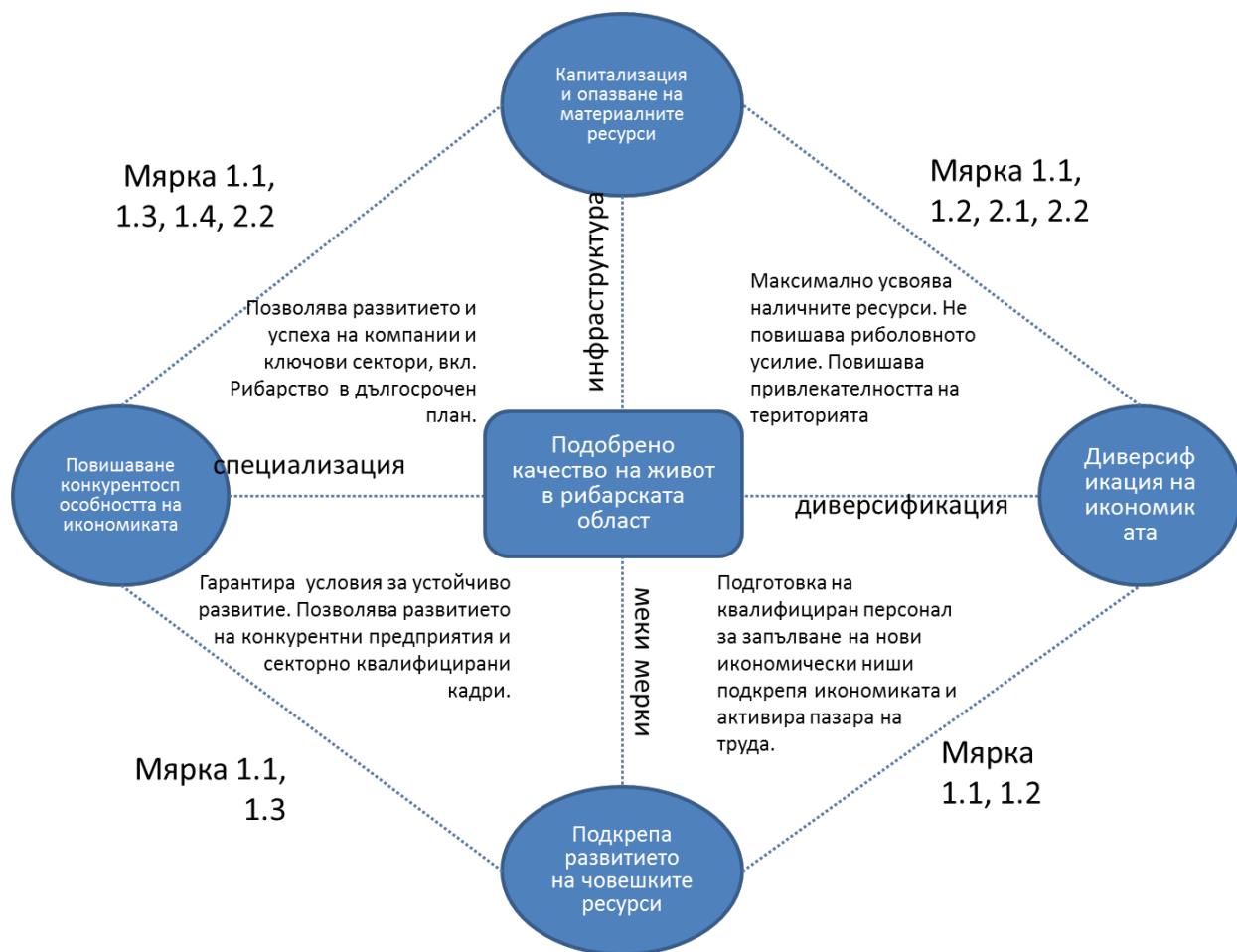
Таблица Д Обобщение на целта, приоритетите и мерките на местната стратегия за развитие

Глобална цел	Приоритети	Мерки
Към 2015 година качеството на живот в рибарска област Шабла-Каварна-Балчик ще се подобри, защото ще бъдат запазени съществуващите и създадени нови устойчиви работни места за 60 човека, ще бъдат въведени 10 иновативни практики – услуги, продукти или процеси, 100 души ще придобият знания и професионални умения.	<i>Приоритет 1: Разнообразяване и повишаване на предприемаческата активност в рибарската област</i>	1.1 Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област; 1.2 Разнообразяване на дейности чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство”; 1.3 Създаване на добавена стойност към продуктите от риболов и аквакултура; 1.4 Подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките

		рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности;
	<i>Приоритет 2: Оползотворяване на местните природни и културни ресурси</i>	2.1 Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие; 2.2 Защита на околната среда в рибарски райони, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните селца с рибарски дейности и съхраняване и развиване на националното природно и архитектурно наследство
	<i>Приоритет 3: Устойчиво развитие на МИРГ</i>	3.1 Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на местната стратегия за развитие; 3.2 Принос към текущите разходи на МИРГ

Структура и логика на интервенциите

Целта, приоритетите, мерките и типовете дейности в техния обхват, са структурирани по начин, който отчита резултатите от анализа, заключенията на SWOT, данните от анкетите, мненията, изказани по време на срещите и дискусиите със заинтересованите страни в етапа на изграждане на капацитет. Логиката на предложените интервенции може да бъде обобщена със следната графика:

SWOT анализът, който беше разработен в резултат от поредица интензивни дискусии с местната общност, съчетани с прецизен анализ на състоянието и тенденциите в РО, има важно значение за определяне логиката на планираните интервенции. Постигането на целите на стратегията в идеалния случай би трябвало да капитализира силните страни, минимизира слабите, активира възможностите и контролира заплахите. При определяне обхвата на мерките, е следвана следната логика:

КАПИТАЛИЗИРА СИЛНИ СТРАНИ	НАМАЛЯВА ЕФЕКТА НА СЛАБИТЕ СТРАНИ
Кохерентност на територията	Периферност
Излаз на Черно море	Дисбаланс в развитието на крайбрежните и вътрешните зони
Източна Добруджа – една от най-плодородните области на България	Тенденция за намаляване броя на населението
Наличие на крайбрежни и вътрешни зони (най-дългата съхранена плажна ивица в България)	Дисбаланс по възрастова структура между градовете и селата на РО
Отлично съчетание на разнообразни природни дадености;	Дисбаланс по броя на населението в различните зони – превес на крайморската зона
Няма индустрия, която да влияе негативно върху екологичната обстановка	Отрицателен естествен прираст
Наличие на културно наследство с туристически потенциал	Отрицателен механичен прираст в повечето от селищата на общината
Традиции в туризма	Намаляване на дела на младите хора в

	населението
Традиционен поминък, съхранени професионални традиции	Все по-малко млади хора се занимават с риболов
Квалифицирани и опитни рибари	Липсват целенасочени дейности за повишаване на квалификацията за специфични за РО икономически дейности
Налични рибарски сдружения	Видовете риби за улов са по-малко от други морета и са намалели 5 пъти за 50 години
Сектор Рибарство дава идентичност на региона	Бракониерство
Подходящи условия за аквакултура	Липсват алтернативни/иновативни решения в туристическия сектор
Опит в развиването на мидени ферми	Неефективно растениевъдство и животновъдство
Наличие на различни заинтересовани от местната стратегия страни – общини, фирми, НПО, физически лица	Недостатъчна реклама за възможностите на региона
	Лодкостоянките не са узаконени
	Рибарските селища са незаконни; липсват техническа инфраструктура и услуги за изграждането им
	Териториите под защита възпрепятстват рибарството
	Липсват безопасни условия за влизане/излизане в морето
	Липсва инфраструктура за разтоварване изкупуване на улова – борси, тържища, терени за тях
	Липсват съвременни условия за съхранение на улова
	Неефективни мрежи за дистрибуция на продуктите
	Липсват пазарни умения
	Повечето рибари са земеделски производители, а не ЕТ
	Липса на хигиенен контрол върху обработката на рибата в морето
	Рибарите работят с остаряло оборудване
	Липсва оборудване за алтернативни форми на туризъм – например, лодки за разходка
	Ниски приходи в сектора
АКТИВИРА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ	ОГРАНИЧАВА ЗАПЛАХИТЕ
Европейска политика за развитие на аквакултурите създава възможности за алтернативна заетост на рибарите	Извършването на задължително необходимите промени в нормативната база е бавен процес
Ефективно използване на наличния потенциал за разнообразяване на икономическите дейности, свързани с рибарство	Липса на базова инфраструктура и наличие на законови пречки за изпълнение на малките проекти, в обхвата на стратегията и ос 4 на ОПРСР
Възможности за финансиране чрез ОПРСР и други оперативни програми	Няма точни правила при усвояване на морските ресурси
Възможности за обмяна на опит с МИРГ от България и други страни на ЕС	Публично-частното партньорство не е уредено от закон или местни нормативни актове

Достъп до информация за опита на други страни от ЕС в развитие на рибарските области – организация на МИРГ, малки проекти, поуки	Държавата/общините няма решение къде да се позиционират лодкостоянките
Вероятност да се позволи тралене, щадящо морското дъно	Неясен правен статут на рибарските селища, необезпеченост с ресурси, терени, услуги
Засилен интерес към алтернативния туризъм, вкл. риболова като атракция и екотуризма	Няма решение проблемът с преминаването през държавни територии не е регламентирано
Възможности за увеличаване и разнообразяване на износа на риба и рибни продукти	Ограничени дейности в защитените територии
Възможност за концесия на минералните води и изграждане на басейни	Няма решение проблемът за преминаване през държавни територии
Развитие на гражданския сектор чрез изпълнение на програми, финансирани от ЕС.	Нерешени проблеми със сметосъбирането в рибарските селища
	Въпросът за риболова в езерата Дуранкулак и Шабла ще се реши бавно поради бюрократични спънки
	Труден достъп до кредити
	Световна тенденция за намаляване на рибарския сектор и улова за промишлени цели
	Висока конкурентоспособност на европейския пазар
	Консумацията на риба не е приоритет в българските хранителни навици

Мярка 1.1: Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област

Мярка 1.2: Разнообразяване на дейности чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите

Мярка 1.3: Създаване на добавена стойност към продуктите от риболов и аквакултура

Мярка 1.4: Подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма

Мярка 2.1: Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма

Мярка 2.2: Защита на околната среда в рибарски райони, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните селца с рибарски дейности и съхраняване и развиване на националното природно и архитектурно наследство

Следващата таблица представя структурата на стратегията

Глобална цел	Приоритети	Мерки	Допустими дейности
Към 2015 година качеството на живот в рибарска област Шабла-Каварна-Балчик ще се подобри, защото ще бъдат запазени съществуващите и създадени нови устойчиви работни места за 60 човека, ще бъдат въведени 10 иновативни практики – услуги, продукти или процеси, 100 души ще придобият знания и професионални умения.	Приоритет 1 Разнообразяване и повишаване на предприемаческата активност в рибарската област	Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област <i>Подобрява условията за бизнес активност, насърчава предприемачеството и стимулира привличането на външни за територията инвестиции.</i>	1. Обучения за повишаване на професионалната квалификация и/или преквалификация; 2. Обучения в придобиване на умения за управление на малък бизнес; 3. Инвестиционна подкрепа за стартиране на микро, малки и средни предприятия – закупуване на специализирано оборудване, извършване на строително-монтажни работи; 4. Инвестиционна подкрепа за съществуващи микро, малки и средни предприятия – закупуване на специализирано оборудване, извършване на строително-монтажни работи; 5. Съпътстващи услуги във връзка с внедряване на специализирано оборудване, вкл. транспорт, монтаж, изпитване, обучение на персонала за работа с оборудването 6. Консултантска подкрепа за фирми в сектор Рибарство, вкл. и стартиращи, за сертифициране и/или въвеждане на добри производствени практики, за постигане на съответствие с международно признати стандарти за качество, както и въвеждане на информационни системи за управление на бизнеса; 7. Повишаване безопасността на труда в предприятията в сектор „Рибарство”; 8. Инициативи за популяризиране на рибарската област като привлекателно място за инвестиции, вкл. анализи, проучвания, изработване на инвестиционни профили; 9. Разработване на маркетингови и бизнес планове, стратегии за внедряване на иновации, планове за въвеждане на ИКТ; 10. Подкрепа за въвеждане на електронна търговия; 11. Визуализация на проекта

	Разнообразяване на дейности чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство” <i>Подпомага заетите в сектор Рибарство да намерят възможности за алтернативна заетост, която да компенсира намалените в резултат на реструктурирането на сектора приходи</i>	1. Консултантска подкрепа за стартиране на нов бизнес извън сектор Рибарство от работещи в сектора – юридически, финансови, маркетингови, управленски и други услуги, свързани със стартирането на нов бизнес; 2. Инвестиционна подкрепа за стартиране на нов бизнес извън сектор Рибарство от работещи в сектора – занаяти, услуги за бита, свободното време и отдиха, образованието и други дейности, които не увеличават риболовното усилие: • чрез закупуване на оборудване; • чрез извършване на строително-монтажни работи на сгради и помещения; 3. Обучения за придобиване на квалификация, във връзка със стартиране на новия бизнес; 4. Подкрепа за създаване на центрове за (логистика, консултации, достъп до интернет и др.). 5. Визуализация на проекта.
	Създаване на добавена стойност към продуктите от риболов и аквакултура	1. Изграждане на малки борси/тържища/магазини и складове за съхранение на продукти от риболов и аквакултура – проектиране, СМР, оборудване; 2. Доставка и монтаж на специализирано оборудване за ползване от рибарите – ледогенератори, живарници, друго;

		<i>Повишава ефективността и конкурентоспособността на сектор Рибарство и аквакултура.</i>	3. Инвестиции в малки преработвателни съоръжения – нови машини и оборудване, доставка, инсталиране и въвеждане в експлоатация; 4. Доставка на специализирана складова техника; 5. Закупуване на ноу-хау, патенти права и лицензи, необходими за изготвяне и/или изпълнение на проекта; 6. Инженерни проучвания, оценки и анализи и изготвяне на технически и/или технологичен проект; 7. Оборудване на плавателните съдове със съоръжения за първоначална обработка на улова в морето; 8. Подкрепа за скъсяване времето за пазарна реализация на продуктите от риболов и аквакултура; 9. Визуализация на проекта.
		Подкрепа за инфраструктура и услуги,	1. Модернизирание на лодкостоянки и изграждане на

		свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности; <i>Повишава качеството на жизнената среда в полза на рибарските общности</i>	места за приставане на плавателни съдове, вкл. изграждане на хелинги, в съответствие с изискванията на приложимото законодателство; 2. Институционална подкрепа за структуриране на публично-частни партньорства за изграждане и управление на свързана с рибарството инфраструктура – консултантски услуги за предпроектни проучвания, оценка на приложимостта на проектите, изследване за търсене на услугата, финансова обосновка и др.; 3. Насочени към осигуряване на сигурност при влизане и излизане от морето - сигнализация на опасни участъци, мидени полета, видеонаблюдение и др.; 4. Насочени към опазване на здравето и повишаване сигурността на рибарите в морето – обследване, контрол и химически анализ на водата и др.; 5. Предоставяне на услуги за ремонт на лодки, вкл. закупуване на специализирано оборудване за ремонтните дейности; 6. Изграждане на инфраструктура за достъп – подходи към лодкостоянки, туристически обекти, укрепване и пр., включително и на прилежаща инфраструктура; 7. Поставяне на пътепоказатели, изграждане на тематични маршрути и пътеки, преводачески центрове; 8. Визуализация на проекта.

		Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие <i>Разнообразява възможностите за заетост и диверсифицира секторите на икономическа активност, чрез преструктуриране и пренасочване на традиционни за РО дейности.</i>	1. Насърчаващи предприемачеството, тясно свързано с рибарството и последващото разширяване (ресторанти, пазари, магазини и други дейности в свободното време); 2. Подпомагащи развитието и предлагането на туристическите услуги чрез: • закупуване на плавателни съдове за туристически атракции; • преоборудване/дооборудване на действащи плавателни съдове за извършване на туристически дейности; • консултантски услуги за организиране на туристически атракции, свързани с риболова; • организиране на курсове за придобиване на умения, свързани с морето – водолазни, яхтинг, сърф и пр., вкл. закупуване на необходимото оборудване; • организиране на спортни и културни събития, вкл. и международни, свързани с морето – регати, риболовни състезания и пр.; 3. Консултантски услуги за подготовка на проекта - проучвания, техническо/технологично проектиране, правна консултантска подкрепа; 4. СМР и оборудване на места за настаняване с капацитет до 30 легла, включително и прилежаща инфраструктура; 5. СМР и оборудване на туристически бази за осъществяване на екологичен туризъм, включително и

	<i>Приоритет 2</i> Оползотворяване на местните природни и културни ресурси		прилежаща инфраструктура. 6. Визуализация по проекта.
		Защита на околната среда в рибарски райони, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните селца с рибарски дейности и съхраняване и развиване на националното природно и архитектурно наследство <i>Опазва уникалната природа – най-голямото богатство на рибарската област</i>	1. Повишаващи качеството на живот на местните хора чрез: • изграждане на довеждаща инфраструктура на територията на Рибарската област: електроснабдяване, водоснабдяване, газификация и др. комуникации; • ремонт и реконструкция на съществуващи на територията на Рибарската област сгради и прилежаща инфраструктура; • изграждане на малки пречиствателни съоръжения; • образователни кампании за опазване на околната среда; • инвестиции в територии под защита – екопътеки, кули за наблюдение на видове, информационни центрове; • рехабилитация на исторически сгради, свързани с рибарството, както и на културни и социални центрове; 2. Популяризиращи територията на МИРГ и

ограничаващи миграцията към урбанистичните центрове:

- проучвания и популяризиране на паметници на културното наследство;
- инвестиции за опазване и експониране на паметници на културата и архитектурата;
- инвестиции в музеи, музейни сбирки и пр. за съхраняване автентичността и популяризиране на специфичните характеристики на риболова в рибарската област с цел включване в туристически маршрути – чрез закупуване на специализирано оборудване, вкл. компютърно;
- оборудване на информационни центрове за популяризиране на природното и културно наследство и туризма;
- провеждане на мероприятия и състезания с включени маршрути от природните и архитектурните забележителности в рибарската област;

3. Визуализация на проекта.

	<i>Приоритет 3: Устойчиво развитие на МИРГ</i>		
		Принос към текущите разходи на МИРГ	Администриране на МИРГ

Е. Мерки по изпълнение на местната стратегия за развитие

Е.1 Мерки по приоритет 1: Разнообразяване и повишаване на предприемаческата активност в рибарската област

Наименование на мярката	1.1 Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област
Специфични цели	Основна цел на мярката е да подобри условията за бизнес активност, да насърчи предприемачеството и стимулира привличането на външни за територията инвестиции. Специфичните цели на мярката са насочени към повишаване на конкурентоспособността на територията чрез дейности, които ще гарантират, че в края на 2015 год. ще бъдат открити нови устойчиви работни места в и извън сектор „Рибарство“, вкл. и чрез регистриране на нови фирми; местните предприемачи ще придобият умения за управление на собствен бизнес; ще се повиши качеството на трудовия пазар в резултат от организирания курсове за професионална преквалификация; ще бъдат привлечени външни за територията инвестиции; ще бъдат разработени и успешно позиционирани на местния и регионален пазар нови услуги и продукти, вкл. и чрез подкрепа за иновативни практики и подходи; ще има изградена инфраструктура в подкрепа на местния бизнес.
Обосновка	Фирмите, които определят икономическия профил на територията на рибарската област са основно микро и малки. Няма работещо голямо предприятие, което да създава работни места и формира клъстерни производства и/или вериги на доставчици. Водещите сектори са селско стопанство (във вътрешността на територията) и туризъм и свързаните с него услуги в крайбрежните райони. РО област е привлекателна за мащабни чуждестранни инвеститори, но в сектори, които нямат пряк принос към местния БВП и не създават условия за заетост на местните хора – вятърни паркове, голф игрища със затворен собствен цикъл на функциониране – външен персонал, вкл. и чуждестранен, специални изисквания към доставките, престой на туристите единствено и само на територията на комплексите. Причина за това са и твърде традиционните и с не особено високо качество туристически и свързаните с тях услуги и продукти, които се предлагат като алтернатива. В резултат на това секторът се оказва твърде крехък в условията на криза, податлив на външни влияния, заетите в него отпадат от трудовия пазар, а поради липса на управленски умения и квалифициран персонал фирмите често фалират или едва успяват да издържат на конкурентния натиск, без възможности за каквито и да е

	развойни инвестиции в материални или човешки ресурси. Заетите в сектор Рибарство извършват дейността си предимно като физически лица, нямат финансови средства, а и познания да управляват структурирани правни субекти – дори и ЕТ. Природното и културно-историческо наследство на РО е изключително богато и разнообразно, но предстоят много целенасочени усилия, за да се превърне в икономически инструмент на региона. Добре развитата инфраструктура е задължително условие за функциониране на проспериращ бизнес и привличане на инвестиции, ето защо дейности в тази посока, допълващи мащабните проекти, финансирани чрез други инструменти, са важен елемент от всяка политика насочена към повишаване конкурентоспособността на дадена територия. Изводите от анализа, както и дискутираните по време на срещите със заинтересованите страни проблеми, определят важното място на настоящата мярка в контекста на стратегията. Дейностите в нейния обхват ще допринесат за постигане на основните и цели, защото са пряко насочени към създаването на благоприятни условия за развитие на бизнес, вкл. и чрез повишаване качеството на човешкия капитал.
Обхват на дейностите	Дейности в обхвата на мярката: 1. Обучения за повишаване на професионалната квалификация и/или преквалификация; 2. Обучения в придобиване на умения за управление на малък бизнес; 3. Инвестиционна подкрепа за стартиране на микро, малки и средни предприятия – закупуване на специализирано оборудване, извършване на строително-монтажни работи; 4. Инвестиционна подкрепа за съществуващи микро, малки и средни предприятия – закупуване на специализирано оборудване, извършване на строително-монтажни работи; 5. Съпътстващи услуги във връзка с внедряване на специализирано оборудване, вкл. транспорт, монтаж, изпитване, обучение на персонала за работа с оборудването 6. Консултантска подкрепа за фирми в сектор Рибарство, вкл. и стартиращи, за сертифициране и/или въвеждане на добри производствени практики, за постигане на съответствие с международно признати стандарти за качество, както и въвеждане

	на информационни системи за управление на бизнеса; 7. Повишаване безопасността на труда в предприятията в сектор „Рибарство“; 8. Инициативи за популяризиране на рибарската област като привлекателно място за инвестиции, вкл. анализи, проучвания, изработване на инвестиционни профили; 9. Разработване на маркетингови и бизнес планове, стратегии за внедряване на иновации, планове за въвеждане на ИКТ; 10. Подкрепа за въвеждане на електронна търговия; 11. Визуализация на проекта
Допълняемост и демаркация	Дейностите в обхвата на мярката са дефинирани така, че да допълват ефекта от изпълнението на мерки 2 и 3 от настоящата стратегия. Вероятно е част от проектите (в случай че кандидатстват за финансиране) да допринесат за постигане на целите на ос 3 на ОПРСР – Мерки от общ интерес. Типологията на инициативите ги прави кохерентни с ОП Насърчаване на конкурентоспособността на българската икономика (ОПК) 2007 - 2013 и мерки 311 и 313 от ПРСР 2007 – 2013, както и с предвидените интервенции в стратегиите за местно развитие на МИГ „Шабла-Генерал Тошево“ и МИГ Каварна. За да не се допусне двойно финансиране, кандидатите ще декларират, че не са получавали безвъзмездна финансова помощ за същите дейности от друг инструмент на ЕС, а в случай, че междувременно получат такава, незабавно да уведомят МИРГ. При административната проверка служителите на МИРГ ще извършват служебна проверка на декларациите в тази посока обстоятелства.
Целеви бенефициенти	Кой може да кандидатства: • Юридически лица, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите и ЕТ; • Обучителни и образователни институции; • Юридически лица, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел; • Общини. Проектите в обхвата на мярката ще повлияят следните типове бенефициенти: • Заети в сектор Рибарство – за получаване на квалификация и преквалификация; стартиране на нов бизнес – в и/извън сектора; повишаване

	качеството и безопасността на условията на труд; логистична подкрепа; консултантска подкрепа за въвеждане на стандарти и добри производствени практики и пр.; • Заети в други икономически сектори, вкл. и в тези, свързани със сектор Рибарство; • Младите предприемчиви хора на територията на РО, вкл. и тези, които работят в сектор Рибарство; • Безработни, които ще могат да получат подкрепа за стартиране на собствен бизнес, квалификация и преквалификация; • НПО, вкл. и сдружения на рибарите/производителите на аквакултура – при разработване и изпълнение на проекти от общ интерес, както и при изпълнение на проекти за повишаване на институционалния капацитет; • Общинските администрации като инициатори и домакини на представителни събития за общо промотиране на територията.
Екологична устойчивост	Проектите, насочени към повишаване на конкурентните предимства на заетите в сектор Рибарство, ще имат директен позитивен ефект върху околната среда, защото ще повишат качеството и безопасността на условията на труд, вкл. и чрез оборудване на рибарските съдове, което да позволи преработка/съхранение на генерираните по време на риболов отпадъци, за да не бъдат изхвърляни в морето в непреработен вид. Другите дейности по-скоро нямат пряко влияние върху околната среда. Въпреки това, за всеки проект, който предвижда инвестиционна подкрепа, свързана с въздействие върху територията, ще се изисква становище за това дали подлежи и/или не подлежи на ОВОС. Задължително ще се изисква становище на съответната компетентна институция ако проектът ще се осъществява на територия под защита. В случай, че се предложи решение, свързано с използване на ВЕИ, проектът ще бъде премиран с допълнителни точки.
Иновации	Всички проекти в обхвата на мярката имат потенциал да предлагат иновативни решения, вкл. и по отношение на традиционни дейности. В Насоките за кандидатстване, които ще бъдат разработени от екипа на МИРГ (съгласувани с ИАРА и съответните компетентни инстанции), ще се илюстрират с примери формите, по които иновацията би могла да се интерпретира в контекста на конкретния проект. Настоящата мярка ще бъде отворена и за финансиране на класически иновативни проекти, вкл. и такива за

	стартиращи предприятия, както и за внедряване на иновации в практиката. На етап техническа оценка с по-високи точки ще се премират проекти, инкорпориращи в себе си иновативни подходи/решения.
Финансови ресурси и допълнителни приходи	Предвид разнообразието от инициативи, които ще могат да бъдат финансирани чрез тази мярка, индикативните финансови ресурси са в размер на 612000 евро – ЕФР и частно финансиране и представляват 12,8 % от общата стойност на подкрепата по ЕФР или 462 000 (четиристотин шестдесет и две хиляди евро). Индикативният дял на частното финансиране е 25% от целия финансов ресурс на мярката, което в абсолютна стойност представлява 150 000 (сто и петдесет хиляди) евро Времеви график: мярката ще бъде отворена веднага, след като необходимите документи са разработени и утвърдени от компетентните за това инстанции. Първоначално ще стартира без определен срок за подаване на проектни предложения, но в случай че няма активност от страна на потенциалните бенефициенти, ще се премине към вариант с покани с определен срок за кандидатстване, активна информационна кампания, индивидуални срещи с допустимите кандидати, консултантска подкрепа. Продължителност на индивидуален проект –до 12 месеца Период за набиране на проекти: 2011 – 2014 год. Период за усвояване на средствата: 2011 – 2015 год.
Резултати и последствия	Дългосрочно въздействие: запазени съществуващите и създадени нови работни места в и извън сектор Рибарство, повишени конкурентните предимства на територията в резултат от подобряване на условията за инвестиции и развой Непосредствени резултати: обучени поне 50 човека в придобиване на умения за управление на собствен малък бизнес; поне 80 човека с професионална квалификация, различна от настоящата им; регистрирани поне 10 нови малки фирми; учредени поне три фирми с привлечени инвестиции; разработени поне 6 нови продукта/услуги; създадена поне 1 организация за логистична подкрепа на фирмите; проведени поне 3 събития за промотиране на РО. Индикатори за изпълнение: Брой нови работни места Брой запазени работни места

	Брой новосъздадени фирми • В сектор Рибарство • Извън сектор Рибарство Брой събития за промотиране на района Сума на привлечени външни за територията инвестиции Брой фирми с участие на външни за територията инвеститори Брой проекти, инициирани от млади хора (до 35 г.) Брой разработени прединвестиционни проучвания Брой разработени технически проекти за обновяване/изграждане на нова инфраструктура %намаляване възрастта на технологичното оборудване • В сектор Рибарство • Извън сектор рибарство
--	---

Наименование на мярката	1.2. Разнообразяване на дейности, чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство“;
Специфични цели	Основната цел на мярката е да подпомогне заетите в сектор Рибарство да намерят възможности за алтернативна заетост, която да компенсира намалените в резултат на реструктурирането на сектор Рибарство приходи. Специфичните цели на мярката са да се стимулира стартирането на нов бизнес извън сектор Рибарство, да се преквалифицират заети в сектор рибарство и да придобият нови умения, да се създаде устойчива логистична/бизнес инфраструктура за подкрепа на новосъздадени от заети в сектор Рибарство фирми, опериращи извън сектора.
Обосновка	Рибните ресурси драстично намаляват през последните години както в Черно море, така и във водните басейни в ЕС, а и в света. Причините за това са многоаспектни, а коментарът е извън обхвата и задачите на настоящата стратегия. Факт е, че ЕС предприема структурирани мерки, с които от една страна да намали риболовното усилие и в дългосрочна перспектива възстанови баланса на водната флора и фауна, а от друга – да подпомогне заетите в сектор Рибарство да потърсят и намерят алтернативи за допълнителна заетост, чрез които да компенсират загубите, претърпени в резултат от настъпилите/предстоящите промени. Макар че на пръв поглед приоритетите, целите и търсените резултати на ос 4 ОПРСР 2007 – 2013 да не се вписват изцяло в очакванията на заетите в сектора, всъщност предлаганите възможности и обхват на дейности са най-лесно достъпният за местните рибарски общности инструмент, който би им позволил да потърсят и намерят

	алтернативи. Представените статистически данни за ангажираните в сектор „Рибарство” на територията на РО доказват, че има необходимия брой субекти, които ще бъдат заинтересовани от местната стратегия за развитие. Проявеният интерес от физически лица, регистрирани като рибари, да станат учредители на МИРГ още на първия етап на подаване на Декларацията за заявяване на интерес, както и участието им в срещите и дискусиите на етапа на изграждане на капацитет, също е неоспоримо доказателство за наличие на хора с желание за активно включване. От друга страна, обаче, поради това, че обикновено им липсват умения за осъществяване на дейности извън сектора, рибарите са по-скоро несигурни и респективно без желание да търсят и други възможности за диверсифициране на приходите си и алтернативна заетост. Всички така формулирани съображения определят особено важното място на тази мярка в контекста на стратегията, но постигането на нейните цели ще стане възможно след провеждане на активна информационна и образователна кампания, вкл. индивидуални срещи и консултации с представители на сектора и предоставяне на подкрепа както за разработване, така и при изпълнение на финансираните проекти.
Обхват на дейностите	Следните типове индикативни дейности са предвидени в обхвата на мярката: 1. Консултантска подкрепа за стартиране на нов бизнес извън сектор Рибарство от работещи в сектора – юридически, финансови, маркетингови, управленски и други услуги, свързани със стартирането на нов бизнес; 2. Инвестиционна подкрепа за стартиране на нов бизнес извън сектор Рибарство от работещи в сектора – занаяти, услуги за бита, свободното време и отдиха, образованието и други дейности, които не увеличават риболовното усилие: • чрез закупуване на оборудване; • чрез извършване на строително-монтажни работи на сгради и помещения; 3. Обучения за придобиване на квалификация, във връзка със стартиране на новия бизнес; 4. Подкрепа за създаване на центрове за (логистика, консултации, достъп до интернет и др.). 5. Визуализация на проекта.

Допълняемост и демаркация	Мярката е проектирана по начин, който допълва ефекта от изпълнението на дейностите по мерки 1 и 2 на стратегията. Индикативните допустими дейности създават предпоставки за кандидатстване с проекти, които допринасят за постигане на целите на ос 1 „Мерки за приспособяване на българския риболовен флот (подпомагане на рибарите, засегнати от развитието на сектора за увеличаване на конкурентоспособността им при временно или постоянно прекратяване на риболовните дейности) и мярка 3 – Мерки от общ интерес на ОПРСР 2007 – 2013. Дейностите могат да попаднат в обхвата на мерки 311 и 312 от ПРСР 2007 – 2013, както и в предвидените интервенции в стратегиите за местно развитие на МИГ „Шабла-Генерал Тошево“ и МИГ Каварна. Съществува възможност някои от проектите да са кохерентни с подпомаганите от ОПК 2007 – 2013 дейности. За да не се допусне двойно финансиране, при подаване на проектното си предложение, кандидатите ще декларират, че не са получавали безвъзмездна финансова помощ за същите дейности от друг инструмент на ЕС, а в случай, че междувременно получат такава, незабавно ще трябва да уведомят МИРГ. На етапа на административна проверка екипът на МИРГ ще извършва служебна проверка на декларираните в тази посока обстоятелства.
Целеви бенефициенти	Кой може да кандидатства: • Юридически лица, регистрирани по ТЗ и Закона за кооперациите и ЕТ, извършващи дейност в сектор Рибарство; • Юридически лица, регистрирани по ЗЮЛНЦ, представляващи интересите на заетите в сектор Рибарство; • Обучителни и образователни институции; • Организации, подкрепящи бизнеса. Целеви бенефициенти: • Заети в сектор Рибарство
Екологична устойчивост	Дейности по-скоро нямат пряко влияние върху околната среда. Въпреки това, за всеки проект, който предвижда инвестиционна подкрепа, свързана с въздействие върху територията ще се изисква становище за това дали подлежи и/или не подлежи на ОВОС. Задължително ще се изисква становище на съответната компетентна институция ако проектът ще се осъществява на територия под защита. В случай, че се предложи решение, свързано с използване на

	ВЕИ, проектът ще бъде премиран с допълнителни точки.
Иновации	Всички проекти в обхвата на мярката имат потенциал да предлагат иновативни решения. В Насоките за кандидатстване, които ще бъдат разработени от екипа на МИРГ (съгласувани с ИАРА и съответните компетентни инстанции) с примери ще се илюстрират формите, под които иновацията би могла да се интерпретира в контекста на конкретния проект. Настоящата мярка ще бъде отворена и за финансиране на класически иновативни проекти, вкл. и такива за стартиращи предприятия. Ще се насърчават проекти, насочени към придобиване на познания, образование и цифрово общество. Приоритет на етапа на техническа оценка ще се дава на проекти, които включват иновативни подходи за справяне с конвенционални проблеми и постигат по-добри и качествени резултати, като целесъобразно и оптимално инвестират предоставените средства.
Финансови ресурси и допълнителни приходи	Предвид ключовото значение на мярката за постигане основната цел на ос 4, но и при отчитане на резултатите от срещите и обсъжданията с представители на сектор Рибарство и оценката на експертния екип за нагласата и капацитета им, вкл. и финансов да представят проекти по тази мярка, предвидените индикативни финансови ресурси са 245 000 (двеста четиридесет и пет хиляди) евро ЕФР и частно финансиране и представляват 4,58% от помощта по ЕФР или в абсолютна стойност 165 000 (сто шестдесет и пет хиляди) евро. Индикативният дял на частното финансиране е 33% от целия финансов ресурс на мярката, което в абсолютна стойност представлява 80 000 (осемдесет хиляди) евро. Времеви график: мярката ще бъде отворена веднага, след като необходимите документи са разработени и утвърдени от компетентните за това инстанции. Първоначално ще стартира без определен срок за подаване на проектни предложения, но в случай че няма интерес от страна на потенциалните бенефициенти, ще се премине към вариант с покани с определен срок за кандидатстване, активна информационна кампания, индивидуални срещи с допустимите кандидати, консултантска подкрепа. Продължителност на индивидуален проект – до 12 месеца Период за набиране на проекти: 2011 – 2014 год. Период за усвояване на средствата: 2011 – 2015 год.
Резултати и последствия	Дългосрочно въздействие: осигурени възможности за

	устойчива заетост в сектори извън Рибарството, повишаване качеството на живота на традиционно занимаващите се с риболов, опазване на черноморските рибни ресурси Непосредствени резултати: поне 30 действащи рибари са стартирали нов бизнес извън сектор Рибарство, организирани поне 20 обучения за преквалификация и придобиване на нови умения от рибарите за поне 80 участници, създадени бизнес структури за подпомагане дейността на рибарите, опериращи извън сектора. Индикатори за изпълнение: Брой новосъздадени фирми в сектори извън Рибарството; Брой подадени проектни предложения по мярката; Брой рибари окончателно прекратили дейността си в сектора; Брой физически лица, преминали курсове за преквалификация; Брой курсове за преквалификация; Брой специалности, по които са проведени курсове за преквалификация; Брой разработени маркетингови и бизнес планове; Брой проекти, предлагащи иновативни решения; Брой проекти, насочени към въвеждане на ИКТ; Брой проекти за въвеждане на електронна търговия; Брой структури за подкрепа на бизнеса; Брой организирани промоционални събития.
--	--

Наименование на мярката	1.3. Създаване на добавена стойност към продукти от риболов и аквакултура
Специфични цели	Основна цел на мярката е да повиши ефективността и конкурентоспособността на сектор Рибарство и аквакултура. Специфичните цели са насочени към повишаване на добавената стойност на продуктите от риболов и аквакултура, модернизиране и оптимизиране на дейностите, разширяване на пазарната реализация и по-висока доходност, скъсяване на веригата на доставка.
Обосновка	В крайморските територии рибарството по традиция е поминък за определена част от населението. Според статистиката, 1,76 % от трудоспособното население на трите общини се занимава с риболов и риболовни дейности. На територията на РО работят 10,99 % от заетите в сектора в България. В последните години в РО се наблюдава развитие на аквакултурата - един от най-бързо

	развиващите се отрасли от селското стопанство в света. 6 от регистрираните в България общо 15 ферми за производство на черни миди са в РО. По неофициални сведения има още проекти за създаване на нови аквапроизводствени ферми дори и на места извън региона на Каварна, който се приема за най-подходящ за отглеждане на култивирани черни миди. По време на срещите и работните групи със заинтересованите страни въпросите, свързани с реализацията на продуктите от риболов и аквакултура бяха една от основните теми, поставяни в центъра на дискусиите. Идентифицираха се ключови проблеми, към решаването на които ще бъде насочена настоящата мярка: липсва инфраструктура за приемане/изкупуване на улова, няма борса или тържище, а отредените за това в миналото терени вече са усвоени за други дейности; няма общи хладилни складове за съхранение на улова, които биха могли общо да се ползват от всички рибари, липсва „малка борса“ – пазар с магазинчета за продажба на улова веднага след излизане от морето; няма съоръжения за преработване, а поради това, че уловът няма къде да бъде съхраняван и/или търгуван, той се продава на много ниска цена, понякога дори под себестойност. Политиката на ЕС е насочена към узаконяване и контрол на продажбите на улов, ето защо трябва да бъдат предприети спешни мерки на територията на РО да има поне една легитимна малка рибарска борса/тържище. Важно е да се подчертае, че в рамките на мярката ще се подкрепят два типа проекти – инвестиции в инфраструктура и оборудване за общо ползване от местните рибарски общности и проекта, инициирани и осъществени от частни предприемачи, но в сравнително по-малък като дейности и финансови ресурси обхват. Мащабните проекти в тази посока ще бъдат насочвани към ос 2 на ОПРСР 2007 – 2013.
Обхват на дейностите	Типове индикативни дейности: 1. Изграждане на малки борси/тържища/магазини и складове за съхранение на продукти от риболов и аквакултура – проектиране, СМР, оборудване; 2. Доставка и монтаж на специализирано оборудване за ползване от рибарите – ледогенератори, живарници, друго; 3. Инвестиции в малки преработвателни съоръжения – нови машини и оборудване, доставка, инсталиране и въвеждане в експлоатация; 4. Доставка на специализирана складова техника;

	5. Закупуване на ноу-хау, патенти права и лицензи, необходими за изготвяне и/или изпълнение на проекта; 6. Инженерни проучвания, оценки и анализи и изготвяне на технически и/или технологичен проект; 7. Оборудване на плавателните съдове със съоръжения за първоначална обработка на улова в морето; 8. Подкрепа за скъсяване времето за пазарна реализация на продуктите от риболов и аквакултура; 9. Визуализация на проекта.
Допълняемост и демаркация	Мярката предвижда дейности, които ще допълнят ефекта на интервенциите по мярка 1, защото ще допринесат за повишаване на конкурентните предимства на РО и конкурентоспособността на икономическите субекти. При избора на проекти ще се прави много точна демаркация с дейностите в обхвата на мярка 2 и мярка 3 на ОПРСР 2007 – 2013, за да се избегне двойно финансиране, а и за да се пренасочат проекти, които биха абсорбирали сериозен финансов ресурс. В рамките на тази мярка ще се прави прецизна демаркация с различните по тип и обхват обучителни инициативи, предвидени в ОП „Развитие на човешките ресурси” с цел да се избегне двойното финансиране.
Целеви бенефициенти	Кой може да кандидатства: • Юридически лица, регистрирани по ТЗ и Закона за кооперациите и ЕТ, които осъществяват дейността си в сектор Рибарство и аквакултура; • Сдружения на рибари и производители и преработватели на продукти от риболов и аквакултура; • Обучителни организации; • Общини. Целеви бенефициенти: • Заетите в сектор Рибарство и аквакултура
Екологична устойчивост	Дейностите ще имат пряк позитивен ефект върху околната среда, особено що се касае до първоначалната обработка на улова на борда на плавателните съдове, за да не се изхвърлят нерегламентирани отпадъци в морето. Ще се насърчава въвеждането на технологии, които гарантират екологична устойчивост на проектите. Във всички приложими случаи ще се изисква становище за това дали проектът подлежи и/или не подлежи на ОВОС. Задължително ще се изисква становище на съответната компетентна институция ако проектът ще се осъществява на територия под защита. В случай, че се предложи решение, свързано с използване на ВЕИ, проектът ще бъде

	премиран с допълнителни точки.
Иновации	Дейностите в тази мярка трябва най-общо да се концентрират върху намирането и прилагането на иновативни решения, целящи икономическата и екологична устойчивост на малките предприятия и рибарството, с опцията при евентуален успех техният обхват да се разшири. В Насоките за кандидатстване, разработени от екипа на МИРГ (съгласувани с ИАРА и съответните компетентни инстанции) ще се илюстрират с примери формите, по които иновацията би могла да се интерпретира в контекста на мярката. Приоритет на етапа на техническа оценка ще се дава на проекти, които включват иновативни подходи за справяне с конвенционални проблеми и постигат по-добри и качествени резултати, като целесъобразно и оптимално управляват и инвестират предоставените средства.
Финансови ресурси и допълнителни приходи	Предвид очаквания голям интерес към тази мярка, както и възможността за реализиране на инфраструктурни проекти, предвидените индикативни финансови ресурси са 736000 (седемстотин тридесет и шест хиляди) евро ЕФР и частно финансиране и представляват 17,67% от помощта по ЕФР или в абсолютна стойност 636 000 (шестстотин тридесет и шест хиляди) евро. Индикативният дял на частното финансиране е 13,59% от целия финансов ресурс на мярката, което в абсолютна стойност представлява 100 000 (сто хиляди) евро. Времеви график: мярката ще бъде отворена веднага, след като необходимите документи са разработени и утвърдени от компетентните за това инстанции. Първоначално ще стартира без определен срок за подаване на проектни предложения, но в случай че няма активност от страна на потенциалните бенефициенти, ще се премине към вариант с покани с определен срок за кандидатстване, активна информационна кампания, индивидуални срещи с допустимите кандидати, консултантска подкрепа. Продължителност на индивидуален проект – до 18 месеца Период за набиране на проекти: 2011 – 30.06. 2014 год. Период за усвояване на средствата: 2011 – 2015 год.
Резултати и последствия	Дългосрочно въздействие: ефективен, модерно функциониращ, конкурентоспособен сектор Рибарство и аквакултура в РО Непосредствени резултати: добавената стойност на продуктите от риболов и аквакултура повишена с 25%,

	модернизирани и оптимизирани поне 5 процеса, водещи до повишаване стойността на продуктите от риболов и аквакултура; създадена поне 1 лицензирана според изискванията на законодателството местна борса/тържище; приходите в сектора повишени с 25%; поне 3 площадки оборудвани със специализирана техника за общо ползване от рибарите; поне 40 човека участвали в курсове за квалификация и преквалификация. Индикатори за изпълнение: Брой лицензирани борси/тържища; Сума на инвестициите в изграждане и оборудване на борси/тържища, пазари; Брой доставено и въведено в експлоатация специализирано оборудване за общо ползване от рибарите; Брой преработвателни съоръжения; Сума на инвестициите в нови машини и оборудване; Брой доставена складова техника; Брой инженерни проучвания, оценки и анализи; Брой разработени технически и/или технологични проекти; % на осъществените инвестиционни проекти от общия брой финансирани технически/технологични проекти; Брой участници в курсове за квалификация/преквалификация; Брой проведени курсове; Брой професии, за които са проведени курсове; Брой обезопасени ферми за аквакултура; Брой оборудвани плавателни съдове за първоначална обработка на улова в морето; Брой организирани събития за популяризиране на продуктите от риболов и аквакултура; % съкращаване на времето за достигане на продуктите на пазара; Брой разработени маркетингови и бизнес планове; % повишаване на продажбите в резултат от целенасочен маркетинг
--	---

Наименование на мярката	1.4. Подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности
Специфични цели	Основната цел на мярката е да повиши качеството на жизнената среда в полза на рибарските общности. Конкретните цели са насочени към изграждане и модернизиране на свързана с рибарството инфраструктура, повишаване сигурността на рибарите в морето, предоставяне на услуги, подпомагащи рибарските

	стопанства, подобряване на достъпа до туристически атракции.
Обосновка	Недостатъчната инфраструктура, обезпечаваща функционирането на рибарските стопанства е ключов въпрос, чието приоритетно решаване се определя от местните хора като задължителен фактор за успеха на всички други възможни дейности, попадащи в обхвата на местната стратегия за развитие. Макар на територията на РО да се намира едно от четирите пристанища с национално значение (Балчик), състоянието на лодкостоянките (малките рибарски пристанища) в другите части на територията създава поредица от проблеми – както секторни, така и законодателни. Лодкостоянките не са узаконени, поради това, че все още не е решен въпросът с преминаването през териториите изключителна държавна собственост, каквито са според конституцията плажовете; все още няма решение къде да бъдат ситуирани лодкостоянките, така че от една страна да са разположени на подходящи места, а от друга – да отговарят на законодателните изисквания; поради това, че доста голяма част от крайбрежната територия попада в зони под защита трябва да се потърси решение на въпроса за осигуряване на комуникации , които да бъдат прокарани до малките пристанища през защитената територия. Няма условия за безопасно влизане в морето и това ограничава риболова до дните, в които времето позволява това. Започнатите буни са недовършени и все още собствеността им не е изяснена, което прави инвестициите проблемни. Макар и вече да има изработени и съгласувани концепции за яхтено пристанище в Каварна, засега то е със статут на брегоукрепително съоръжение и няма условия за пренощуване. Инфраструктурата за достъп – пътища, подходи, също е в много лошо състояние и трябва да се предприемат мерки за рехабилитирането и. Основният въпрос, на който настоящата стратегия за местно развитие трябва да отговори е какъв да бъде обхвата и мащаба на проектите, за да се намери баланса в разпределението на средствата и да се избегне финансиране на дейности, които биха могли да се пренасочат към мерките на Оперативната програма. На територията на РО има достатъчен брой сгради - общинска собственост, чието предназначение може лесно да се промени, за да се изградят музеи на рибарството, атракции към тях – анимирани експозиции, малки ресторантчета за демонстрации на традиционни рибни специалитети и пр. Културно-историческите обекти и природните

	забележителности, които ще разнообразят туристическото предлагане не са визуализирани и обозначени, ето защо дейности в посока тематични маршрути и пътеки също са подходящи за финансиране по тази мярка.
Обхват на дейностите	Типове индикативни дейности в обхвата на мярката: 1. Модернизиране на лодкостоянки и изграждане на места за приставане на плавателни съдове, вкл. изграждане на хелинги, в съответствие с изискванията на приложимото законодателство; 2. Институционална подкрепа за структуриране на публично-частни партньорства за изграждане и управление на свързана с рибарството инфраструктура – консултантски услуги за предпроектни проучвания, оценка на приложимостта на проектите, изследване за търсене на услугата, финансова обосновка и др.; 3. Насочени към осигуряване на сигурност при влизане и излизане от морето - сигнализация на опасни участъци, мидени полета, видеонаблюдение и др.; 4. Насочени към опазване на здравето и повишаване сигурността на рибарите в морето – обследване, контрол и химически анализ на водата и др.; 5. Предоставяне на услуги за ремонт на лодки, вкл. закупуване на специализирано оборудване за ремонтните дейности; 6. Изграждане на инфраструктура за достъп – подходи към лодкостоянки, туристически обекти, укрепване и пр., включително и на прилежаща инфраструктура; 7. Поставяне на пътепоказатели, изграждане на тематични маршрути и пътеки, преводчески центрове; 8. Визуализация на проекта.
Допълняемост и демаркация	Предвидените дейности в обхвата на тази мярка играят ролята на подпомагащи за изпълнението на мерки 4 и 6 от настоящата стратегия. Изпълнението на проекти по мярка 5 ще допринесе за постигане на целите на ос 3 на ОПРСР – Мерки от общ интерес. Инфраструктурната насоченост на допустимите дейности има допълващ ефект към ОП Регионално развитие (ОПРР) 2007 – 2013 и мярка 321 от ПРСР 2007 – 2013, както и с предвидените интервенции в стратегиите за местно развитие на МИГ „Шабла-Генерал Тошево“ и МИГ Каварна. За да не се допусне двойно финансиране, кандидатите ще

	декларират, че не са получавали безвъзмездна финансова помощ за същите дейности от друг инструмент на ЕС, а в случай, че междувременно получат такава, незабавно да уведомят МИРГ. При административната проверка служителите на МИРГ ще извършват служебна проверка на декларациите в тази посока обстоятелства.
Целеви бенефициенти	Кой може да кандидатства: • Общини • Юридически лица, регистрирани по ЗЮЛНЦ • Публично-частни партньорства между общините и представители на частния сектор, само в случаите, че са със статут на юридическо лице; • Юридически лица, регистрирани по ТЗ или Закона за кооперациите и ЕТ Целеви бенефициенти: • Рибарските общности • Общинските администрации • Туристи и посетители, населението на РО
Екологична устойчивост	Поради това, че предвиждат инвестиции върху територията, проектите ще трябва да бъдат придружени със становище дали подлежат или не на ОВОС. Интервенциите ще имат пряко позитивно влияние върху околната среда и ще доведат до постигане на устойчиви резултати. Задължително ще се изисква становище на съответната компетентна институция ако проектът ще се осъществява на територия под защита. Няма да бъдат финансирани проекти, които имат макар и минимално негативно влияние върху околната среда.
Иновации	В Насоките за кандидатстване, разработени от екипа на МИРГ (съгласувани с ИАРА и съответните компетентни инстанции) ще се илюстрират с примери формите, по които иновацията би могла да се интерпретира в контекста на мярката. Приоритет на етапа на техническа оценка ще се дава на проекти, които включват иновативни подходи за справяне с конвенционални проблеми и постигат по-добри и качествени резултати, като целесъобразно и оптимално управляват и инвестират предоставените средства.
Финансови ресурси и допълнителни приходи	Предвид важността на интервенциите в обхвата на мярката, както и сериозните финансови ресурси, необходими за инфраструктурните проекти, предвидените индикативни финансови средства са 707000 (седемстотин и седем хиляди) евро ЕФР и частно финансиране и представляват 17,42 % от помощта по ЕФР или в абсолютна стойност 627 000 (шестстотин двадесет и седем хиляди) евро. Индикативният дял на частното финансиране е 11,32% от целия финансов ресурс на мярката, което в абсолютна

	стойност представлява 80 000 (осемдесет хиляди) евро. Времеви график: мярката ще бъде отворена веднага, след като необходимите документи са разработени и утвърдени от компетентните за това инстанции. Първоначално ще стартира без определен срок за подаване на проектни предложения, но в случай че няма активност от страна на потенциалните бенефициенти, ще се премине към вариант с покани с определен срок за кандидатстване, активна информационна кампания, индивидуални срещи с допустимите кандидати, консултантска подкрепа. Продължителност на индивидуален проект – до 18 месеца Период за набиране на проекти: 2011 – 30.06. 2014 год. Период за усвояване на средствата: 2011 – 2015 год.
Резултати и последствия	Дългосрочно въздействие: повишено качеството на средата за обитаване и респективно качеството на живота, както на рибарските общности, така и на населението в РО Непосредствени резултати: максимален брой от съществуващите лодкостоянки организирани според изискванията на приложимото законодателство; сведени до минимум инцидентите в морето, резултат от липса на оборудване и услуги за предоставяне на спешна помощ; изградени и оборудвани поне 2 места за предоставяне на услуги, подпомагащи рибарските стопанства; организирани поне два музея на рибарството; рехабилитирани поне 2 исторически сгради, свързани с рибарството; маркирани поне 6 тематични маршрута; повишен броят на туристите, които проявяват интерес към алтернативни на традиционния морски туризъм предложения с 15%. Индикатори за изпълнение: Брой модернизирани лодкостоянки; Брой проекти, осъществени като публично-частни партньорства; Брой узаконени лодкостоянки; Размер на инвестициите в проекти насочени към сигурност и безопасност на рибарите в морето; Брой услуги, насочени към рибарските стопанства; Размер на инвестициите в оборудване за предоставяне на услуги за рибарските стопанства; % намаляване на инцидентите, свързани с липсата на сигнализация на опасни участъци, изкуствени съоръжения и ферми за аквакултура; Дължина в км. рехабилитирана инфраструктура за достъп; Брой функциониращи музеи, свързани с риболова; Брой реновирани сгради.

Е.2 Мерки по приоритет 2: Оползотворяване на местните природни и културни ресурси

Наименование на мярката	2.1. Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие
Специфични цели	Основна цел на мярката е да разнообрази възможностите за заетост и диверсифицира секторите на икономическа активност, чрез преструктуриране и пренасочване на традиционни за РО дейности. Специфичните цели на мярката са насочени към превръщането на екотуризма в ключов сегмент от палитрата на предлагани туристически услуги, алтернатива на икономически дейности с ниска производителност и в риск; повишаване на доходите на заетите в сектор Рибарство чрез прибавяне на добавена стойност към традиционната им практика; задържане на съществуващите нива и/или намаляване интензитета на риболовното усилие и респективно в дългосрочна перспектива - опазване и обогатяване на морската фауна; повишаване привлекателността на територията и привличане на туристи и инвеститори.
Обосновка	Основна характеристика на икономиката на рибарската област е зависимостта от няколко икономически сектора, които са структуроопределящи за местната икономика и имат съществен принос към регионалния БВП. Това поставя сериозни предизвикателства пред развитието, поради силната зависимост на тези сектори от външни влияния – климатични и природни условия (туризъм, селско стопанство, рибарство), кризи и сътресения в световната и местната икономика (туризъм, селско стопанство), промени в пазарното търсене (туризъм, селско стопанство, риболов), въвеждане на квоти (селско стопанство, рибарство), ЕС регламенти и промяна в националното законодателство (всички сектори). Макар и структуроопределящ, туризмът е традиционен и все още твърде скромно базиран на богатствата на природата – защитени зони и местности, минерални извори, уникална брегова ивица, опазена от интервенциите на презастрояването, благоприятен климат. Резултатите от проведените консултации с местната общност потвърждават изводите от анализа на статистическите данни и тенденциите в развитието на

	територията – необходими са целенасочени усилия, които да създадат условия за устойчив растеж, повишаване на доходите на местното население, диверсифициране на приходоизточниците и алтернативите за заетост, превръщане на природните дадености в инструмент за развитие, но при следване на строги изисквания, гарантиращи опазване на околната среда и рибните ресурси. Всички дейности в обхвата на мярката са насочени към постигане на основните цели, както на настоящата стратегия, така и на ОПРСР 2007 – 2013.
Обхват на дейностите	Мярката обхваща следните типове дейности: 1. Насърчаващи предприемачеството, тясно свързано с рибарството и последващото разширяване (ресторанти, пазари, магазини и други дейности в свободното време); 2. Подпомагащи развитието и предлагането на туристическите услуги чрез: • закупуване на плавателни съдове за туристически атракции; • преоборудване/дообрудване на действащи плавателни съдове за извършване на туристически дейности; • консултантски услуги за организиране на туристически атракции, свързани с риболова; • организиране на курсове за придобиване на умения, свързани с морето – водолазни, яхтинг, сърф и пр., вкл. закупуване на необходимото оборудване; • организиране на спортни и културни събития, вкл. и международни, свързани с морето – регати, риболовни състезания и пр.; 3. Консултантски услуги за подготовка на проекта - проучвания, техническо/технологично проектиране, правна консултантска подкрепа; 4. СМР и оборудване на места за настаняване с капацитет до 30 легла, включително и прилежаща инфраструктура; 5. СМР и оборудване на туристически бази за осъществяване на екологичен туризъм, включително и прилежаща инфраструктура. 6. Визуализация по проекта.
Допълняемост и демаркация	В контекста на настоящия стратегически документ, мярката е проектирана по начин, който допълва ефекта от изпълнението на дейностите по мерки 1, 3 и 6. Типовете дейности, дефинирани като допустими, създават условия за представяне на проекти, които ще допринесат за постигане на целите на ос 3 – Мерки от общ интерес на ОПРСР 2007 –

	2013. Дейностите частично попадат в обхвата на мерки 311, 312 и 313 на ПРСР 2007 – 2013, както и в предвидените интервенции в стратегиите за местно развитие на МИГ „Шабла-Генерал Тошево“ и МИГ Каварна. За да не се допусне двойно финансиране, кандидатите ще декларират, че не са получавали безвъзмездна финансова помощ за същите дейности от друг инструмент на ЕС, а в случай, че междувременно получат такава, незабавно ще трябва да уведомят МИРГ. На етапа на административна проверка екипът на МИРГ ще извършва служебна проверка на декларираните в тази посока обстоятелства.
Целеви бенефициенти	Кой може да кандидатства: • Юридически лица, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите и ЕТ • Юридически лица, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел; • Общини. Проектите в обхвата на мярката ще повлияят следните типове бенефициенти: • Заети в сектор Рибарство – за добавяне на стойност към традиционните дейности; • Заети в други икономически сектори, вкл. и в тези, свързани със сектор Рибарство за разнообразяване на туристическия продукт с елементи на екотуризм; • Младите предприемчиви хора на територията на РО, вкл. и тези, които работят в сектор Рибарство; • Общинските администрации като организатори на национални и международни събития
Екологична устойчивост	Дейностите по мярката ще имат пряк ефект върху околната среда. Поради тази причина при техническата оценка на проектите, критериите, оценяващи постигането на екологична устойчивост ще бъдат с по-голяма тежест. За всички проекти ще се изисква становище на компетентните органи, че не подлежат/подлежат на ОВОС. Задължително ще се изисква становище на съответната компетентна институция ако проектът ще се осъществява на територия под защита, вкл. Натура 2000.
Иновации	Всички проекти в обхвата на мярката имат потенциал да предлагат иновативни решения за реструктуриране/пренасочване на традиционни дейности.

	В Насоките за кандидатстване, разработени от екипа на МИРГ (съгласувани с ИАРА и съответните компетентни инстанции) ще се илюстрират с примери формите, по които иновацията би могла да се интерпретира в контекста на мярката. Приоритет на етапа на техническа оценка ще се дава на проекти, които включват иновативни подходи за справяне с конвенционални проблеми и постигат по-добри и качествени резултати, като целесъобразно и оптимално инвестират предоставените средства.
Финансови ресурси и допълнителни приходи	Предвид разнообразието от инициативи, които ще могат да бъдат финансирани чрез тази мярка, индикативните финансови ресурси са в размер на 821000 (осемстотин двадесет и една хиляди) евро ЕФР и частно финансиране и представляват 16,31 % от помощта по ЕФР или в абсолютна стойност 587 000 (петстотин осемдесет и седем хиляди) евро. Индикативният дял на частното финансиране е 29 % от целия финансов ресурс на мярката, което в абсолютна стойност представлява 234 000 (двеста тридесет и четири хиляди) евро. Времеви график: мярката ще бъде отворена веднага, след като необходимите документи са разработени и утвърдени от компетентните за това инстанции. Първоначално ще стартира без определен срок за подаване на проектни предложения, но в случай че няма активност от страна на потенциалните бенефициенти, ще се премине към вариант с покани с определен срок за кандидатстване, активна информационна кампания, индивидуални срещи с допустимите кандидати, консултантска подкрепа. Продължителност на индивидуален проект – до 18 месеца Период за набиране на проекти: 2011 – 30.06. 2014 год. Период за усвояване на средствата: 2011 – 2015 год.
Резултати и последствия	Дългосрочно въздействие: осигурени възможности за устойчива заетост и пренасочване на дейности към сектори с висока норма на възвращаемост, опазване на рибните ресурси в Черно море и околната среда Непосредствени резултати: разработени и трайно позиционирани на пазара поне 5 продукта/услуги за екотуризъм; поне 15 заети в сектор Рибарство иницирали проекти, които добавят стойност към традиционните им дейности за риболов; до 2015 год. повишаване на доходите на заетите в сектор Рибарство с 5 % средно годишно;

	запазване/понижаване с 3% на интензитета на риболовното усилие, измерено чрез алтернативна заетост на рибарите, ограничаване на браконьерството, добавена стойност към риболовните дейности; до 2015 год. възстановяване на промишленото значение на поне 1 черноморски вид риба; повишен туристопотока до 2015 год., със средно 10% годишно; привлечени с 10% повече външни за региона инвестиции (базова стойност към 2010 год.) Индикатори за изпълнение: Брой юридически лица, предлагащи туристически атракции на специализирани/ адаптирани рибарски корабчета; Брой преоборудвани/дооборудвани плавателни съдове за предоставяне на туристически услуги; Брой разработени и позиционирани на пазара туристически атракции, свързани с риболова; Брой курсове за придобиване на умения, свързани с морето – брой участници, стойност на закупеното оборудване; Брой организирани събития, свързани с морето и риболова; Брой разработени инвестиционни проучвания и технически проекти; Брой места за настаняване; Брой капацитет за настаняване; Брой оборудвани бази за екотуризъм – къмпинги, места за настаняване, инвентар и пр.
--	---

Наименование на мярката	2.2. Защита на околната среда в рибарските области, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните рибарски селища и съхранение и развитие на природното и архитектурно наследство
Специфични цели	Основна цел на мярката е опазването на уникалната природа – най-голямото богатство на рибарската област. Специфичните цели на мярката са насочени към повишаване на привлекателността на територията, подобряване на основните параметри и опазване на околната среда, чрез дейности за обновяване и модернизиране на рибарски селища и прилежащата им инфраструктура; капитализиране на природното и архитектурно наследство чрез дейности за проучване, популяризиране, експониране и анимиране на културни паметници и територии под защита.
Обосновка	Въпросите, свързани с правния статут, както и окаяното физическо състояние на рибарските селища, оформили се на територията на РО към момента на разработване на

	стратегията, бяха коментирани на всяка работна среща и изведени като един от приоритетните за решаване въпроси, изискващи институционалната намеса на общините/държавата. Повечето от съществуващите рибарски селища са незаконни, поради различни причини, вкл. и законодателни промени във времето, а и все още няма общоприета дефиниция за рибарско селище. Принудени да се преместват в пространството, без сигурност и гаранции за колко време ще им бъде позволено да обитават дадена територия, рибарите, които населяват селищата инвестират собствени ресурси, за да осигурят поне минимални условия за нормална дейност – охрана, първа помощ, електроснабдяване, вода и пр. Необходимо е да бъдат предприети бързи и прагматични действия, които да узаконят, обновят и развият рибарските селища, вкл. и чрез прехвърляне на собственост от държавата към общините и формиране на публично-частни партньорства. Културно-историческото и природно наследство на РО е с потенциал да бъде фактор на местното развитие, с принос за осигуряване на заетост в съчетание с дейностите от сферата на туризма и рибарството. На територията на РО има множество паметници на културата от национално и местно значение, както и 13 територии под различен режим на защита. Основните проблеми на трите общини в състава на РО в тази сфера са хроничната липса на средства, както и на специалисти, които да предложат оригинални решения за проучване, опазване и експониране на КИН. От гледна точка на икономическата перспектива, приходите са недостатъчни в сравнение с обективните дадености, което от своя страна по един или друг начин рефлектира върху цялата територия и икономическите оператори. Местната стратегия за развитие предлага мерки, които стимулират инициативите за опазване, ревитализация и използване на КИН, в съчетание с уникалните природни дадености по начин, който води до икономическо съживяване и откриване на нови работни места.
Обхват на дейностите	Ще бъдат подкрепяни следните индикативни дейности: 1. Повишаващи качеството на живот на местните хора чрез: • изграждане на довеждаща инфраструктура на територията на Рибарската област: електроснабдяване, водоснабдяване, газификация и

	др. комуникации; • ремонт и реконструкция на съществуващи на територията на Рибарската област сгради и прилежаща инфраструктура; • изграждане на малки пречиствателни съоръжения; • образователни кампании за опазване на околната среда; • инвестиции в територии под защита – екопътеки, кули за наблюдение на видове, информационни центрове; • рехабилитация на исторически сгради, свързани с рибарството, както и на културни и социални центрове; 2. Популяризиращи територията на МИРГ и ограничаващи миграцията към урбанистичните центрове: • проучвания и популяризиране на паметници на културното наследство; • инвестиции за опазване и експониране на паметници на културата и архитектурата; • инвестиции в музеи, музейни сбирки и пр. за съхраняване автентичността и популяризиране на специфичните характеристики на риболова в рибарската област с цел включване в туристически маршрути – чрез закупуване на специализирано оборудване, вкл. компютърно; • оборудване на информационни центрове за популяризиране на природното и културно наследство и туризма; • провеждане на мероприятия и състезания с включени маршрути от природните и архитектурните забележителности в рибарската област; 3. Визуализация на проекта.
--	---

Допълняемост и демаркация	Мярката предвижда дейности, които допълват предвидените интервенции в мярка 5 от стратегията, а евентуалните проекти ще допринесат за постигане на целите на ос 3 от ОПРСР – Мерки от общ интерес. Освен това, предвидените допустими дейности и тяхната посока към обновяване и развитие на територията допълват мярка 322 от ПРСР 2007 – 2013. Може да се търси и кохерентност на предвидените дейности в стратегиите за местно развитие на МИГ „Шабла-Генерал Тошево“ и МИГ Каварна, както и допълващ ефект към целите на ОП Околна среда 2007-2013 г. За да не се допусне двойно финансиране, кандидатите ще декларират, че не са получавали безвъзмездна финансова помощ за същите дейности от друг инструмент на ЕС, а в случай, че междувременно получат такава, незабавно да уведомят МИРГ. При административната проверка служителите на МИРГ ще извършват служебна проверка на декларираните в тази посока обстоятелства.
Целеви бенефициенти	Кой може да кандидатства: • Общините на територията на РО; • Юридически лица, регистрирани по ЗЮЛНЦ • Училища, музеи и други културни институти, само ако са със статут на юридически лица; • Юридически лица, регистрирани по ТЗ и Закона за кооперациите и ЕТ. Целеви бенефициенти: • Рибарски общности; • Туристи и гости, населението на РО; • Общинските администрации, като собственици на терените и партньори в ПЧП.
Екологична устойчивост	Основната цел на настоящата мярка е опазването на уникалната природа на РО и голяма част от проектите се очаква да имат пряко положително и устойчиво въздействие върху околната среда. Във всички приложими случаи ще се изисква становище за това дали проектът подлежи и/или не подлежи на ОВОС. Задължително ще се изисква становище на съответната компетентна институция, ако проектът ще се осъществява на територия под защита.
Иновации	В Насоките за кандидатстване, разработени от екипа на МИРГ (съгласувани с ИАРА и съответните компетентни инстанции) ще се илюстрират с примери формите, по които иновацията би могла да се интерпретира в контекста на

	мярката. Приоритет на етапа на техническа оценка ще се дава на проекти, които включват иновативни подходи за справяне с конвенционални проблеми и постигат по-добри и качествени резултати, като целесъобразно и оптимално управляват и инвестират предоставените средства.
Финансови ресурси и допълнителни приходи	Предвид важността на интервенциите в обхвата на мярката, както и сериозните финансови ресурси, необходими за инфраструктурните проекти, предвидените индикативни финансови средства са в размер на 705000 (седемстотин и пет хиляди) евро ЕФР и частно финансиране и представляват 17,92 % от помощта по ЕФР или в абсолютна стойност 645 000 (шестстотин четиридесет и пет хиляди) евро. Индикативният дял на частното финансиране е 8,51 % от целия финансов ресурс на мярката, което в абсолютна стойност представлява 60 000 (шестдесет хиляди) евро. Времеви график: мярката ще бъде отворена веднага, след като необходимите документи са разработени и утвърдени от компетентните за това инстанции, с текущ срок за подаване на проектни предложения. Продължителност на индивидуален проект – до 18 месеца Период за набиране на проекти: 2011 – 30.06. 2014 год. Период за усвояване на средствата: 2011 – 2015 год.
Резултати и последствия	Дългосрочно въздействие: повишаване качеството на живота на местните хора, ограничаване на миграцията към урбанистични центрове Непосредствени резултати: съхранена природа, опазена и подобрена околна среда, узаконени поне 3 рибарски селища и изградена необходимата инфраструктура; подкрепените под различни форми обекти на природното и културно наследство посетени от поне 10 000 туристи. Индикатори за изпълнение: Брой проекти в обхвата на мярката; Одобрен бюджет на договорените проекти; Брой успешно приключили проекти; Изплатени средства по мярката.

Приоритет 3: Устойчиво развитие на МИРГ

Наименование на мярката	3.1. Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на местната стратегия за развитие – обучения, подкрепа за подготовка на проекти, др.
-------------------------	---

Специфични цели	Мярката има една основна цел и тя е насочена към разработването на качествени проекти, чрез които по възможно най-ефективен начин да бъде усвоен максималният допустим по правилата на ЕФР финансов ресурс.
Обосновка	Проектите, които ще финансира стратегията за местно развитие на рибарската област трябва да бъдат инициирани, разработени и впоследствие управлявани от представители на общността. Очевидно е, че с много малки изключения, допустимите бенефициенти нямат необходимите познания и умения за кандидатстване с проекти, които биха отговорили на изискванията на програмата. Поради тази причина, МИРГ ще инициира и менажира настоящата хоризонтална мярка, за да подпомогне членовете си да разработят качествени проекти, допустими за финансиране чрез настоящата стратегия и/или други програми.
Обхват на дейностите	Мярката ще бъде иницирана и управлявана от МИРГ. Ще се подпомага разработването на проекти на членовете на МИРГ, вкл. и на проекти извън обхвата на стратегията, но допустими за финансиране по ОПРСР.
Допълняемост и демаркация	Дейностите по мярката директно ще повлияят постигането на целите на всички, включени в обхвата на стратегията дейности.
Целеви бенефициенти	Всички допустими според изискванията на ЕФР кандидати, с изключение на общините
Екологична устойчивост	Неприложимо
Иновации	В Насоките за кандидатстване, разработени от екипа на МИРГ (съгласувани с ИАРА и съответните компетентни инстанции) ще се илюстрират с примери формите, по които иновацията би могла да се интерпретира в контекста на мярката. Приоритет на етапа на техническа оценка ще се дава на проекти, които включват иновативни подходи за справяне с конвенционални проблеми и постигат по-добри и качествени резултати, като целесъобразно и оптимално управляват и инвестират предоставените средства.
Финансови ресурси и допълнителни приходи	Планираните индикативни финансови средства от ЕФР са 93 458.00 (деветдесет и три хиляди четирстотин петдесет и осем) евро, които представляват 2,6 % от общата стойност на подкрепата на ЕФР. Не се предвиждат допълнителни приходи, МИРГ ще покрива 100% разходи за консултантска подкрепа за разработване на проектните предложения на всички одобрени за това бенефициенти. Времеви график: мярката ще бъде отворена веднага, след като бъдат разработени и утвърдените правилата за

	ползването на тези средства и ще бъде отворена през целия програмен период. Продължителност на индивидуален проект – неприложимо. Период за набиране на заявления: 2011 – 2014 год. Период за усвояване на средствата: 2011 – 2015 год.
Резултати и последствия	Дългосрочно въздействие: изграден капацитет на местните хора, бизнеса, НПО и общинските администрации за разработване и управление на успешни проекти Непосредствени резултати: усвоени всички средства, планирани в стратегията за местно развитие на рибарската област Индикатори за измерване: Брой разработени проекти; Брой финансирани проекти; Обща стойност на усвоените средства – по мерки, по типове проекти Брой проведени обучения; Брой информационни срещи; Брой индивидуални консултации; Брой външни експерти, подпомогнали работата на МИРГ % постигнати планираните стойности на индикаторите на стратегията – по приоритети, по мерки, по типове проекти

Наименование на мярката	Подмярка 3.1.1. Изграждане на капацитет на МИРГ
Специфични цели	Подмярката има за основна цел признаване на местната инициативна рибарска група Шабла-Каварна-Балчик. Специфичните цели са изграждане на капацитет на местната инициативна рибарска група и създаване на местна стратегия за развитие.
Обосновка	Изграждането на капацитет е задължителна част от признаването на МИРГ, за което потенциалната МИРГ може да получи експертна помощ.
Обхват на дейностите	1. изработване на местните стратегии за развитие; 2. организиране на информационни семинари, кампании и срещи за изпълнението и прилагането на Приоритетна ос № 4 "Устойчиво развитие на рибарските области" от ОПРСР; 3. сформирание на кръгли маси и фокус групи относно основните проблеми и потенциала за развитие на МИРГ; 4. информирание на местното население в МИРГ относно цялостния процес - от създаването на групата до разработването и прилагането на

	местната стратегия за развитие на МИРГ; 5. попълване на заявление за признаване на МИРГ; 6. други дейности, определени от ИАРА и възникнали вследствие допълнителни нужди на потенциалните МИРГ в процеса на етапа на изграждане на капацитет.
Допълняемост и демаркация	Дейностите по мярката директно ще повлияят постигането на целите на всички, включени в обхвата на стратегията дейности.
Целеви бенефициенти	МИРГ
Екологична устойчивост	Неприложимо
Иновации	Неприложимо
Финансови ресурси и допълнителни приходи	Финансовите средства от ЕФР са 24 542.00 (двадесет и четири, петстотин четиридесет и две) евро, предварителни разходи.
Резултати и последствия	Дългосрочно въздействие: изграден капацитет на МИРГ Непосредствени резултати: 1. изработена 1 местна стратегия за развитие; 2. организирани 6 информационни семинари, кампании и срещи за изпълнението и прилагането на Приоритетна ос № 4 "Устойчиво развитие на рибарските области" от ОПРСР; 3. сформирани 6 кръгли маси и фокус групи относно основните проблеми и потенциала за развитие на МИРГ; 4. информирано местно население в МИРГ относно цялостния процес - от създаването на групата до разработването и прилагането на местната стратегия за развитие на МИРГ; 5. попълнено 1 заявление за признаване на МИРГ; Индикатори за измерване: Брой изработени местни стратегии за развитие; Брой организирани информационни семинари, кампании и срещи за изпълнението и прилагането на Приоритетна ос № 4 "Устойчиво развитие на рибарските области" от ОПРСР; Брой сформирани кръгли маси и фокус групи относно основните проблеми и потенциала за развитие на МИРГ; Брой информирано местно население в МИРГ относно цялостния процес Брой попълнени заявления за признаване на МИРГ.

Наименование на мярката	3.2 Принос към текущите разходи на МИРГ
-------------------------	--

Специфични цели	Специфични цели: Да бъде създадена устойчива организация, която след приключване на настоящия програмен период, успешно да функционира и подпомага проекти на местната общност, вкл. и чрез разработване на собствени проекти.
Обосновка	Настоящата мярка се прилага в изпълнение на разпоредбите на Наредба 15.
Обхват на дейностите	Всички дейности, свързани с организиране и администриране работата на МИРГ: 1. Привличане на местните заинтересовани общности и лица в дейности по изготвяне на проектни предложения; 2. Работа в тясно сътрудничество с кандидатите и потенциалните кандидати; 3. Популяризиране на възможностите за кандидатстване и разработване на проектни предложения; 4. Организиране на информационни кампании за потенциалните кандидати за условията за кандидатстване и предстоящо набиране на Заявления за кандидатстване; 5. Предоставяне на консултации за потенциалните бенефициенти относно процеса на изготвяне на проекти; 6. Подготовка и обявяване на покани за набиране на проектни предложения; 7. Прием на проектните предложения; 8. Оценка на административното съответствие и техническата и финансова оценка на качеството на проектните предложения; 9. Предоставяне на ИАРА всички постъпили проектни предложения с положителна оценка на административното съответствие за извършване на процедурна проверка за допустимост на разходите; 10. Подготовка на протокол за извършената оценка на проектните предложения и организиране на заседанията на Колективния върховен орган за одобрение и/или отхвърляне на проектните предложения, преминали с положителна оценка процедурната проверка за допустимост на разходите, извършена от ИАРА; 11. Изпращане на доклад до ИАРА с резултатите от извършените проверки на проектните предложения и решението за класиране на проектните предложения, подписани от членовете на Колективния върховен орган; 12. Подпомагане на подготовката на Заявките за плащане на проектите, подавани до Регионалните разплащателни агенции на Разплащателната агенция;

	13. Писмено информиране на кандидата за одобрение или отхвърляне на проектното предложение; 14. Участие в подписването на договори между МИРГ, кандидатите за финансово подпомагане и ИАРА; 15. Цялостното наблюдение по изпълнението на проекта и местната стратегия за развитие и предоставяне на доклади на ИАРА за изпълнението и чрез подготвянето на годишни доклади и доклади след приключването на всеки проект; 16. Изготвя и предоставя на ИАРА финансова информация за дейността си и доклади за изпълнение на мерките на стратегията; 17. Предоставя на ИАРА всяка изисквана информация, свързана с изпълнението на местната стратегия за развитие.
Допълняемост и демаркация	Неприложимо
Целеви бенефициенти	Кой може да кандидатства: • МИРГ Шабла-Каварна-Балчик Целеви бенефициенти: • Всички потенциални бенефициенти на местната стратегия за развитие, а индиректно – цялата местна общност
Екологична устойчивост	Неприложимо
Иновации	Неприложимо
Финансови ресурси и допълнителни приходи	Планиран е максималният допустим според Наредба 15 бюджет 360 000 (триста и шестдесет хиляди) евро. Средствата са от ЕФР и НБ и не се предвижда съфинансиране.
Резултати и последствия	Дългосрочно въздействие: Устойчиво функциониращо юридическо лице – МИРГ, с капацитет да управлява финансови ресурси в интерес на местната общност. Непосредствени резултати: Добре структурирана организация, изпълнени планираните в стратегията цели и резултати, работещ екип от експерти, усвоен финансов ресурс на стратегията за развитие. Индикатори за измерване: Брой подкрепени проекти; Брой успешно финализирани проекти; Брой информационни кампании; Брой партньорства с други РГ в България и в ЕС; Брой сесии за оценка на проекти; % усвоени средства.

Ж. Допълняемост на местната стратегия за развитие в контекста на общата политика на развитие на областта

Документ	Приоритети	Цели	Мерки	Стратегия за местно развитие на рибарската област
Областна стратегия за развитие на област Добрич	Приоритет 1. Развитие и модернизация на инфраструктурата, допринасяща за засилване на регионалната конкурентоспособност; Поднаправление 1.1. Развитие на транспорта и другите елементи на техническата инфраструктура, с оглед създаването на по-благоприятни условия за растеж в икономиката	Стратегическа цел 1: Създаване на условия за увеличаване на конкурентоспособността на област Добрич за постигане на динамично развитие на района при намаляване на различията както вътре в района, така спрямо и съседните области.	Мярка 1.1.1 Усъвършенстване на транспортната инфраструктура; Мярка 1.1.2 Развитие на водоподаваща, водопреносна и канализационна мрежа; Мярка 1.1.3 Развитие на електроенергийната система и внедряване на енергоспестяващи и енергозаменящи технологии;	Мярка 1.1 Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област Мярка 1.4. Подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности Мярка 2.2. Защита на околната среда в рибарските области, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните рибарски селища и съхранение и развитие на природното и архитектурно наследство
	Приоритет 2. Частично реструктуриране на икономическата основа на област Добрич и създаване на условия за нейната конкурентоспособност на основата на икономика на знанието;	Стратегическа цел 1: Създаване на условия за увеличаване на конкурентоспособността на област Добрич за постигане на динамично развитие на района при намаляване на различията както вътре в района, така	Мярка 2.1 Подкрепа развитието на малките и средни предприятия;	Мярка 1.1 Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област; Мярка 1.2. Разнообразяване на дейности, чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство“;

		спрямо и съседните области.		Мярка 1.3. Създаване на добавена стойност към продуктите от риболов и аквакултура Мярка 3.1. Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на местната стратегия за развитие – обучения, подкрепа за подготовка на проекти, др.
	Приоритет 3. Повишаване конкурентоспособността, гъвкавостта и адаптивността на човешките ресурси към динамично изменящата се среда на пазара на труда в локален и глобален план;	Стратегическа цел 2: Повишаване на потенциала на човешките ресурси, увеличаване равнището на заетостта, доходите и постигане на социална интеграция на групите в неравностойно положение.	Мярка 3.3 Подкрепа на процесите на реструктуриране на заетостта; Мярка 3.4 Социално интегриране на цялата териториална общност към пазара на труда;	Мярка 1.1 Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област; Мярка 1.2. Разнообразяване на дейности, чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство”; Мярка 3.1. Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на местната стратегия за развитие – обучения, подкрепа за подготовка на проекти, др.
	Приоритет 4: Укрепване на институционалния капацитет на областно и общинско ниво за	Стратегическа цел 4: Териториално развитие, трансгранично и транснационално	Мярка 4.1 Укрепване на капацитета и подобряване на координацията за управление на средствата от Структурните фондове на	Мярка 3.1. Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на местната стратегия за развитие – обучения, подкрепа

	подобряване процеса на управление;	сътрудничество за постигане на териториална кохезия с ЕС	ЕС на регионално и местно ниво; Мярка 4.2 Подпомагане изграждането на регионални и местни партньорства за развитие; Мярка 4.3 Развитие на нови подходи за насърчаване и насочване на регионалното и местното развитие	за подготовка на проекти, др.
	Приоритет 5. Развитие на градовете и въздействие върху райони заплашени от маргинализация и с натрупване на екологически проблеми;	Стратегическа цел 5: Подобряване качеството на околната среда и намаляване на различията в жизнената среда между отделните общински територии.	Мярка 5.3 Подобряване на екологичното състояние на територии с натрупване на екологични проблеми; Мярка 5.4 Подобряване на качеството на околната среда;	Мярка 2.2. Защита на околната среда в рибарските области, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните рибарски селища и съхранение и развитие на природното и архитектурно наследство
	Приоритет 6. Развитие на териториално сътрудничество; Поднаправление 6.1. Развитие на трансграничното сътрудничество; Поднаправление 6.2 Развитие на транснационалното и междурегионално сътрудничество;	Стратегическа цел 6: Териториално развитие, трансгранично и транснационално сътрудничество за постигане на териториална кохезия с ЕС		МИРГ – работа в мрежа и изграждане на партньорства на национално и европейско ниво
Общински план за развитие на	Приоритет 1: Развитие на морския, балнеологичен и	Цел 1. Динамично развитие на общинската		Мярка 1.1 Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област;

община Шабла	алтернативен туризъм чрез валоризиране на природното и културно наследство	икономика, чрез стимулирано развитие на бизнес среда, по- ефективно използване на икономическия потенциал и подобряване инвестиционната привлекателност на общината		Мярка 1.4. Подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности;
		Специфична цел 1: Планиране и координиране на туристическото развитие	Мярка 1.1: Създаване на общинска стратегия и програма за балнеологичен и алтернативен туризъм, за ревитализиране и експониране на културно- историческото и природното наследство в общината; Мярка 1.2: Създаване на специализирана устройствена схема за развитие на туризъм в общината; Мярка 1.3: Създаване на нови курортни структури и изграждане на лечебни балнеологични центрове.	Мярка 1.2. Разнообразяване на дейности чрез насърчаване на многогранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство” Мярка 2.1. Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие;
		Специфична цел 2: Създаване на туристически продукти и социализация на	Мярка 2.1: Създаване, професионална промоция и реклама на туристически продукти; Мярка 2.2: Проучване и	Мярка 1.2. Разнообразяване на дейности чрез насърчаване на многогранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни

		туристическите ресурси	подготвяне на проекти за кандидатстване в програми, финансиращи съхраняването и социализирането на природното и културно-историческо наследство; Мярка 2.3: Информирание на населението за възможните инициативи и достъпните финансови източници за изграждане на туристическа инфраструктура и предлагане на туристически услуги;	работни места извън сектор „Рибарство” Мярка 2.1. Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие;
		Специфична цел 3: Кадрово, институционално и информационно осигуряване на туризма	Мярка 3.1: Обучение на специалисти в интерпретиране и маркетинг на културно-историческото и природното наследство; Мярка 3.2: Създаване на общинска информационна система за туризма и изграждане на туристически информационни центрове.	Мярка 1.2. Разнообразяване на дейности чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство” Мярка 2.1. Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие;

	Приоритет 2: Икономическо динамизиране чрез развитие на модерно селско стопанство и услуги	Цел 2: Балансирано развитие на инфраструктурни системи и дейности със социален и технически характер, осигуряващи условия за протичане на икономическите процеси, за постигане на стандартите на обитаването, обслужването и качествата на природната среда		Мярка 1.4. Подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности; Мярка 2.2. Защита на околната среда в рибарските области, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните рибарски селища и съхранение и развитие на природното и архитектурно наследство;
		Специфична цел 1: Оптимално използване на природните ресурси	Мярка 1.4: Подобряване на достъпа до земеделските стопанства и естетизиране на ландшафта; Мярка 1.5: Развитие на производството на екологично чиста селскостопанска продукция; Мярка 1.6: Изграждане на земеделска инфраструктура; Мярка 1.7: Създаване на затворен цикъл на производство и преработка на селскостопанската продукция;	Мярка 1.2. Разнообразяване на дейности чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство” Мярка 2.1. Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие
		Специфична цел 3: Развитие на услугите и изграждане на благоприятна бизнес		Мярка 1.1. Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област

		среда		Мярка 1.2. Разнообразяване на дейности чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство”
	Приоритет 3: Укрепване на човешкия капитал и подобряване качеството на живот	Повишаване качествата на човешките ресурси, на социалната интеграция и насочване на инвестиции в развитието на човешкия капитал Специфична цел 1: Повишаване качеството на човешкия капитал и постигане на съответствие с изискванията на пазара на труда Специфична цел 3: Развитие на културата, спорта и младежките дейности	Мярка 1.1: Подобряване условията за трудова заетост чрез повишаване професионалните умения на работната сила; Мярка 1.2: Подобряване на образователните услуги за населението; Мярка 3.1: Осъществяване на партньорство между местната власт, културните институции, неправителствения сектор и бизнеса за решаването на	Мярка 1.1. Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област Мярка 1.2. Разнообразяване на дейности чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство” Мярка 3.1. Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на местната стратегия за развитие – обучения, подкрепа за подготовка на проекти, др. Мярка 2.1. Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на

			конкретни проблеми и реализация на съвместни проекти; Мярка 3.2: Развитие на спорт и младежки дейности.	риболовното усилие Мярка 2.2. Защита на околната среда в рибарски райони, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните селца с рибарски дейности и съхраняване и развиване на националното природно и архитектурно наследство
	Приоритет 4: Развитие и модернизация на техническата инфраструктура и подобряване качествата на околната среда	Специфична цел 1. Доизграждане и модернизиране на техническата инфраструктура в активната туристическа зона Специфична цел 2. Доизграждане и развитие на техническата инфраструктура, стимулираща балансирано териториално развитие на общината	Мярка 1.1: Изграждане на нова и реконструкция на съществуваща водоснабдителна инфраструктура; Мярка 1.4: Ремонт и реконструкция на общинската пътна мрежа, обслужваща активната туристическа зона; Мярка 1.7: Туристическа инфраструктура; Мярка 3.3: Укрепване и поддържане на изградената мрежа от защитени територии; Мярка 3.4: Екотуризъм и екологично поведение на населението и туристите; Мярка 3.5: Трансгранично и международно сътрудничество	Мярка 1.4. Подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности Мярка 2.2. Защита на околната среда в рибарски райони, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните селца с рибарски дейности и съхраняване и развиване на националното природно и архитектурно наследство Мярка 1.4. Подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности; Мярка 2.1. Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности

		Специфична цел 3. Трайно подобряване на екологичното състояние на общината		не водят към повишаване на риболовното усилие МИРГ – работа в мрежа на национално и европейско ниво. Мярка 1.4. Подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности Мярка 2.2. Защита на околната среда в рибарски райони, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните селца с рибарски дейности и съхраняване и развиване на националното природно и архитектурно наследство
	Приоритет 5: Институционално укрепване	Специфична цел 2: Подпомагане изграждането на местни партньорства за развитие Специфична цел 3: Развитие на трансгранично сътрудничество и сътрудничество с европейски региони		Мярка 3.1. Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на местната стратегия за развитие – обучения, подкрепа за подготовка на проекти, др. МИРГ – работа в мрежа на национално и европейско ниво.
План за развитие на община		Стратегически цели: Основна стратегическа цел:		Мярка 1.1. Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област

Каварна		да постигне стабилни темпове на икономически растеж и по-високи стандарти на жизнената среда		
	Приоритет 1. Развитие на туризъм през всички сезони		Мярка 3: Професионална промоция и реклама на туристически продукти, базирани на сегашното предлагане, както и на ловен, “миден” и спортен туризъм. Мярка 4: Създаване на туристически продукт “Археологически училища на терен”; Мярка 5: Информирание на населението за възможните инициативи и достъпните финансови източници за изграждане на туристическа инфраструктура и предлагане на туристически услуги Мярка 6: Подобряване на туристическата инфраструктура и туристическата информация.	Мярка 1.4. Подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности; Мярка 2.1. Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие Мярка 2.2. Защита на околната среда в рибарски райони, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните селца с рибарски дейности и съхраняване и развиване на националното природно и архитектурно наследство
	Приоритет 2.	Специфична цел 5:	Мярка 5.1: Участие с	Мярка 1.4. Подкрепа за

	Изграждане на качествена жизнена среда с Модерни инфраструктури и съхранена екология	Подобряване на състоянието на околната среда	проекти в национални и международни програми, финансиращи дейности за подобряване състоянието на околната среда Мярка 5.2: Изграждане на система за мониторинг и контрол на параметрите на околната среда в общината Мярка 5.3: Укрепване и поддържане на изградената мрежа от защитени територии Мярка 5.4: Информирание и привличане на обществеността за опазване на биоразнообразието и защитените територии	инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности; Мярка 2.2. Защита на околната среда в рибарски райони, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните селца с рибарски дейности и съхраняване и развиване на националното природно и архитектурно наследство МИРГ – работа в мрежи
	Приоритет 3: Развитие на модерен аграрен сектор и хранително-Вкусова индустрия	Специфична цел 4: Разнообразяване на икономическите дейности и повишаване качеството на живот в селските райони	Мярка 1: Създаване на малки индустриални паркове за привличане на инвеститори в предприятия за преработка на плодове и зеленчуци (замразяване, сушене, консервиране, дестилиране и винопроизводство); Мярка 2: Подпомагане на частни инициативи в създаване на микропредприятия (сувенири, пакетиране на храни);	Мярка 1.1. Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област Мярка 1.2. Разнообразяване на дейности, чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство”; Мярка 2.1. Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма,

			Мярка 3: Подпомагане на частни стопани в устройване на къщите си за приемане на гости-туристи;	при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие;
	Приоритет 4: Постигане на балансирана и Конкурентноспособна общинска икономика	Специфична цел 1: Повишаване конкурентоспособността на икономиката чрез привличане на инвестиции и фирми в сектори на растеж Специфична цел 2: Изграждане на подходяща бизнес среда и повишаване на инвестиционния интерес към общината Специфична цел 3: Стимулиране развитието на конкурентноспособна икономика	Мярка 1: Създаване на условия и стимулиране развитието на средния и малък бизнес; Мярка 2: Създаване на регионални кълъстери и мрежи; Мярка 1: Маркетинг на общината и премахване на пречките за инвестиции, координиране на инициативите за икономическо развитие; Мярка 2: Подкрепа за развитието на бизнес и пазарна инфраструктура; Мярка 1: Инвестиции в човешкия капитал;	Мярка 1.1 Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област; Мярка 1.2. Разнообразяване на дейности, чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство”; Мярка 1.4. Подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности; Мярка 2.2. Защита на околната среда в рибарските области, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните рибарски селища и съхранение и развитие на природното и архитектурно наследство; Мярка 3.1. Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението

				на местната стратегия за развитие – обучения, подкрепа за подготовка на проекти, др.
	Приоритет 5. Развитие на човешките ресурси и Социално сближаване	Специфична цел 1: Постигане на гъвкав пазар на труда и социална интеграция Специфична цел 2: Повишаване на качеството на човешкия капитал Специфична цел 4: Развитие на културата, спорта и младежките дейности	Мярка 1: Развитие на образованието и професионалното обучение; Мярка 1: Развитие на културата, опазването и експонирането на културно-историческото наследство; Мярка 2: Подкрепа на спортните клубове и дейности	Мярка 3.1. Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на местната стратегия за развитие – обучения, подкрепа за подготовка на проекти, др.; Мярка 2.2. Защита на околната среда в рибарските области, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните рибарски селища и съхранение и развитие на природното и архитектурно наследство;
	Приоритет 6. Укрепване на административния капацитет	Специфична цел 1: Укрепване на капацитета на общинската администрация и подобряване координацията в процеса на изпълнение на общинския план за развитие Специфична цел 3: Засилване на	Мярка 2: Създаване на програма за обучение и развитие на умения в общинската администрация за подкрепа на местната икономическа активност и подобряване на социалния климат в общината. Мярка 2: Обучение на участниците и местните	Мярка 3.1. Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на местната стратегия за развитие – обучения, подкрепа за подготовка на проекти, др.; Мярка 3.1. Придобиване на умения и улесняване

		партньорството и междуобщинското сътрудничество Специфична цел 4: Създаване на програмен и проектен капацитет	партньори за подпомагане на процесите на партньорство и управление на съвместни програми и проекти; Мярка 3: Създаване на публично частни партньорства. Мярка 1: Създаване на капацитет за ефективно планиране, програмиране, управление, контрол, наблюдение и оценка и подготовка за усвояване на средствата по структурните инструменти на ЕС, а така също от други източници	подготовката и изпълнението на местната стратегия за развитие – обучения, подкрепа за подготовка на проекти, др. Мярка 3.1. Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на местната стратегия за развитие – обучения, подкрепа за подготовка на проекти, др.
Общински план за развитие на Община Балчик	Приоритет 1: Развитие на устойчив туризъм	Основна цел: Да постигне стабилни темпове на икономически растеж и високи стандарти на жизнена среда при съхранен екологичен баланс Специфична цел 1. Планово, организационно и информационно усъвършенстване на туристическия сектор	Мярка 3. Подобряване на организацията на информационното обслужване на туристите; Мярка 4. Подобряване на рекламата и маркетинга на туристическите продукти;	Мярка 1.1 Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област Мярка 1.4. Подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности Мярка 2.1. Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности

		Специфична цел 2. Диверсификация на туристическите продукти	Мярка 5. Създаване на туристически продукт “Археологически училища на терен”; Мярка 6. Информиране на населението за възможните инициативи и достъпните финансови източници за изграждане на туристическа инфраструктура и предлагане на туристически услуги; Мярка 7. Професионална промоция и реклама на туристически продукти, базирани на сегашното предлагане Мярка 8. Маркетингово проучване на подходящи локализации за изграждане на “туристически чифлици” Мярка 9. Възраждане на движението “образцово село” под новата егида “село за туризъм” Мярка 10. Създаване на общинска програма за алтернативен туризъм (обвързана с общинската стратегия	не водят към повишаване на риболовното усилие
		Специфична цел 3.	Мярка 1. Изготвяне на експертна оценка за състоянието на съществуващите	Мярка 2.2. Защита на околната среда в рибарските области, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните рибарски селища и съхранение и развитие на природното и архитектурно наследство;

		Подобряване и доразвитие на туристическата инфраструктура	туристически обекти и довеждащата инфраструктура; Мярка 2. Съдействие при изграждане на нови туристически обекти и обновяване на съществуващите; Мярка 1. Организиране на информационна кампания за новите тенденции и философията на устойчивия туризъм; Мярка 3. Инвестиционен маркетинг за привличане на инвеститори в “хотели с девет звезди”.	
	Приоритет 2: Създаване на високопродуктивна и екологично чиста индустрия, щадяща богатите природни ресурси		Мярка 1: Създаване на условия за развитие /вносяне на високотехнологични производства ; Мярка 2: Развитие на морска индустрия; Мярка 3: Развитие на преработваща промишленост и преди всичко – хранително-вкусова промишленост; Мярка 4: Участие в регионални клъстери и бизнес мрежи	Мярка 1.1. Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област Мярка 1.2. Разнообразяване на дейности чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство” Мярка 1.3. Създаване на добавена стойност към

				продуктите от риболов и аквакултура
	Приоритет 3: Развитие на балансиран аграрен сектор интегриран с хранително-вкусова индустрия и туризъм	Специфична цел 1: Оптимално използване на природните ресурси	Мярка 2: Подмяна и увеличаване на трайните насаждения (лозя, овощни градини); Мярка 4: Екологизация на земеделието; Мярка 5: Подобряване на достъпа до земеделските стопанства и естетизиране на ландшафта	Мярка 1.1. Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област Мярка 1.2. Разнообразяване на дейности чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство”
		Специфична цел 2: Подобряване на организацията и качеството на човешките ресурси в аграрния сектор	Мярка 1: Осигуряване на масов достъп до актуална информация и повишаване на научното обслужване в аграрния сектор; Мярка 2: Укрепване на съществуващите и създаване на нови браншови организации на производители (зърнопроизводители, животновъди, овощари, пчелари,);	Мярка 3.1. Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на местната стратегия за развитие – обучения, подкрепа за подготовка на проекти, др.
		Специфична цел 3: Подобряване на качеството и маркетинга на земеделските продукти	Мярка 1: Подпомагане на фермерите да се приспособят към нарастващите изисквания на стандартите на ЕС; Мярка 2: Изграждане на сезонно земеделско	Мярка 1.1. Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област Мярка 1.2. Разнообразяване на дейности чрез насърчаване на многостранна заетост на

			тържище и борса .	рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство”
		Специфична цел 4: Разнообразяване на икономическите дейности и повишаване качеството на живот в селските райони	Мярка 1: Подпомагане на частни инициативи в създаване на микро-предприятия (сувенири, екобрикети, пакетиране на храни); Мярка 2: Подпомагане на частни стопани в адаптиране на къщите си за приемане на гости-туристи	Мярка 1.1. Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област Мярка 2.1. Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие
		Специфична цел 5: Присъединяване към регионален клъстер “Добрички храни”	Мярка 4: Създаване на център за разпространение на информация, обучение и подкрепа на стартиращи фирми;	Мярка 1.1. Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област
		Специфична цел 6: Развитие на алтернативен туризъм		Мярка 1.2. Разнообразяване на дейности, чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство” Мярка 2.1. Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности

				не водят към повишаване на риболовното усилие Мярка 1.4. Подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности;
	Приоритет 4. Изграждане на качествена жизнена среда с модерни инфраструктури и съхранена природна среда			
		Специфична цел 1. Доизграждане и модернизиране на техническата инфраструктура в активната туристическа зона	Мярка 1. Изграждане на нова, подмяна и реконструкция на съществуваща водоснабдителна инфраструктура; Мярка 4. Ремонт и реконструкция на общинската пътна мрежа	Мярка 1.1. Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област Мярка 1.4. Подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности
		Специфична цел 3. Трайно подобряване на екологичното състояние на общината	Мярка 1. Екологичен мониторинг - изграждане на система за непрекъснато следене на замърсяването на въздуха, водата и почвата; Мярка 3. Екологични проекти по донорски фондове; Мярка 4. Укрепване и поддържане на изградената	Мярка 2.1. Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие Мярка 2.2. Защита на околната среда в рибарски райони, с цел

			мрежа от защитени територии; Мярка 5.Екологично поведение на населението и туристите.	запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните селца с рибарски дейности и съхраняване и развиване на националното природно и архитектурно наследство
	Приоритет 5. Развитие на човешките ресурси и социално сближаване			
		Специфична цел 1: Постигане на гъвкав пазар на труда и социална интеграция		Мярка 1.1. Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област Мярка 1.2. Разнообразяване на дейности, чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство”; Мярка 1.3. Създаване на добавена стойност към продуктите от риболов и аквакултура
		Специфична цел 2: Повишаване на качеството на човешкия капитал		Мярка 3.1. Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на местната стратегия за

				развитие – обучения, подкрепа за подготовка на проекти, др.;
		Специфична цел 4: Развитие на културата, спорта и младежките дейности	Мярка 1. Развитие на културата, опазването и експонирането на културно-историческото наследство; Мярка 2.Подкрепа на младежки дейности; Мярка 3.Подкрепа за спортните клубове и дейности.	Мярка 2.1. Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие Мярка 2.2. Защита на околната среда в рибарските области, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните рибарски селища и съхранение и развитие на природното и архитектурно наследство
	Приоритет 6: Укрепване на институционалния и административен капацитет на общината за подобряване процеса на програмиране и управление на развитието		Мярка 2. Подпомагане изграждането на партньорства за развитие; Мярка 3. Укрепване на капацитета и подобряване на координацията за управление на средствата от Структурните фондове на ЕС на местно ниво	Мярка 3.1. Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на местната стратегия за развитие – обучения, подкрепа за подготовка на проекти, др.; Мярка 3.2 Принос към текущите разходи на МИРГ
Стратегия за местно развитие МИГ“ Генерал		Стратегическа цел: Местната общност да работи за превръщането на територията на „МИГ		Всички мерки

Тошево – Шабла“		Генерал Тошево – Шабла 2010”в привлекателно място за живот и отдих чрез пълноценно използване на природни и културно- исторически ресурси, зеделския потенциал и иновации		
	Приоритет 1: Подпомагане на дребните и средни стопани и предприемачи за разнообразяване на земеделието и местното производство, базирано на иновации			
	Приоритет 2: Насърчаване на интегрирани дейности за достъпна и гостоприемна територия			
		Специфична цел 1.1. Развитие на човешкия потенциал чрез предоставяне на информация и подобряване на уменията	Мярка 41111 е насочена към заетите в земеделския сектор, като предимство получават тези, които са млади фермери	Мярка 3.1. Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на местната стратегия за развитие – обучения, подкрепа за подготовка на проекти, др.;
		Специфична цел 1.2. Модернизиране на бизнес – структурите за повишена	Мерки 41121, 41311 и 41312 насочват своята подкрепа към тези, които са готови да приемат	1.1 Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област;

		конкурентоспособност	предизвикателствата на своето развитие и да предложат продукт, различен от досега съществуващия, с подобрени характеристики и пазарен потенциал	
		Специфична цел 1.3. Добавяне на стойност към местния продукт	Чрез мерки 41123 и 41312 подкрепя получава предприемачеството – съществуващо и новосъздадено, което преработва суровините, постига съответствие със стандарти, подхожда иновативно към ресурси и продажби, и създава работни места.	Мярка 1.2. Създаване на добавена стойност към продукти от риболов и аквакултура;
		Специфична цел 2.1. Предлагане на основни услуги за населението и преодоляване на изолираността	Подкрепя получават услуги, предлагани по нов начин и за повече крайни потребители, с предимство от новосъздадени микропредприятия. (мерки 41311, 41312, 41321)	Мярка 1.1. Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област; Мярка 1.2. Разнообразяване на дейности чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство” Мярка 2.1. Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности

				не водят към повишаване на риболовното усилие;
		Специфична цел 2.2. Растеж на доходите чрез развитие на местния туристически продукт	Мярка 41313 е с обхват на действие в населени места от община Шабла, а дейностите на публичния сектор в контекста на мярка 41322 са приложими върху територия, в която е заявена и се реализира частна инициатива чрез мерки 41311 и 41312 .	Мярка 2.1. Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие; Мярка 2.2. Защита на околната среда в рибарски райони, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните селца с рибарски дейности и съхраняване и развиване на националното природно и архитектурно наследство
Стратегия за местно развитие на МИГ Каварна		Основна цел на стратегията: Валоризация и съхраняване на природните и културно – исторически ресурси на територията, стимулиране на ефективно и екологично земеделие и конкурентоспособна икономика и постигане на висок жизнен стандарт за		

		населението		
	Приоритет 1: Валоризация и съхраняване на природните и културно – исторически ресурси на територията	Специфична цел: Промоциране и оползотворяване на природните и културните ресурси на територията	Мерки: 323: Опазване и подобряване на селското наследство.	Мярка 2.2. Защита на околната среда в рибарски райони, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните селца с рибарски дейности и съхраняване и развиване на националното природно и архитектурно наследство
	Приоритет 2: Развитие на ефективно, екологично селско стопанство и икономика	Специфична цел 1 Подобряване на качеството и маркетинга на земеделските продукти.	Мерки : 121:Модернизиране на земеделските стопанства; 123:Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти.	Мярка 1.1. Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област Мярка 1.2. Разнообразяване на дейности чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство” Мярка 1.3.Създаване на добавена стойност към продукти от риболов и аквакултура
		Специфична цел 2 Разнообразяване на икономическите дейности	Мерки: 311:Разнообразяване към неземеделски дейности; 312:Подкрепа за създаване и развитие на микропредприятия; 313:Насърчаване на туристическите атракции.	Мярка 1.1. Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област Мярка 1.2. Разнообразяване на дейности, чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство”; Мярка 2.1. Преструктуриране и

				пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие Мярка 2.2. Защита на околната среда в рибарски райони, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните селца с рибарски дейности и съхраняване и развиване на националното природно и архитектурно наследство
		Специфична цел 3 Подобряване на организацията и качеството на човешките ресурси	Мерки: 111:Професионално обучение, информационни дейности и разпространение на научни знания; 331:Професионално обучение и предоставяне информация за икономическите субекти, които работят в областните обхванати в ос 3.	Мярка 3.1. Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на местната стратегия за развитие – обучения, подкрепа за подготовка на проекти, др.
	Приоритет 3: Изграждане на качествена жизнена среда и социални дейности	Специфична цел 1 Развитие на социалните, културните и младежките дейности и интеграция на уязвимите групи;	Мерки: 321: Основни услуги за населението и икономиката в селските райони.	Мярка 2.1. Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие Мярка 2.2. Защита на околната

				среда в рибарски райони, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните селца с рибарски дейности и съхраняване и развиване на националното природно и архитектурно наследство
		Специфична цел 2 Подобряване на условията на живот в населените места	Мерки: 322:Обновяване и развитие на населените места.	Мярка 1.4. Подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности; Мярка 2.1. Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие Мярка 2.2. Защита на околната среда в рибарски райони, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните селца с рибарски дейности и съхраняване и развиване на националното природно и архитектурно наследство

3. Описание на европейското и национално законодателство за прилагането на дадената мярка

3.1 Европейско законодателство

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1198/2006 НА СЪВЕТА от 27 юли 2006 година за Европейския фонд за рибарство

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 498/2007 НА КОМИСИЯТА от 26 март 2007 година за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 1198/2006 на Съвета относно Европейския фонд за рибарство

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 744/2008 НА СЪВЕТА от 24 юли 2008 година за въвеждане на временно конкретно действие с цел поощряване на реструктурирането на риболовните флотове на Европейския съюз, засегнати от икономическата криза

3.2 Национално законодателство

- **приоритетна ос № 1 “Мерки за приспособяване на българския риболовен флот” на ОПРСР /2007-2013/**
 - Закон за рибарството и аквакултурите
 - Закона за счетоводството
 - Закон за търговския регистър
 - Закон за кооперациите
 - Търговски закон
 - Закон за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси
 - НАРЕДБА № 34 ОТ 8 ОКТОМВРИ 2008 Г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 1.3 “Инвестиции на борда на риболовните кораби и селективност” по приоритетна ос № 1 “Мерки за приспособяване на българския риболовен флот” на ОПРСР /2007-2013/
 - НАРЕДБА № 20 ОТ 24 СЕПТЕМВРИ 2009 Г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 1.4 “Дребномащабен крайбрежен риболов” по приоритетна ос 1 “Мерки за приспособяване на българския риболовен флот” на ОПРСР /2007-2013/
 - НАРЕДБА № 21 ОТ 24 СЕПТЕМВРИ 2009 Г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 1.1 “Публична помощ за постоянно прекратяване на риболовни дейности” по приоритетна ос 1 “Мерки за приспособяване на българския риболовен флот” на ОПРСР /2007-2013/
 - НАРЕДБА № 12 ОТ 21 МАЙ 2010 Г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 1.5. “Социално-икономически компенсации за управлението на флота” по приоритетна ос 1 “Мерки за приспособяване на българския риболовен флот” от ОПРСР
 - НАРЕДБА № 13 ОТ 21 МАЙ 2010 Г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 1.2. „ Публична помощ за временно

прекратяване на риболовни дейности” по приоритетна ос 1 „Мерки за приспособяване на българския риболовен флот” от ОПРСР

- **приоритетна ос № 2 “Аквакултура, риболов във вътрешни водоеми, преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура” на ОПРСР /2007-2013/**
 - Закон за ветеринарномедицинската дейност
 - Закон за малките и средните предприятия
 - Закон за биологичното разнообразие
 - Закон за устройство на територията
 - Закон за храните
 - Закон за рибарството и аквакултурите
 - Закон за счетоводството
 - Закон за търговския регистър
 - Закон за кооперациите
 - Търговски закон
 - Закон за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси
 - Закон за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Република България
 - Закон за обществените поръчки (ЗОП),
 - Правилник за прилагане на ЗОП,
 - Наредба за възлагане на малки обществени поръчки
 - Вътрешни правила за възлагане на обществени поръчки на НВМС
 - Закон за ДДС
 - Закон за водите
 - Закон за биологичното разнообразие
 - Закон за опазване на околната среда
 - НАРЕДБА № 35 ОТ 8 ОКТОМВРИ 2008 Г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 2.1. “Производствени инвестиции в аквакултурата” по приоритетна ос 2 “Аквакултура, риболов във вътрешни водоеми, преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура” на ОПРСР /2007-2013/
 - НАРЕДБА № 8 ОТ 30 МАРТ 2009 Г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 2.6 “Инвестиции в преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура” по приоритетна ос 2 “Аквакултура, риболов във вътрешни водоеми, преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура” на ОПРСР /2007-2013/. Поправка в Наредба № 8 от 30 март 2009 г.
 - НАРЕДБА № 23 ОТ 7 СЕПТЕМВРИ 2010 Г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 2.5 “Риболов във вътрешни водоеми” по приоритетна ос 2 “Аквакултура, риболов във вътрешни водоеми, преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура” на ОПРСР /2007-2013/

- НАРЕДБА № 9 ОТ 21 МАЙ 2010 Г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 2.4 „Мерки, насочени към опазване здравето на животните” по Приоритетна ос 2 „Аквакултура, риболов във вътрешни водоеми, преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура” на ОПРСР
 - НАРЕДБА № 11 ОТ 21 МАЙ 2010 Г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 2.3. “Мерки за опазване здравето на потребителя” по приоритетна ос 2 “Аквакултура, риболов във вътрешни водоеми, преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура” от ОПРСР
 - НАРЕДБА № 14 ОТ 21 МАЙ 2010 Г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 2.2. „Акваекологични мерки” по приоритетна ос 2 „Аквакултура, риболов във вътрешни водоеми, преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура” от ОПРСР
- **Приоритетна ос 3 „Мерки от общ интерес” на ОПРСР /2007-2013/**
 - Закон за юридическите лица с нестопанска цел
 - Закона за стоковите борси и тържищата
 - Закон за счетоводството
 - Закон за търговския регистър
 - Закон за кооперациите
 - Търговски закон
 - Закон за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси
 - Закон за обществените поръчки (ЗОП),
 - Правилник за прилагане на ЗОП,
 - Наредба за възлагане на малки обществени поръчки
 - Регламент (ЕО) № 104/2000
 - Закон за висшето образование,
 - Закон за професионалното образование и обучение
 - Закон за народната просвета
 - Закон за устройство на територията
 - Закон за рибарството и аквакултурите
 - Закон за биологичното разнообразие
 - Закон за опазване на околната среда
 - НАРЕДБА № 6 ОТ 30 МАРТ 2009 Г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 3.3 “Инвестиции за реконструкция и модернизация на рибарски пристанища, места за разтоварване и закрити лодкостоянки” по приоритетна ос 3 “Мерки от общ интерес” на ОПРСР /2007-2013/. Поправка в Наредба № 6 от 30 март 2009 г.
 - НАРЕДБА № 13 ОТ 8 МАЙ 2009 Г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 3.4 “Развитие на нови пазари и промоционални кампании” по приоритетна ос 3 “Мерки от общ интерес” на ОПРСР /2007-2013/

- НАРЕДБА № 16 ОТ 20 МАЙ 2009 Г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 3.1 “Колективни дейности” по приоритетна ос 3 “Мерки от общ интерес” на ОПРСР /2007-2013/
 - НАРЕДБА № 17 ОТ 21 МАЙ 2009 Г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 3.5 “Пилотни проекти” по приоритетна ос 3 “Мерки от общ интерес” на ОПРСР /2007-2013/
 - НАРЕДБА № 22 ОТ 24 СЕПТЕМВРИ 2009 Г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 3.2 “Мерки, предназначени за опазване на водната фауна и флора” по приоритетна ос 3 “Мерки от общ интерес” на ОПРСР /2007-2013/
 - НАРЕДБА № 10 ОТ 21 МАЙ 2010 Г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 3.6 „Пренасочване на риболовни кораби към дейности извън риболова” по Приоритетна ос 3 „Мерки от общ интерес” на ОПРСР
- **приоритетна ос 4 “Устойчиво развитие на рибарските области” от ОПРСР /2007-2013/**
 - Закон за юридическите лица с нестопанска цел
 - Закон за счетоводството
 - Закон за търговския регистър
 - Закон за кооперациите
 - Търговски закон
 - Закон за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси
 - Закон за обществените поръчки (ЗОП),
 - Правилник за прилагане на ЗОП,
 - Наредба за възлагане на малки обществени поръчки
 - Закон за рибарството и аквакултурите
 - НАРЕДБА № 15 ОТ 21 МАЙ 2010 Г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 4.1 “Развитие на рибарските области”, подмярка 4.1. А. “Финансова подкрепа за прилагане на местните стратегии за развитие и покриване на текущите разходи на рибарските групи” по Приоритетна ос 4 “Устойчиво развитие на рибарските области” от ОПРСР
- **приоритетна ос № 5 “Техническа помощ” на ОПРСР /2007-2013/**
 - Закон за обществените поръчки (ЗОП),
 - Правилник за прилагане на ЗОП,
 - Наредба за възлагане на малки обществени поръчки
 - Закон за рибарството и аквакултурите
 - НАРЕДБА № 36 ОТ 21 ОКТОМВРИ 2008 Г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за изпълнение на дейностите по приоритетна ос № 5 “Техническа помощ” на ОПРСР /2007-2013/.

И. Индикативна финансова рамка

За постигане на основните и специфични цели на местната стратегия за развитие и в резултат на проведените срещи и дискусии в етапа на изграждане на капацитет на Местната инициативна група Шабла – Каварна – Балчик, беше определена индикативната финансова рамка на бъдещите дейности в обхвата на местната стратегия. Тя е изцяло съобразена и отговаря на Европейското и национално законодателство и в частност на Наредба № 15 от 21 май 2010 г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 4.1. "Развитие на рибарските области", подмярка 4.1.А. "Финансова подкрепа за прилагане на местните стратегии за развитие и покриване на текущите разходи на рибарските групи " по приоритетна Ос № 4 "Устойчиво развитие на рибарските области " от Оперативна програма за развитие на сектор "Рибарство" на Република България, финансирана от Европейския фонд за рибарство за програмен период 2007 - 2013 г. и националния бюджет.

Бюджетът на местната стратегия за развитие може да бъде увеличен само в случай, че в одобрените от ИАРА местни стратегии за развитие не е заложен максималният бюджет от 3 600 000 евро и/или са признати по-малко от четири МИРГ, при обоснована актуализация за включване на нови мерки и/или дейности в местната стратегия за развитие. Актуализацията на местната стратегия за развитие е допустима след изтичане на първата година от нейното одобрение от ИАРА.

Основни параметри на индикативната финансова рамка на местната стратегия за развитие:

- Максималният бюджет на местна стратегия за развитие Шабла – Каварна – Балчик (**без частното финансиране**) не надвишава левовата равностойност на **3 600 000 евро**, от които 75 на сто ще бъдат осигурени от ЕФР и 25 на сто от държавния бюджет на Република България;
- Допълнителното съфинансиране към бюджета на местната стратегия за развитие е в размер на поне **10%** от стойността на стратегията, които средства са извън максималния бюджет от 3 600 000 евро на МСР и ще бъдат осигурени от частното съфинансиране по проектите (от всеки отделен проект);
- Поне **51%** от проектите, заложи в местната стратегия за развитие, ще са изпълнени от представители на частния сектор. Когато се кандидатства с такова проектно предложение, размерът на безвъзмездната финансова помощ ще е до 60 на сто от одобрените и реално извършени разходи. По този начин регламентираният принцип за 10% съфинансиране няма да изисква отделянето на специален финансов капитал от партньорите в МИРГ в определен етап от прилагането на стратегията;
- При проектно предложение, което е от частен интерес, размерът на безвъзмездната финансова помощ ще е **до 60%** от одобрените и реално извършени разходи;
- Проекти на общини и на НПО в интерес на цялата общност ще получават **100%** безвъзмездно финансиране на реално извършените и одобрени разходи;
- При кандидатстване по реда на тази стратегия с местни проектни предложения по мерки от другите приоритетни оси от ОПРСР се спазват условията за отпускане на безвъзмездна финансова помощ и размерът на финансовото участие за проектно предложение от наредбите за съответната мярка, като е необходимо да се предостави обосновано искане за тяхното изпълнение пред ИАРА. Стартирането на изпълнението на проектните предложения по реда на тази точка започва след получаване на писмено одобрение от ИАРА;

- Проектно предложение с получен отказ от ИАРА по мерки от другите приоритетни оси на ОПРСР е недопустимо за финансиране по тази стратегия;
- За всяка мярка от местната стратегия за развитие се кандидатства с отделен проект;
- Потенциалните кандидати могат да подават отделни проектни предложения по повече от една мярка на стратегията. За финансово подпомагане по отделната мярка по реда на тази стратегия с нов проект се кандидатства след извършване на окончателното плащане по предходен проект;
- Кандидатстването за финансово подпомагане по тази стратегия и едновременно по повече от една мярка от ОПРСР с отделни проекти е допустимо, съгласно условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по съответните наредби за прилагане на ОПРСР и само за дейности/проекти, които не се дублират.

Основни принципи и фактори на индикативната финансова рамка на местната стратегия за развитие:

- Планираният среден процент съфинансиране в размер на 15, 97%. Стойността е формирана на база разпределение на финансовите ресурси по отделните мерки от проекто бюджета на местната стратегия за развитие. Заложените типове дейности по мерки са обсъдени и съгласувани със заинтересованите страни и обществеността в РО.
- Въз основа на наличната информация МИРГ ще изработи по-детайлен план за първата година, включващ дейността на МИРГ и очакваните проекти по мерки. Този план ще е съвместим с предложения индикативен финансов план на стратегията и ще включва: ясни кандидати или бенефициенти, разходи и цели на проектите. В последващите години на изпълнение на местната стратегия за развитие планът за действие ще бъде актуализиран на база на информацията, събирана и анализирана от екипа за управление и от наблюдението и оценките за дейността на МИРГ.
- В Заявлението за признаване на Местна инициативна рибарска група (Приложение № 6 от Наредбата, уреждаща условията и редът за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Приоритетна ос № 4) са включени подробни финансови таблици, представящи финансовия план на стратегията по години, плана за разходване на средствата на ниво мярка, както и общо описание на източниците на финансиране – от ЕФР, частно съфинансиране, общински средства, други финансови средства.
- Проектобюджетът на МИРГ Шабла – Каварна – Балчик включва предвидените разходи за екипа, управлението и другите текущи разходи, които са разпределени по години, със съответните източниците на финансиране. Това е направено въз основа на най-точни оценки на функционирането на МИРГ и на развитието на проектната дейност.
- Върху заложените параметри в индикативния финансов план на местната стратегия за развитие по време на изпълнението могат да окажат влияние вътрешни и външни фактори. Като вътрешни фактори са отчетени и разгледани - текущите разходи на МИРГ в първите години свързани с изграждането на капацитета и разработването на проектните дейности, през последната година са взети предвид разходите свързани с подготовката за приключване на стратегията или нейното продължаване. Като външен фактор е отчетена появата на възможности за реализирането на допълняеми към други програми или събития дейности.

И.1 Индикативно разпределение на средствата по мерки и години

Приоритет / Мярка	2011 г.		2012 г.		2013 г.		2014 г.		2015 г.		Общо за периода на стратегията
	евро	%	евро	%	евро	%	евро	%	евро	%	евро
приоритет 1: Разнообразяване и повишаване на предприемаческата активност в рибарската област	315,700.00 €		545,700.00 €		561,450.00 €		417,150.00 €		460,000.00 €		2,300,000.00 €
1.1 Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област	122,400.00 €	20%	183,600.00 €	30%	91,800.00 €	15%	91,800.00 €	15%	122,400.00 €	20%	612,000.00 €
1.2. Разнообразяване на дейности, чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство”	49,000.00 €	20%	73,500.00 €	30%	36,750.00 €	15%	36,750.00 €	15%	49,000.00 €	20%	245,000.00 €
1.3. Създаване на добавена стойност към продукти от риболов и аквакултура	73,600.00 €	10%	147,200.00 €	20%	220,800.00 €	30%	147,200.00 €	20%	147,200.00 €	20%	736,000.00 €

1.4. Подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности	70,700.00 €	10%	141,400.00 €	20%	212,100.00 €	30%	141,400.00 €	20%	141,400.00 €	20%	707,000.00 €
приоритет 2: Оползотворяване на местните природни и културни ресурси	152,600.00 €		305,200.00 €		457,800.00 €		305,200.00 €		305,200.00 €		1,526,000.00 €
2.1. Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие	82,100.00 €	10%	164,200.00 €	20%	246,300.00 €	30%	164,200.00 €	20%	164,200.00 €	20%	821,000.00 €
2.2. Защита на околната среда в рибарските области, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните рибарски селища и съхранение и развитие на природното и архитектурно наследство	70,500.00 €	10%	141,000.00 €	20%	211,500.00 €	30%	141,000.00 €	20%	141,000.00 €	20%	705,000.00 €

3. Устойчиво развитие на МИРГ	192,598.10 €		109,764.50 €		79,891.60 €		48,945.80 €		46,800.00 €		478,000.00 €
3.1. Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на местната стратегия за развитие – обучения, подкрепа за подготовка на проекти, др.	42,056.10 €	45%	23,364.50 €	25%	18,691.60 €	20%	9,345.80 €	10%	0.00 €	0%	93,458.00 €
3.1.1 Изграждане на капацитет на МИРГ	24,542.00 €	100%									24,542.00 €
3.2. Финансиране дейността на МИРГ	126,000.00 €	35%	86,400.00 €	24%	61,200.00 €	17%	39,600.00 €	11%	46,800.00 €	13%	360,000.00 €
Общо за цялата стратегия:	660,898.10 €		960,664.50 €		1,099,141.60 €		771,295.80 €		812,000.00 €		4,304,000.00 €

Разпределението на бюджета на стратегията за развитие на МИРГ по мерки е свързано с резултатите от допитване за инвестиционните намерения и проучване на проектния потенциал на рибарската област.

Съгласно представеното в таблицата индикативно разпределение на средствата МИРГ Шабла – Каварна – Балчик всяка една мярка ще бъде отваряна веднага, след като необходимите документи са разработени и утвърдени от компетентните за това инстанции. Първоначално ще се стартира без определен срок за подаване на проектни предложения, но в случай че няма активност от страна на потенциалните бенефициенти, ще се премине към вариант с покани с определен срок за кандидатстване, активни информационни кампании, индивидуални срещи с допустимите кандидати и консултантска подкрепа. Бюджетът, който ще бъде договориан през 2011 г. ще бъде малко по – висок от тези през 2012 г. и 2013 г. с оглед на информираността на широката общественост и потенциалните кандидати по индивидуалните проектни дейности и готовността им за включване с проекти още от първата година. Заложените средства по отделните мерки ще бъдат със срок на усвояване в периода 2011 г. -2015 г.

И.2 Индикативен времеви график на местната стратегия за развитие по мерки

Приоритет/Мярка	Продължителност на индивидуалните проекти	Индикативен времеви график																			
		2011 г.				2012 г.				2013 г.				2014 г.				2015 г.			
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Приоритет 1: Разнообразяване и повишаване на предприемаческата активност в рибарската област																					
1.1. Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област	12 месеца	Период за набиране на проекти																			
		Период за усвояване на средствата																			
1.2. Разнообразяване на дейности, чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство“	12 месеца	Период за набиране на проекти																			
		Период за усвояване на средствата																			
1.3. Създаване на добавена стойност към продукти от риболов и аквакултура	18 месеца	Период за набиране на проекти																			
		Период за усвояване на средствата																			
1.4. Подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности	18 месеца	Период за набиране на проекти																			
		Период за усвояване на средствата																			

Приоритет 2: Оползотворяване на местните природни и културни ресурси																				
2.1. Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие	18 месеца	Период за набиране на проекти																		
		Период за усвояване на средствата																		
2.2. Защита на околната среда в рибарските области, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните рибарски селища и съхранение и развитие на природното и архитектурно наследство	18 месеца	Период за набиране на проекти																		
		Период за усвояване на средствата																		
3. Устойчиво развитие на МИРГ																				
3.1. Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на местната стратегия за развитие – обучения, подкрепа за подготовка на проекти, др.	неприложимо	Период за набиране на проекти																		
		Период за усвояване на средствата																		
3.2 Принос към текущите разходи на МИРГ	неприложимо	Период за усвояване на средствата																		

И.3 Бюджет и условия за финансиране

1.1 Повишаване на конкурентоспособността на рибарската област											
	Мин. размер на финансиране от ЕФР (Евро)	Макс. размер на финансиране от ЕФР (Евро)	Съфинансиране (%)	Финансиране от Стратегията (%) от които ЕФР % и НБ %			Индикативен брой проекти	Общ бюджет на мярката (Евро)	Индикативен частен принос към стратегията %		ЕФР и НБ
									Евро	%	
Бенефициент				%	ЕФР %	НБ %		592000	150 000	25	442 000
Общини	1 000	39 000	0%	100%	75%	25%	3				117 000.00
ЮЛНЦ	1 000	40 000	0%	100%	75%	25%	2				100 000
ЮЛ по ТЗ и Кооперации	1 000	225 000	40%	60%	75%	25%					225 000.00
1.2. Разнообразяване на дейности, чрез насърчаване на многостранна заетост на рибарите, посредством създаването на допълнителни работни места извън сектор „Рибарство”											
	Мин. размер на финансиране от ЕФР (Евро)	Макс. размер на финансиране от ЕФР (Евро)	Съфинансиране (%)	Финансиране от Стратегията (%) от които ЕФР % и НБ %			Индикативен брой проекти	Общ бюджет на мярката (Евро)	Индикативен частен принос към стратегията %		ЕФР и НБ
									Евро	%	
Бенефициент				%	ЕФР %	НБ %		245 000	80 000	33	165 000
ЮЛНЦ	1 000	15 000	0%	100%	75%	25%	3				45 000
ЮЛ по ТЗ и Кооперации	1 000	120 000	40%	60%	75%	25%					120 000
1.3. Създаване на добавена стойност към продукти от риболов и аквакултура											
	Мин. размер на финансиране от ЕФР (Евро)	Макс. размер на финансиране от ЕФР (Евро)	Съфинансиране (%)	Финансиране от Стратегията (%) от които ЕФР % и НБ %			Индикативен брой проекти	Общ бюджет на мярката (Евро)	Индикативен частен принос към стратегията %		ЕФР и НБ
									Евро	%	
Бенефициент				%	ЕФР %	НБ %		736 000	100 000	14	636 000

Общини	10 000	150 000	0%	100%	75%	25%	3				450 000
ЮЛНЦ	1 000	12 000	0%	100%	75%	25%	3				36 000
ЮЛ по ТЗ и Кооперации	1 000	150 000	40%	60%	75%	25%					150 000
1.4. Подкрепа за инфраструктура и услуги, свързани с малките рибарски стопанства и туризма, в полза на малки рибарски общности											
	Мин. размер на финансиране от ЕФР (Евро)	Макс. размер на финансиране от ЕФР (Евро)	Съфинансиране (%)	Финансиране от Стратегията (%) от които ЕФР % и НБ %			Индикативен брой проекти	Общ бюджет на мярката (Евро)	Индикативен частен принос към стратегията %		ЕФР и НБ
									Евро	%	
Бенефициент				%	ЕФР %	НБ %		707 000	80 000	11	627 000
Общини	10 000	145 000	0%	100%	75%	25%	3				435 000
ЮЛНЦ	1 000	24 000	0%	100%	75%	25%	3				72 000
ЮЛ по ТЗ и Кооперации	1 000	120 000	40%	60%	75%	25%					120 000
2.1. Преструктуриране и пренасочване на икономически дейности, по-специално чрез насърчаване на екотуризма, при условие че тези дейности не водят към повишаване на риболовното усилие											
	Мин. размер на финансиране от ЕФР (Евро)	Макс. размер на финансиране от ЕФР (Евро)	Съфинансиране (%)	Финансиране от Стратегията (%) от които ЕФР % и НБ %			Индикативен брой проекти	Общ бюджет на мярката (Евро)	Индикативен частен принос към стратегията %		ЕФР и НБ
									Евро	%	
Бенефициент				%	ЕФР %	НБ %		755 000	234 000	29	521 000
Общини	1 000	35 000	0%	100%	75%	25%	3				105 000
ЮЛНЦ	1 000	22 000	0%	100%	75%	25%	3				66 000
ЮЛ по ТЗ и Кооперации	1 000	70 000	40%	60%	75%	25%					350 000

2.2. Защита на околната среда в рибарските области, с цел запазване на тяхната привлекателност, обновяване и развитие на крайбрежните рибарски селища и съхранение и развитие на природното и архитектурно наследство												
		Мин. размер на финансиране от ЕФР (Евро)	Макс. размер на финансиране от ЕФР (Евро)	Съфинансиране (%)	Финансиране от Стратегията (%) от които ЕФР % и НБ %			Индикативен брой проекти	Общ бюджет на мярката (Евро)	Индикативен частен принос към стратегията %		ЕФР и НБ
										Евро	%	
	Бенефициент				%	ЕФР %	НБ %		977 916	60 000	9	824 458
	Общини	1 000	155 000	0%	100%	75%	25%	3				465 000
	ЮЛНЦ	1 000	30 000	0%	100%	75%	25%	10				269 458
	ЮЛ по ТЗ и Кооперации	1 000	90 000	40%	60%	75%	25%					90 000
3.1. Придобиване на умения и улесняване подготовката и изпълнението на местната стратегия за развитие – обучения, подкрепа за подготовка на проекти, др.												
		Мин. размер на финансиране от ЕФР (Евро)	Макс. размер на финансиране от ЕФР (Евро)	Съфинансиране (%)	Финансиране от Стратегията (%) от които ЕФР % и НБ %			Индикативен брой проекти	Общ бюджет на мярката (Евро)	Индикативен частен принос към стратегията %		ЕФР и НБ
										Евро	%	
	Бенефициент				%	ЕФР %	НБ %				0	
	ЮЛНЦ		2 031	0%	100%	75%	25%					
	ЮЛ по ТЗ и Кооперации		2 032	0%	100%	75%	25%					
3.1.1. Предварителни разходи за изграждане на капацитет на МИРГ												
					Финансиране от Стратегията (%) от които ЕФР % и НБ %				Общ бюджет на мярката (Евро)	Индикативен частен принос към стратегията %		ЕФР и НБ
										Евро	%	
	Бенефициент				%	ЕФР %	НБ %		24 542		0	

МИРГ				100%	75%	25%				24 542
3.2 Принос към текущите разходи на МИРГ										
				Финансиране от Стратегията (%) от конто ЕФР % и НБ %				Общ бюджет на мярката (Евро)	Индикативен частен принос към стратегията %	ЕФР и НБ
	Бенефициент			%	ЕФР %	НБ %		360 000	Евро	%
	МИРГ			100%	75%	25%				360 000
ОБЩО:								4 304 000	704 000	16%
										3 600 000

Разпределение на помощта от ЕФР и националния бюджет по типове бенефициенти в евро

ЕФР и НБ	МЯРКА 1.1.	МЯРКА 1.2.	МЯРКА 1.3.	МЯРКА 1.4.	МЯРКА 2.1	МЯРКА 2.2.	МЯРКА 3.1.	ПОДМЯР КА 3.1.1	МЯРКА 3.2.	ОБЩО
Проекти на общини	117 000		450 000	435 000	105 000	465 000				1 572 000
Проекти на ЮЛНЦ	100 000	45 000	36 000	72000	66 000	269 458				588 458
Проекти на ЮЛ по ТЗ и Кооперации	225 000	120 000	150 000	120 000	350 000	90 000				1 055 000
МИРГ								24 542	360 000	384 542
									ОБЩО:	3 600 000

Й. Процедури и изисквания за мониторинг и докладване

Й.1 Мониторинг и оценка

Мониторингът се определя като дейност по систематичното и непрекъснато събиране, анализ и използване на информация с цел управленски контрол, идентифициране и предприемане на корективни действия при изпълнението на местната стратегия за развитие на РО Шабла – Каварна - Балчик, което от своя страна ще доведе до индиректно изпълнение на целите заложи в Оперативна програма за развитие на сектор Рибарство 2007 – 2013 г.

Оценката се определя като периодична проверка на съответствието, ефективността, ефикасността, въздействието, икономическата и финансова жизнеспособност и устойчивостта на местната стратегия за развитие на рибарската област в контекста на планираните цели.

Целите при осъществяването на мониторинг и оценка са:

- да бъде събрана и систематизирана информация, с цел улесняване на последващото управление, развитие и приоритизация на дейностите по местната стратегия за развитие на РО, тази информация да бъде предоставена на УО с оглед изпълнението на заложените приоритети по Оперативна програма за развитие на сектор Рибарство 2007 – 2013 г;
- да бъдат определени вероятните слабости или рискове в изпълнението на индивидуалните проекти;
- да бъде подпомогнато въвеждането на корективни мерки, които да отстранят слабостите и определения в хода на изпълнение на индивидуалните проекти риск от възникване на нередности, по-специално касаещи финансовото управление;
- МИРГ Шабла – Каварна - Балчик да придобие опит в хода на изпълнение на стратегията, да се осведомява за адаптирането на подхода към съществуващите или бъдещи програми.

Процедурите за извършване на редовния мониторинг, свързаните с тях проверки за съвместимост и докладване на изпълнението на местната стратегия за развитие на РО и индивидуалните проекти са разработени от експертния екип (сформиран съгласно Наредба №15/21.05.2010 г., чл. 10 ал. 1) и са съобразени с изискванията на Европейския фонд по рибарство и Комитетът за наблюдение на Оперативната програма за развитие на сектор „Рибарство” създаден на основание Решение на Министерския съвет на Република България № 11 от 06.03.2008 г. в изпълнение разпоредбите на Регламент на Съвета на ЕС № 1198/2006 г. за Европейския фонд по рибарство, чл. 63 - 65.

МИРГ ще приложи тези изисквания и процедури в зависимост от начина на осъществяване на мониторинг (вътрешен и външен):

Вътрешен мониторинг (на ниво местна стратегия за развитие на РО и индивидуалните проекти, осъществен от екипа за управление на МИРГ), насочен към:

- цялостното наблюдение по изпълнението на местната стратегия за развитие и всеки индивидуален проект;
- разработване и прилагане на процедури за откриване и докладване на нередности;
- отчитане на всички индикатори за наблюдение, изисквани от Управляващия орган и заложили в местната стратегия за развитие на РО;
- предоставяне на всяка изисквана информация от Управляващия орган, свързана с изпълнението на местната стратегия за развитие и индивидуалните проекти;
- изготвяне на доклади до Управляващия орган за всеки приключил етап по местната стратегия за развитие и индивидуалните проекти / месечни и тримесечни /, както и един финален доклад след окончателното приключване на местната стратегия за развитие, който е обобщен резултат на приключилите индивидуални проекти.

Външен мониторинг (на ниво местна стратегия за развитие на РО и индивидуалните проекти, осъществен от УО и Комитета за наблюдение по ОПРСР), насочен към:

- продължаващата уместност на стратегията;
- популяризиране на стратегията;
- финансов и физически напредък;
- ефективност на екипа на МИРГ и процесите, свързани с неговото функциониране;
- ефективност на партньорите в МИРГ.

С оглед подобряване на ефикасността на прилагането на местната стратегия за развитие МИРГ ще извършва цялостно наблюдение по изпълнение на местната стратегия за развитие и индивидуалните проекти през целия период на прилагане на стратегията. В обхвата на мониторинга по изпълнение на дейността на групата и индивидуалните проекти ще се акцентира върху следното:

- напредъкът на местната стратегия за развитие на РО по отношение на изпълнението на нейните конкретни цели;
- съответствието с общите и специфични цели на ОПРСР;
- допустимостта на направените разходи и тяхната пряка връзка за постигане целите на местната стратегия за развитие на РО;
- наличието на достатъчно подробна финансова одитна пътека;
- наличието и правилното водене по реда на Закона за счетоводството на отделни аналитични счетоводни сметки за дейностите за които е получена безвъзмездна финансова помощ от Европейския Фонд за Рибарство за период от 5 години, считано от датата на официално признаване на МИРГ и изплащане на помощта;
- целесъобразното използване на придобитите при изпълнение на местната стратегия за развитие на РО и индивидуалните проекти ДМА по предназначение;
- придобитите материални активи въз основа на безвъзмездната финансова помощ да не бъдат преотдавани и преотстъпвани възмездно или безвъзмездно – чрез отдаване под наем, аренда, договор за съвместна дейност и др.;
- съхранението на всички оригинални документи, свързани с изпълнението на местната стратегия за развитие на РО и индивидуалните проекти;

- поставянето на видни места – информационни табели, указващи съфинансирането на Европейският фонд за рибарство и държавният бюджет с продължителност шест месеца след окончателното изплащане на безвъзмездната финансова помощ.

МИРГ Шабла – Каварна – Балчик ще оказва пълно съдействие на Управляващия орган и Комитета за наблюдение при извършването на оценки на изпълнението на Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство 2007 - 2013”. Това ще бъде постигнато чрез изготвянето и предоставянето на систематизирана информация включваща изпълнението на всеки един индивидуален проект от местната стратегия за развитие на РО, приносът на всеки един за постигане на общите цели на МИРГ, което неминуемо допринася за изпълнението на заложените общи и специфични цели на ОПРСР.

Й.2 Нередност и измама в контекста на местната стратегия за развитие

Екипът за управление на МИРГ „Шабла – Каварна – Балчик“, всички нейни членове и бенефициентите по индивидуалните проекти трябва добре да познават определенията за нередност и измама, да не допускат при изпълнението на проектите подобни грешки и в случай, че идентифицират подобни индикатори, да следват процедурите за докладването и разследването им (Неразделна част от Плана за действие на МИРГ „Шабла – Каварна – Балчик“).

Процедурата по откриване и докладване на нередност и измама предоставя информация на екипа за управление на МИРГ, всички нейни членове, бъдещите бенефициенти по индивидуалните проекти и обществеността и цели да:

- запознае всички с определенията за нередност и измама и повиши нивото на осведоменост в тази област;
- предпази от допускане на грешки и нередности в процеса на усвояване на средствата от ЕС, като по този начин подпомогне законосъобразното разходване на финансовите ресурси по Оперативна програма за развитие на сектор Рибарство 2007-2013 г. и по -специално ос 4, финансирана от Европейския фонд по рибарство на Европейския съюз и националния бюджет;
- представи практиката на контролните органи относно оценката на риска от измами и корупция;
- подобри системите за управление и контрол, така че управляващите органи и бенефициентите да могат по-ефективно да предотвратяват и откриват нередности и измами.

Какво е „нередност“?

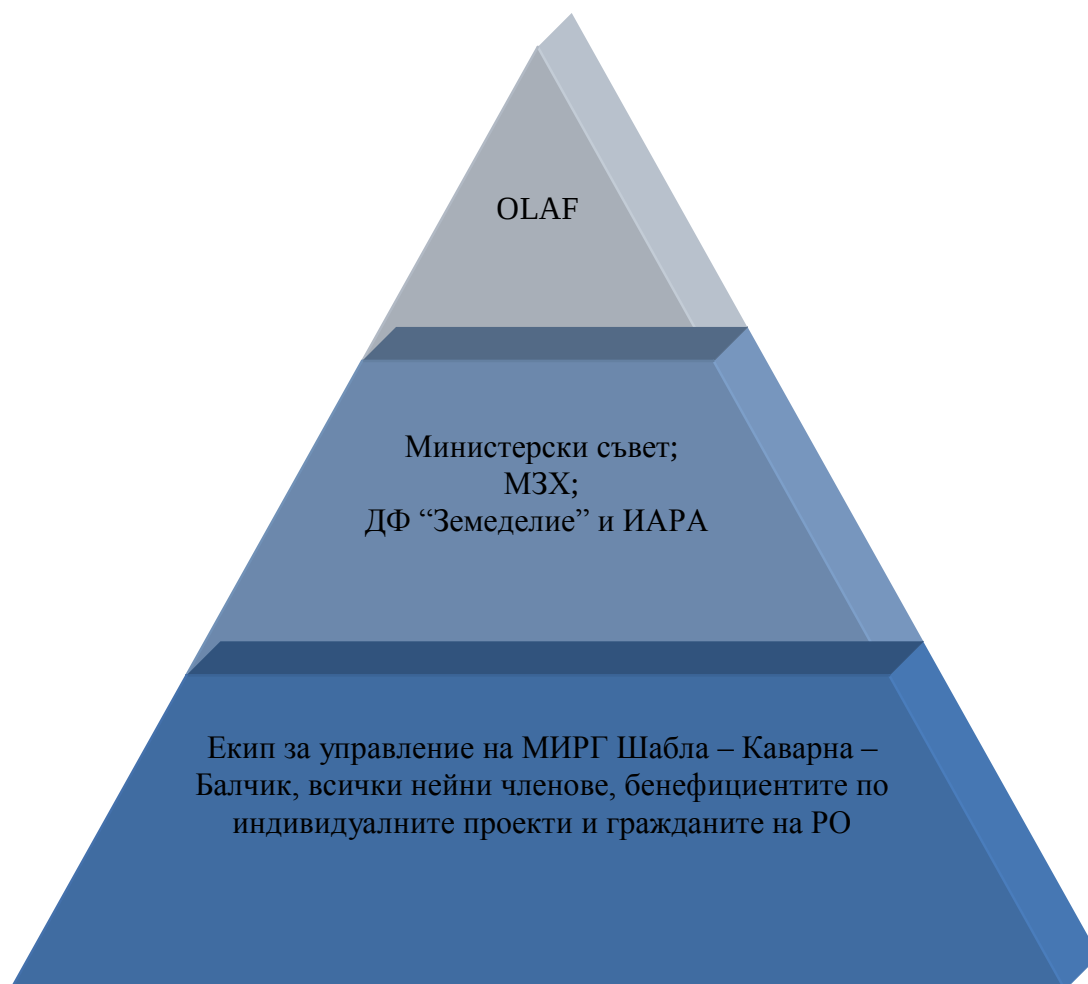
Терминът „нередност“ е широко понятие, което включва както умишлени нередности, така и нередности, неволно допуснати от икономическите субекти. В Регламент (ЕО) № 1198/2006 „нередност“ се определя като *„всяко нарушение на разпоредба на правото на Общността, в резултат на действие или бездействие от икономически оператор, което е имало или би имало за резултат нарушаването на общия бюджет на Общностите или на бюджетите, управлявани от тях, или посредством намаляването или загубата на приходи, произтичащи от собствени ресурси, които се събират на право от името на Общностите или посредством извършването на неоправдан разход.“*

Какво е „измама“?

Конвенцията за защита на финансовите интереси на Европейските общности, съставена въз основа на член К.3 от Договора за Европейския съюз, дава дефиниция за „измама“ по отношение на разходи като всяко умишлено действие или бездействие във връзка със:

- използването или представянето на фалшиви, неверни или непълни декларации или документи, в резултат на което се присвоява незаконно или неправомерно се задържат фондовете от Общия бюджет на Европейските общности или от бюджетите, управлявани от Европейските общности или от тяхно име;
- неоповестяване на информация в нарушение на конкретно задължение, което води до същия резултат;
- неправилно използване на такива фондове за цели, различни от тези, за които първоначално са предоставени.

Схема на взаимодействие

*OLAF - Европейската служба за борба с измамите

К. Актуализиране на местната стратегия за развитие

Актуализиране на местната стратегия за развитие е допустимо при реда и условията на чл. 24 и чл. 35 на Наредба 15/21.05.2010 г.

Необходимостта от актуализиране на местната стратегия за развитие може да възникне при следните обстоятелства:

- промяна в мерките и дейностите на стратегията – отпадане на наличните и/или добавяне на нови. Тази промяна може да се наложи в следствие на анализ на изпълнението на стратегията, който посочва, че досегашните мерки не са адекватни на местните нужди или потенциалните кандидати не внасят проекти към едни мерки, а има повишен интерес към други. Тъй като този анализ изисква натрупване на опит в изпълнението на стратегията, той не може да бъде извършен, преди да изтече една година от подписването на договора между МИРГ и ИАРА, което е също и изискване на цитираната наредба.
- промяна в бюджета, произтичаща от промяната в обхвата на мерките.

Процедурите за актуализиране на местната стратегия се състоят от следните стъпки:

- решение на управителния съвет на МИРГ Шабла – Каварна – Балчик да се разработи нов, актуализиран вариант на стратегията;
- създаване на временен помощен орган – работна група за разработка на актуализацията, от членове и служители на сдружението;
- разглеждане на актуализацията на заседание на УС за корекции и допълнения;
- вземане на окончателно решение за внасяне на искане за актуализиране на стратегията от Общото събрание на МИРГ;
- внасяне на актуализираната стратегия в ИАРА заедно с искане за изменение и/или допълнение на договора между МИРГ и ИАРА;
- при положително становище от ИАРА – подписване на анекс към договора;
- публично оповестяване на промените в изпълняваната стратегия чрез сайта на сдружението, пресконференция или други начини, описани в комуникационния план.

Л. Сътрудничество и изграждане на мрежи

В член 44.1. на Регламента за ЕФР се посочва, че помощта за устойчивото развитие на рибарските райони може да се отпуска за „насърчаване на междурегионално и транснационално сътрудничество между групи от рибарски райони, предимно чрез създаване на мрежи и разпространяване на добри практики“.

В ОПРСР 2007 – 2013 е предвидена Мярка 4.1.Б. Помощ за осъществяването на съвместни дейности, в рамките на която ще се предоставя помощ на МИРГ в България да осъществяват сътрудничество с други РГ, подпомагани по линия на ос 4 на ЕФР, като проектите за сътрудничество могат да започнат с една или повече други български рибарски групи или с една или повече групи от друга страна-членка на Европейския съюз. Дейности ще целят създаването на критична маса за изпълнението на определени инициативи, които една единствена група не може да осъществи, като е важно по-скоро да се реализира съвместен проект, а не само да се обменя опит.

Според изискванията на Наредба 15, както и на Устава, МИРГ е член на ФАРНЕТ – европейската мрежа на рибарските области и това по презумпция предполага участие в общи дейности на пан-европейската мрежа, вкл. съвместни проекти, обмяна на добри практики, общи дейности за позициониране на сектор Рибарство в общия социално-икономически контекст както на национално, така и на европейско ниво.

През пролетта на 2010 год. ФАРНЕТ провежда проучване между управляващите органи на програмите за развитие на сектор Рибарство в ЕС по отношение ангажиментите на всяка страна за подпомагане и финансиране на дейности за коопериране в рамките на ос 4. До края на м. април са получени 16 отговора, вкл. и от България. Нашата страна е предвидила отделен бюджет за подкрепа на кооперирането между РГ в размер на 1,6 млн. евро, който ще се управлява на централно ниво и ще включва вкл. възможности за финансиране на подготвителни дейности за осъществяване на общите проекти.

Разработеното и публикувано „Ръководство за установяване на сътрудничество между рибарските групи“, достъпно на страницата на ФАРНЕТ и ИАРА, много детайлно, ясно и практически насочено описва възможните начини на коопериране между групите, на всеки етап от тяхното функциониране, вкл. и между групи с опит и новосъздадени (каквато е и МИРГ Шабла-Каварна-Балчик).

МИРГ Шабла-Каварна-Балчик ще се възползва от всички инструменти на сътрудничеството – учебни посещения, стажове, обмен на информация и добри практики, организиране и респективно участие в тематични семинари и конференции, побратимяване. След като групата се стабилизира институционално и изгради механизмите за работа с местната общност по изпълнение на стратегията, ще се потърсят варианти за участие в т.нар. проекти за напреднало сътрудничество – т.е. да се направят общи инвестиции между партньорите в разработване или използване на продукт, техника, инструмент или услуга.

МИРГ Шабла-Каварна –Балчик има няколко предимства – първо, опит на част от заинтересуваните страни за работа по ЛИДЕР (на територията на РО има структурирани 2 МИГ), второ – благоприятно географско положение на границата с Румъния и вече изградени българо-румънски партньорства по програмата за трансгранично сътрудничество. Всичко това са предпоставки групата много бързо да се ориентира към коопериране както на национално, така и на европейско ниво.

След стартиране на дейностите на МИРГ, административният персонал ще разработи специална програма за сътрудничество, която ще представи на членовете на МИРГ и след тяхната санкция, ще подготви план за изпълнение на програмата, вкл. с идентифициране на възможните финансови източници.

М. МИРГ и хоризонталните политики на ЕС

М.1 Равенство на половете и липса на дискриминация

Равенството между жените и мъжете е една от основните хоризонтални политики на Европейския съюз. С течение на времето законодателството, съдебната практика и измененията в Договорите на ЕС допринасят за утвърждаването на този принцип и неговото прилагане.

Принципът за равно заплащане за равен труд на мъжете и жените е залегнал в Договорите за създаването на Европейската общност. Първите директиви за изпълнение на този принцип са приети на основание член 308 (допълнителни

правомошния), член 94 (сближаване на законодателството) и член 137 (здравословни и безопасни условия на труд) на Римския договор.

Договорът от Амстердам превръща принципа за равенството между мъжете и жените в цел и основополагащ принцип на Общността (член 2). Член 3, параграф 2 също така възлага на Общността задачата да интегрира равенството между половете във всички свои дейности. Договорът от Амстердам разширява правната основа за утвърждаване на равенството между мъжете и жените и въвежда нови елементи от първостепенна важност. Член 13 предвижда борба срещу всички форми на дискриминация, а членове 137 и 141 дават възможност на ЕС да действа не само по отношение на равното заплащане, но и на по-широка основа за равни възможности и равно третиране във връзка със заетостта и труда. В тези рамки член 141 разрешава положителна дискриминация в полза на жените.

Договорът от Лисабон засилва принципа за равенството между жените и мъжете, като го включва в целите и ценностите на Съюза (член 2 и член 3, параграф 3 от Договора за Европейския съюз) и като предвижда интегриране на въпроса за равенството между мъжете и жените във всички области (член 8 от Договора за функционирането на Европейския съюз).

По отношение на тази политика е важно да се спомене и новата Стратегия на Европейската комисия за равенство на половете, оповестена на 22.09.2010 г. в Страсбург.

Изпълнението на местната стратегия за развитие на РО Шабла – Каварна – Балчик ще се извършва в пълно съобразяване със Закона за защита от дискриминация на Република в България.

Тази хоризонтална политика на ЕС в настоящия документ се разглежда двустранно.

От една страна, МИРГ като работодател ще прилага принципите за равенство на половете и липсата на дискриминация при организиране на подбор и назначаване на персонала, както и при привличането на външни експерти – където и когато се налага.

Принципите ще бъдат изрично упоменати в обявите за работа или набирането на експерти. Спазването на тези принципи е обект на специална политика на МИРГ, която трябва да бъде публично достъпна. Документът, подписан от председателя на УС, ще бъде публикуван на сайта на сдружението и поставен на публично място в офиса.

Таблица М.1 Политика на МИРГ за равните възможности

МИРГ Шабла – Каварна – Балчик е убедена в принципите на равните възможности и осъзнава отговорностите си като работодател, който предоставя справедливо отношение към всички служители или кандидати за работа.

Главна цел на политиката

МИРГ Шабла – Каварна – Балчик се ангажира да осигури справедливо и равнопоставено отношение към всички служители, външни експерти или кандидати за работа

Това означава:

- никой няма да получи по-ниско заплащане за равен труд въз основа на принадлежността си към пол, етническа група, политически убеждения, религия, увреждания, сексуална ориентация;
- решенията за наемане на работа, повишаване, участие в обучителни инициативи и личностно развитие ще се вземат ще се вземат изцяло по причини, свързани с

- работата и професионалните постижения
- всички органи на МИРГ приемат и прилагат изредените по-горе принципи.

МИРГ се задължава:

- да прилага принципите на равните възможности и липсата на дискриминация във всички аспекти на своята работа;
- да задължи всички членове на организацията, които са на ръководни длъжности в нея, да прилагат принципите;
- да взема под внимание сигнали за дискриминация, да ги прилага мерки за отстраняването на проявленията ѝ;

Служителите и външните експерти на МИРГ се задължават:

- да прилагат принципите за равни възможности и липса на дискриминация в своята работа;
- да не преследват тези, които подават жалби за случаи на дискриминация;
- да сигнализират при нарушение на тези принципи

От друга страна, въпросът за равенство на половете, както и за липса на дискриминация, ще се разглежда и при оценка на кандидатстващите проекти по смисъла на позитивната дискриминация в полза на жените и във връзка с изложените по-горе факти, че в РО жените са една от рисковите групи на пазара на труда.

С други думи, при равни други условия изпълнението на стратегията ще насърчава проекти, които осигуряват трудова заетост на жени, както и на хора в неравностойно положение. Спазването на тези принципи ще бъде обект на проверка при мониторинг посещенията на проектите чрез преглед на документи и разговори с участници в проектните инициативи.

М.2 Устойчивост на околната среда

Основите на философията за устойчивото развитие, разглеждане пред всичко като баланс в развитието на икономиката и качеството на околната среда, са заложили през 1972 г. в Стокхолмската конференция по околна среда.

През 1983 г. ООН създава Световна комисия по околната среда и развитието.

През 1992 г. Конференцията на ООН за околна среда и развитие в Рио де Жанейро, Бразилия, приема няколко основополагащи документа:

- Декларация за околната среда и развитието с 27 принципа, които да залегнат в политиката на държавите
- „Дневен ред 21 век” – програма за постигане на устойчиво развитие от социална, икономическа и екологична гледна точка.

При изпълнение на своята местна стратегия за развитие МИРГ ще спазва международно приетите принципи на устойчиво развитие и най-вече за баланса между икономическите активности и опазването на природната среда.

Акцент в изпълнението на местната стратегия за развитие ще бъде поставен върху следните елементи, които произтичат от Европейската стратегия за устойчиво развитие (приета през юни 2006 г.):

- активизиране на усилията в сферата на околната среда за защита на биологичното разнообразие и опазването на водите и други природни ресурси.

Този принцип възниква от факта, че РО се намира в територия, която е уникална с природните си дадености и поради това поставя редица задължения и предизвикателства пред съчетаването на икономическите дейности с опазването на околната среда – например, рибарството и защитените територии.

- запазване и увеличаване на биологичното разнообразие, подобряване на състоянието и баланса на екосистемите.

Този принцип произтича от обстоятелствата, че влошеното състояние на природните системи се отразяват негативно върху качеството на живота и възпрепятстват възходящото икономическо развитие. Той е следствие от дългогодишно negliжиране на мерките за опазване на биологичното разнообразие и прилагането на дейности, които системно го разрушават – например, траленето за рапани.

Политиката на МИРГ Шабла – Каварна – Балчик за опазване на околната среда ще бъде изразена конкретно в следните действия:

- на членовете на сдружението ще бъдат предложени обучителни инициативи, свързани с устойчивото развитие и опазването на околната среда;
- от кандидатстващите проекти ще се изисква да докажат, че предвидените дейности спазват принципите за опазване на природата;
- опазването на околната среда и биологичното разнообразие ще бъде елемент от оценката на проектите;
- спазването на принципите за опазване на околната среда и биологичното разнообразие ще бъде проверявано по време на мониторинг визитите на проектите чрез документи и разговори с членове на екипа.

М.3 Иновации

Стратегията Европа 2020 формулира 3 подсилващи се взаимно приоритета за Европейския съюз в периода до 2020 год.:

- интелигентен растеж: изграждане на икономика, основаваща се на знания и иновации;
- устойчив растеж: насърчаване на по-екологична и по-конкурентоспособна икономика с по-ефективно използване на ресурсите;
- приобщаващ растеж: стимулиране на икономика с високи равнища на заетост, която да доведе до социално и териториално сближаване.

Но как бихме могли в тази глобална концепция да впишем насърчаването на иновациите в обхвата на една местна стратегия за развитие? Много често кандидатите, а и оценителите, се затрудняват да преценят какво означава в дадено проектно предложение да бъде спазен този принцип на хоризонталната политика на ЕК.

Макар и в описанието на мерките да сме дали конкретни примери как би се измерило това, нека да формулираме някои определения, които ще улеснят както бъдещите бенефициенти на стратегията, така и експертите, които ще оценяват проектните им предложения.

Иновацията е нов начин за правене на нещо. Тя може да се отнася както за малки подобрения и изменения, така и за радикални и революционни промени в мисленето, продуктите, процесите или организациите. В икономиката иновациите трябва да

увеличат полезната стойност. Целта на иновациите е положителна промяна, която да направи някой или нещо по-добро.

Иновацията е осъществяване на нови идеи, носещи печалба и създаващи нова стойност чрез положителна промяна в организацията, обществото или пазара.

Къде бихме могли да търсим прилагането на този принцип:

- Иновацията, като резултат или постижение

Иновацията е нов продукт или услуга, нов производствен технологичен процес, нова структура или административна система, нов план или нова програма, отнасяща се до членовете на организацията.

- Иновацията от гледна точка на производството

Тези иновации са от традиционен тип: продуктови иновации, технологични иновации, иновации на процеси

Иновацията от гледна точка на продуктите

Продуктово разширение – същият базов продукт с модификации; идентичен продукт в различни сегменти;

Нов продукт-платформа – това е нов продукт, от който са възможни разширения;

Нови за фирмата продукти – това е продукт, който компанията ще произвежда за първи път, но има съществуващ пазар;

Нов за света продукт – този продукт никога не е произвеждан преди; няма съществуващ пазар.

Иновацията, като процес

Това са възможностите и мисловния капацитет, който имаме, да си представяме коренно различни концепции или коренно нови начини за разграничаване на съществуващи модели.

- Иновация от гледна точка на управлението

Управленски иновации – как ще управляваме проекта си;

Организационни иновации – по какъв начин ще организираме изпълнението на дейностите.

- Иновация от гледна точка на бизнес идеите

Иновацията е осъществяване на идеи, носещи печалба. Три са съществените неща тук: идея, осъществяване, печалба.